

Brüssel, 16. november 2018
(OR. en)

14025/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0375(COD)

CODEC 1932
CLIMA 204
ENER 367
PE 156

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse energialiidu juhtimist ja millega muudetakse direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ ja 2009/31/EÜ, määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, direktiivi 2009/73/EÜ, nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ, direktiive 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 525/2013 - Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Strasbourg, 12.–15. november 2018)

I. SISSEJUHATUS

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel hulk mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda eespool nimetatud eelnõu suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel, vältides seega vajadust teise lugemise ja lepitusmenetluse järele.

Seoses sellega esitasid raportöörid Michèle RIVASI (Verts/ALE, FR) ja Jacop DALUNDE (Verts/ALE, SE) tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni ning keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni nimel kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 324) määruse ettepaneku muutmiseks. Kõnealuse muudatusettepaneku suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus. Muid muudatusettepanekuid ei esitatud.

¹ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

II. HÄÄLETUS

13. novembril 2018 toimunud hääletusel võttis täiskogu vastu määruse ettepaneku kohta esitatud kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 324). Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis².

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita.

Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud komisjoni ettepanekusse muudatusettepanekutega tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab välja jäetud teksti.

Energialiidu juhtimine *I**

Euroopa Parlamendi 13. novembri 2018. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse energialiidu juhtimist ja millega muudetakse direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ ja 2009/31/EÜ, määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, direktiivi 2009/73/EÜ, nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ, direktiive 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 525/2013 (COM(2016)0759 – C8-0497/2016 – 2016/0375(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2016)0759),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2, artikli 192 lõiget 1 ja artikli 194 lõiget 2, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0497/2016),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 26. aprilli 2017. aasta arvamust³,
 - võttes arvesse Regioonide Komitee 13. juuli 2017. aasta arvamust⁴,
 - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 69f lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 29. juuni 2018. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni ühisarutelu vastavalt kodukorra artiklile 55,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamust (A8-0402/2017),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha⁵;

³ ELT C 246, 28.7.2017, lk 34.

⁴ ELT C 342, 12. 10.2017, lk 111.

2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁵ Käesolev seisukoht asendab 17. jaanuaril 2018. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud (Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0011).

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 13. novembril 2018. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/..., milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ja millega muudetakse direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ ja 2009/31/EÜ, määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, direktiivi 2009/73/EÜ, nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ, direktiive 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 525/2013

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 ja artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁶,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁷,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁸

ning arvestades järgmist:

- (1) Käesolevas määruses sätestatakse energialiidu ja kliimameetmete usaldusväärseks, **kaasavaks, kulutõhusaks, läbipaistvaks ja prognoositavaks** juhtimiseks („juhtimismehhanism“) vajalik õiguslik alus, millega tagatakse, et liidu ja liikmesriikide üksteist täiendava, sidusa ja ulatusliku tegevuse kaudu saavutatakse energialiidu **2030. aasta ja pikaajalised eesmärgid, mis on kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgu järel sõlmitud 2015. aasta Pariisi kliimakokkuleppega (edaspidi „Pariisi kokkulepe“), ja piiratakse haldusmenetluste keerukust.**
- (2) Energialiit peaks hõlmama viit mõõdet: energiajulgeolek; energia siseturg; energiatõhusus; heite vähendamine; ning teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime.

⁶ ELT C 246, 28.7.2017, lk 34.

⁷ ELT C 342, 12.10.2017, lk 111.

⁸ Euroopa Parlamendi 13. novembri 2018. aasta seisukoht.

- (3) Ulatuslikul kliimapoliitikal põhineva vastupanuvõimelise energialiidu eesmärk on tagada liidu tarbijatele (nii majapidamistele kui ka ettevõtjatele) kindel, säästev, konkurentsivõimeline ja taskukohane energia **ning edendada investeeringute ligimeelitamise abil teadusuuringuid ja innovatsiooni**, mis eeldab Euroopa energiasüsteemi põhjalikku ümberkujundamist. **Selline ümberkujundamine on tihedalt seotud ka vajadusega säilitada, kaitsta ja parandada keskkonna kvaliteeti ning edendada loodusvarade mõistlikku ja ratsionaalset kasutamist, eelkõige energiatõhususe ja energiasäästu edendamise ning uute ja taastuvate energiaallikate väljaarendamise kaudu.** See eesmärk on saavutatav üksnes siis, kui seadusandlikku ja mitteseadusandlikku tegevust kooskõlastatakse nii liidu, **piirkondlikul**, liikmesriikide kui ka **kohalikul** tasandil.
- (4) **Täielikult toimiv ja vastupanuvõimeline energialiit teeks liidust innovatsioonis, investeerimises, majanduskasvus ning sotsiaalses ja majanduslikus arengus juhtiva piirkonna, kuid annaks ka head eeskuju, kuidas püüda saavutada kaugeleulatuvaid kliimamuutuste leevendamise eesmärke ja võtta samal ajal innovatsiooni, investeeringute ja majanduskasvu edendamise meetmeid.**

- (5) Paralleelselt käesoleva määrusega on komisjon välja töötanud ja vastu võtnud mitu energiapoliitika valdkondlikku algatust, eelkõige taastuvenergia, energiatõhususe (*sealhulgas hoonete energiatõhususe*) ja turukorralduse valdkonnas. Need algatused moodustavad paketi, mille üldteema on energiatõhususe esikohale seadmine, liit kui taastuvenergia valdkonna liider ja energiatarbijatele kehtivad õiglasel tingimused, *mis tagatakse muu hulgas sellega, et vähendatakse energia energiaostuvõimetust ja siseturul edendatakse ausat konkurentsi*.
- (6) Euroopa Ülemkogu *kiitis* oma 23. ja 24. oktoobri 2014. aasta järeldustes *heaks* liidu kliima- ja energiaraamistiku 2030, mis tugineb neljale *liidu tasandi* põhieesmärgile: vähendada kõigis majandusharudes kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 %, *saavutada soovituslik eesmärk* suurendada energiatõhusust vähemalt 27 %, *mis vaadatakse 2020. aastaks läbi*, pidades silmas 30 % eesmärki, saavutada eesmärk, et taastuvenergia osakaal liidus tarbitavas energias on vähemalt 27 %, ning samuti eesmärk tagada elektrivõrkude vähemalt 15 % omavaheline ühendatus. Raamistikus on märgitud, et taastuvenergia eesmärk on liidu tasandil siduv ning et see saavutatakse liikmesriikide panusega, mis lähtub vajadusest saavutada liidu eesmärk ühiselt. *Uuesti sõnastatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/28/EÜ⁹ kehtestati liidu uus ja siduv eesmärk, et taastuvenergia osakaal peab 2030. aastaks olema vähemalt 32 %, samuti läbivaatamise säte, et suurendada liidu tasandi eesmärki enne 2023. aastat. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL¹⁰ muudatustega on seatud liidu tasandi eesmärk parandada energiatõhusust 2030. aastaks vähemalt 32,5 %, kaasa arvatud säte läbivaatamise kohta, et liidu tasandi eesmärke suurendada.*

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

- (7) Siduv eesmärk vähendada liidus 2030. aastaks kõigis majandusharudes kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 % võrreldes 1990. aastaga kiideti ametlikult heaks liidu ja selle liikmesriikide kavatsetava riiklikult kindlaksmääratud panusena Pariisi kokkuleppe raames keskkonna nõukogus 6. märtsil 2015. Liit ratifitseeris Pariisi kokkuleppe 5. oktoobril 2016¹¹ ja see jõustus 4. novembril 2016. See kokkulepe asendab lähenemisviisi, mis võeti kasutusele 1997. aasta Kyoto protokolliga, mille liit kiitis heaks nõukogu otsusega 2002/358/EÜ¹², ning mida pärast 2020. aastat enam ei järgita. Liidus kasutatavat heite ja selle sidumise seire ja aruandluse süsteemi tuleks vastavalt ajakohastada.
- (8) ***Pariisi kokkuleppega seati kliimamuutuste leevendamiseks kõrgemad üleilmsed eesmärgid ning pikaajaline eesmärk hoida ülemaailmse keskmise temperatuuri tõus võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega tuntavalt väiksemana kui 2 °C ja püüda piirata temperatuuri tõusu võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega 1,5 °C-ni.***

¹¹ Nõukogu 5. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1841 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 282, 19.10.2016, lk 1).

¹² Nõukogu 25. aprilli 2002. aasta otsus 2002/358/EÜ, mis käsitleb Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokoll heakskiitmist Euroopa Ühenduse nimel ja sellega võetavate ühiste kohustuste täitmist (EÜT L 130, 15.5.2002, lk 1).

- (9) *Pariisi kokkuleppe kohaste temperatuurieesmärkide saavutamiseks peaks liit püüdma saavutada tasakaalu inimtekkeliste heitkoguste ja neeldajates sidumise vahel nii vara kui võimalik ning vajaduse korral saavutama pärast seda negatiivsed heitkogused.*
- (10) *See, kui suur on atmosfääris kasvuhoonegaaside kogusisaldus, sõltub kliimasüsteemis sellest, kui palju inimtekkelist heidet on aja jooksul kokku tekkinud. Komisjon peaks analüüsima eri stsenaariume, kuidas liit saaks pikaajaliste eesmärkide saavutamisele kaasa aidata, muu hulgas stsenaariumi, mille kohaselt oleks kasvuhoonegaaside heide liidus 2050. aastaks null ja seejärel oleksid heitkogused negatiivse väärtusega, ning nende stsenaariumide mõju allesjäänud üleilmsele ja liidu süsinikubilansile.*

Komisjon peaks koostama analüüsi, milles antakse hinnang liidu pikaajalisele strateegiale liidu panuse kohta Pariisi kokkuleppega võetud nende kohustuste täitmisel, mis seisnevad ülemaailmse keskmise temperatuuri tõus hoidmises võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega tuntavalt allpool 2 °C ning püüdluses piirata temperatuuri tõusu võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega 1,5 °C-ni, sealhulgas mitmesugustele stsenaariumidele, muu hulgas stsenaariumile, mille kohaselt oleks kasvuhoonegaaside heide liidus 2050. aastaks null ja seejärel oleksid heitkogused negatiivse väärtusega, ning nende stsenaariumide mõju üleilmsele ja liidu süsinikubilansile.

- (11) *Kuigi liit on lubanud saavutada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heitkoguste ulatusliku vähendamise, on kliimamuutuste oht ülemaailmne. Liit ja liikmesriigid peaksid seetõttu tegema koostööd oma rahvusvaheliste partneritega, et tagada kõigi lepinguosaliste tõsine soov saavutada oma eesmärgid kooskõlas Pariisi kokkuleppe pikaajaliste eesmärkidega.*
- (12) Samuti kinnitas Euroopa Ülemkogu 23. ja 24. oktoobri 2014. aasta järeldustes, et on vaja välja töötada ilma liigse halduskoormuseta *ja liikmesriikide jaoks piisavalt paindlik*, usaldusväärne ja läbipaistev juhtimissüsteem, mis aitaks tagada, et liit oma energiapoliitika eesmärgid saavutab, *kusjuures* täielikult tuleks austada *liikmesriikide* vabadust määrata oma energiaallikate jaotus kindlaks ise. Rõhutati, et selline juhtimissüsteem peaks tuginema olemasolevatele elementidele, nagu riiklikud kliimaprogrammid ning riiklikud taastuvenergia ja energiatõhususe kavad, ning et eri kavandamise ja aruandlusega seotud tegevussuundi tuleks ühtlustada ja koondada. Samuti lepiti kokku, et edendatakse tarbijate rolli ja õigusi ning läbipaistvust ja prognoositavust investorite jaoks, muu hulgas taskukohase, ohutu, konkurentsivõimelise, kindla ja säästva energiasüsteemi põhinäitajate süstemaatilise seire abil, hõlbustatakse riigisiseste *energia- ja kliimameetmete* kooskõlastamist ning soodustatakse liikmesriikidevahelist piirkondlikku koostööd.

- (13) Oma 25. veebruari 2015. aasta teatises „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“ osutab komisjon lõimitud juhtimise vajadusele, et tagada nii liidu, piirkondlikul, riiklikul kui ka kohalikul tasandil võetud energiameeetmete panus energialiidu eesmärkide saavutamisse, laiendades seega juhtimise reguleerimisala kliima- ja energiapoliitika raamistikust 2030 kaugemale ehk kõigile energialiidu viiele mõõtmele.
- (14) Oma 18. novembri 2015. aasta teatises energialiidu olukorra kohta märkis komisjon, et lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, milles käsitletakse energialiidu kõiki tähtsat viit mõõdet, on senisest strateegilisema energia- ja kliimapoliitika kujundamise vajalikud vahendid. Selles teatises toodi ära ka komisjoni suunised liikmesriikidele lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade kohta, millega luuakse alus, millest lähtuvalt saavad liikmesriigid hakata ajavahemikuks 2021–2030 välja töötama riiklikke kavasid, ning esitati juhtimisprotsessi peamised sambad. Teatises märgiti ka, et juhtimine peaks rajanema õigusel.

- (15) Nõukogu 26. novembri 2015. aasta järeldustes energialiidu juhtimissüsteemi kohta tunnistati, et energialiidu juhtimine on energialiidu tõhusa ja tulemusliku ülesehitamise ja selle eesmärkide saavutamise oluline vahend. Nõukogu rõhutas, et juhtimissüsteem peaks põhinema energia- ja kliimapoliitika rakendamise strateegilise kavandamise ja rakendamist käsitleva aruandluse lõimimise põhimõttel ning liidu, piirkondlikul ja riiklikul tasandil energia- ja kliimapoliitikasuundi kujundavate osalejate tegevuse koostöölastamisel. Samuti rõhutati nendes, et juhtimisega tuleks tagada 2030. aasta kokkulepitud energia- ja kliimaeesmärkide saavutamine ning et juhtimise abil jälgitakse liidu ühist edu poliitikaeesmärkide saavutamisel energialiidu kõigis viies mõõtmes.
- (16) Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2015. aasta resolutsioonis „Euroopa energialiidu suunas“ märgiti, et energialiidu juhtimise raamistik peaks olema ambitsioonikas, usaldusväärne, läbipaistev, demokraatlik ja Euroopa Parlamenti täielikult kaasav ning tagama 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamise.

- (17) *Euroopa Ülemkogu on korduvalt rõhutanud vajadust võtta kiiremas korras meetmeid, et tagada elektrivõrkude omavahelise ühendatuse 10 % miinimumeesmärgi saavutamine. Euroopa Ülemkogu otsustas 23.–24. oktoobril 2014 oma järeldustes, et komisjon võtab liikmesriikide toetusel kiiresti meetmeid, et tagada elektrivõrkude ühendamise 10 % miinimumeesmärgi saavutamine kiiremas korras ja hiljemalt 2020. aastaks liikmesriikide puhul, kes ei ole veel saavutanud energia siseturu integreerimise miinimumtasest. Komisjoni 23. novembri 2017. aasta teatises „Euroopa energiavõrkude tugevdamine“ hinnatakse võrkude omavahelise ühendatuse 10 % eesmärgi saavutamisel tehtud edusamme ja pakutakse välja variante 15 %-lise ühendatuse eesmärgi rakendamiseks aastaks 2030.*

- (18) Seepärast peaks juhtimismehhanismi peamine eesmärk olema võimaldada saavutada energialiidu ning eelkõige kliima- ja energiaraamistiku 2030 eesmärgid, ***mis puudutavad kasvuhoonegaaside heite vähendamist, taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat ja energiatõhusust. Need eesmärgid tulenevad liidu energiapoliitikast ja vajadusest säilitada, kaitsta ja parandada keskkonna kvaliteeti ning edendada loodusvarade mõistlikku ja arukat kasutamist, nagu on ette nähtud aluslepingutes. Ühtegi neist omavahel lahutamatult seotud eesmärkidest ei saa käsitada teiste suhtes teisejärgulisena.***
- Käesolev määrus on seepärast seotud valdkondliku õigusega, millega rakendatakse 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärke. Kuigi liikmesriikidel on vaja paindlikkust enda energiaallikate jaotuse ja eelistustega kõige paremini sobivate poliitikameetmete valimiseks, peaks selline paindlikkus olema kooskõlas turgude suurema lõimimise ja konkurentsile avamisega, kliima- ja energiaeesmärkide saavutamise ning vähese CO₂-heitega ***kestlikule*** majandusele järkjärgulise üleminekuga.

- (19) *Ühiskondlikult vastuvõetav ja õiglane üleminek kestlikule ja* vähese CO₂-heitega majandusele nõuab muudatuste tegemist investeerimiskäitumises *nii avaliku kui ka erasektori investeeringute puhul* ning stiimuleid kõigis poliitikavaldkondades, *võttes arvesse kodanikke ja piirkondi, kellele üleminek vähese CO₂-heitega majandusele võib avaldada kahjulikku mõju*. Kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks on vaja Euroopa majandust tõhustada ja seda innovaatilisemaks muuta ning see peaks eelkõige aitama *luua püsivaid töökohti, sealhulgas kõrgtehnoloogia sektoris, ning* parandada õhukvaliteeti *ja rahvatervist*.
- (20) *Võttes arvesse Pariisi kokkuleppest tulenevaid rahvusvahelisi kohustusi, peaksid liikmesriigid aru andma meetmetest, mida nad energiatoetuste järkjärguliseks kaotamiseks võtavad, eelkõige fossiilkütuste puhul. Aruannetes võivad liikmesriigid võtta aluseks fossiilkütuste toetuste kohta rahvusvahelisel tasandil kasutatavaid määratlusi.*

- (21) Kuna kasvuhoonegaasid ja õhusaasteained pärinevad üldiselt ühistest allikatest, võib kasvuhoonegaaside vähendamise poliitika mõjuda positiivselt *rahvatervisele ja* õhukvaliteedile, *eriti linnapiirkondades*, ja tasakaalustada kasvuhoonegaaside mõju leevendamise meetmete lühiajalised kulud. Kuna direktiivi (EL) 2016/2284¹³ kohaselt esitatavad andmed on oluline sisend kasvuhoonegaaside inventuuri ja riiklike kavade koostamisel, tuleks tunnustada seda, kui oluline on, et direktiivi (EL) 2016/2284 ja kasvuhoonegaaside inventuuri kohaseid andmeid koostatakse ja esitatakse järjepidevalt.
- (22) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 525/2013¹⁴ rakendamisel saadud kogemused on näidanud, et on vaja tagada sünergia ja sidusus muude õiguslike vahendite kohase aruandlusega, eelkõige mis puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ¹⁵, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 166/2006¹⁶, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1099/2008¹⁷ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 517/2014¹⁸. Kasvuhoonegaaside heite kohta aruannete esitamisel on oluline kasutada järjepidevaid andmeid, et tagada heiteid käsitlevate aruannete kvaliteet.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta ning otsuse nr 280/2004/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 165, 18.6.2013, lk 13).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta määrus (EÜ) nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri loomist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja 96/61/EÜ (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1099/2008 energiastatistika kohta (ELT L 304, 14.11.2008, lk 1).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 195).

- (23) Kooskõlas komisjoni kindla kohustusega tagada parem õigusloome ja **kooskõlas poliitikaga, mis edendab teadusuuringuid, innovatsiooni ja investeerimist**, peaks juhtimismehhanism tooma liikmesriikide **ja asjaomaste sidusrühmade**, komisjoni ja liidu muude institutsioonide jaoks kaasa halduskoormuse **ja -keerukuse** olulise vähendamise. Samuti peaks see aitama tagada poliitikasuundade ja meetmete sidususe ja asjakohasuse liidu ja liikmesriikide tasandil, pidades silmas energiasüsteemi ümberkujundamist **kestlikule** vähese CO₂-heitega majandusele üleminekuks.
- (24) Energialiidu eesmärkide ja **sihtide** saavutamine tuleks tagada liidu algatuste ja liikmesriikide sidusa poliitikaga, mis on ette nähtud lõimitud riiklike energia- ja kliimakavadega. Liidu energia- ja kliimaalases valdkondlikus õiguses on sätestatud kavandamisnõuded, millest on olnud kasu liikmesriikide tasandi muutuste toetamisel. Tulenevalt nende õigusaktide kehtestamise eri ajast esineb neis kattuvusi ning neis ei ole piisavalt arvesse võetud poliitikavaldkondade vahelist sünergiat ja vastasmõju, **mis kahjustab kulutõhusust**. Seega tuleks praegused kliima- ja energiavaldkonna eri kavandamis-, aruandlus- ja seirekohustused võimalikult suures ulatuses seostada ja lõimida.

- (25) Lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad peaksid hõlmama kümneaastaseid ajavahemikke ning andma ülevaate energiasüsteemi ja poliitika hetkeolukorrast. Nendega tuleks ette näha riiklikud eesmärgid energialiidu viie mõõtmega jaoks ning vastavad poliitikasuunad ja meetmed nende eesmärkide saavutamiseks ning neil peaks olema analüütiline alus. Esimest ajavahemikku (2021–2030) hõlmavates lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades tuleks eelkõige keskenduda 2030. aasta eesmärkidele kasvuhooonegaaside heite vähendamise, taastuvenergia, energiatõhususe ja elektrivõrkude ühendatuse valdkonnas. Liikmesriigid peaksid tagama, et lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad oleksid kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni säästva arengu eesmärkidega ja aitaksid neid saavutada. ***Oma lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade koostamisel peaks liikmesriikidel olema võimalik toetuda olemasolevatele riiklikele strateegiatele või kavadele. Esimese lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti ja lõimitud riikliku energia- ja kliimakava lõpliku variandi koostamiseks on antud erinev tähtaeg kui järgnevate kavade puhul, et liikmesriikidel oleks pärast käesoleva määruse vastuvõtmist piisavalt ettevalmistusaega oma esimese kava koostamiseks. Liikmesriike ergutatakse esitama oma esimese lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti 2018. aastal siiski võimalikult varakult, et jätta aega nõuetekohaste ettevalmistuste tegemiseks, eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni („ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon“) osaliste konverentsi otsuse 1/CP.21 kohaselt 2018. aastal korraldatava hõlbustava dialoogi tarbeks.***

- (26) *Lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades peaksid liikmesriigid hindama, kui palju on kodumajapidamisi, millel on raskusi energia eest tasumisega, võttes arvesse kodumajapidamistele mõeldud energiateenuseid, mida vastava riigi oludes on vaja normaalsete elamistingimuste tagamiseks, olemasolevat sotsiaalpoliitikat ja muid asjakohaseid poliitikavaldkondi, aga ka komisjoni soovituslikke juhiseid asjaomaste näitajate kohta, sealhulgas geograafiline hajutatus, mis põhinevad energia eest tasumisega seonduvate raskuste ühisel käsitusel. Kui liikmesriik leiab, et tal on märkimisväärne arv leibkondi, millel on raskusi energia eest tasumisega, peaks ta lisama oma kavasse soovitusliku eesmärgi energia eest tasumisega seonduvaid raskusi vähendada.*
- (27) Tuleks kehtestada lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade kohustuslik vorm, millega tagatakse kõikide riiklike kavade piisav põhjalikkus ja nende võrreldavus ning koondatavus, võimaldades samal ajal liikmesriikidele piisavat paindlikkust riikide eelistusi ja eripärasid kajastavate riiklike kavade üksikasjade osas.

- (28) Energia- ja kliimavaldkonna poliitikasuundade ja meetmete rakendamine mõjutab keskkonda. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et üldsusel võimaldatakse vara ja tõhusalt osaleda lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade koostamises ning esitada oma arvamus, vajaduse korral kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/42/EÜ¹⁹ ning ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni 25. juuni 1998. aasta konventsiooniga keskkonnateabe kättesaadavuse, üldsuse keskkonnaküsimuste otsustamisse kaasamise ning keskkonnaasjades kohtumenetluste algatamise kohta (Århusi konventsioon). Samuti peaksid liikmesriigid tagama sotsiaalpartnerite kaasamise lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade koostamisse **ning püüdma vähendada halduskeerukust avalikkusega konsulteerimisega seotud kohustuste täitmisel.**
- (29) **Avalikkusega konsulteerimisel ja kooskõlas Århusi konventsiooniga peaksid liikmesriigid püüdma tagada võrdse osalemise, selle, et avalikkus oleks avalike teadaannete või muude asjakohaste vahenditega (nt elektrooniline meedia) teavitatud, nii et üldsusel oleks juurdepääs kõigile asjakohastele dokumentidele, ning et võetaks kasutusele üldsuse osalusega seotud praktiline kord.**

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30).

- (30) *Iga liikmesriik peaks sisse seadma alalise mitmetasandilise energeetikaalase arutelu platvormi, mis koondab kohalikke omavalitsusi, kodanikuühiskonna organisatsioone, äriringkondi, investoreid ja teisi sidusrühmi, et arutada energia- ja kliimapoliitika jaoks välja töötatud eri võimalusi. Selle aruteluplatvormi raames peaks olema võimalik arutada liikmeriigi lõimitud riiklikku energia- ja kliimakava ning pikaajalist kliima- ja energiasstrateegiat. Arutelu võib toimuda mis tahes riikliku struktuuri kaudu, nagu veebisait, avaliku arutelu platvorm või muu interaktiivne suhtlusvahend.*
- (31) Energialiidu eesmärkide *kulutõhusal viisil* saavutamisel omab otsustavat tähtsust piirkondlik koostöö. *Liikmesriikide koostööd peaks hõlbustama komisjon.* Liikmesriikidel peaks olema võimalus esitada märkusi teiste liikmesriikide lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade kohta enne nende viimistlemist, et vältida ebajärjepidevust ja võimalikku negatiivset mõju teistele liikmesriikidele ning tagada ühiste eesmärkide koos saavutamine. Piirkondlik koostöö lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade koostamisel ja viimistlemisel ning nende edasisel rakendamisel peaks olema kesksel kohal, et tõhustada meetmeid ja soodustada turgude lõimimist ja energiajulgeolekut.

- (32) *Kui liikmesriigid teevad käesoleva määruse raames koostööd, peaksid nad arvesse võtma olemasolevaid piirkondlikke koostööfoorumeid, näiteks Läänemere energiaturu ühendamise tegevuskava, Kesk- ja Kagu-Euroopa ühendamise algatus, Kesk- ja Lääne-Euroopa piirkondlik energiaturg, Põhjamere piirkonna riikide tuuleenergiavõrgu algatus, viiepoolne energiafoorum, Edela-Euroopa ühendused ning Euroopa-Vahemere piirkonna partnerlus. Liikmesriike kutsutakse üles kavandama koostööd energiaühenduse osaliste, Euroopa Majanduspiirkonna kolmandatest riikidest liikmete ja vajaduse korral muude asjakohaste kolmandate riikidega. Komisjon võib turgude paremaks lõimimiseks ja kulutõhusa poliitika, tulemusliku koostöö, partnerluste ja konsultatsioonide soodustamiseks kindlaks teha, millised võimalused on parandada piirkondlikku koostööd, mis hõlmab vastavalt käesolevale määrusele energialiidu viiest mõõtmest üht või mitut, omab pikaajalist eesmärki ja põhineb valitsevatel turuoludel.*
- (33) *Komisjon võib korraldada arutelusid asjaomaste kolmandate riikidega, et uurida võimalusi laiendada neile käesoleva määruse sätete, eelkõige piirkondliku koostööga seotud sätete kohaldamist.*

- (34) Lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad peaksid olema stabiilsed, et tagada riiklike poliitikasuundade ja meetmete läbipaistvus ja prognoositavus ning seega **investeermiskindlus**. Ette tuleks näha riiklike kavade ajakohastamine üks kord kümne aasta jooksul, et liikmesriikidel oleks võimalik kohaneda olukorra märkimisväärse muutumisega. Ajavahemikku 2021–2030 hõlmavad kavad peaksid liikmesriigid ajakohastama **30. juuniks** 2024. Eesmärgi ja panust tuleks muuta üksnes selleks, et kajastada suurenenud üldist eesmärki, eriti seoses 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkidega. Ajakohastamise käigus peaksid liikmesriigid püüdma leevendada negatiivset keskkonnamõju, mis lõimitud aruandlusest ilmsiks tuleb.
- (35) Stabiilsetel pikaajalistel kasvuhoonegaaside heite vähendamise strateegiatel on keskne koht majanduse ümberkujundamisel, töökohtade loomisel, majanduskasvu soodustamisel ning laiemate säästva arengu eesmärkide saavutamisel ning Pariisi kokkuleppes sätestatud pikaajalise eesmärgi suunas õiglasel ja kulutõhusal viisil liikumisel. Peale selle on Pariisi kokkuleppe osalistel palutud esitada 2020. aastaks oma pikaajalised arengustrateegiad, mille eesmärk on saavutada sajandi keskepaigaks kasvuhoonegaaside heite madal tase. **Sellega seoses kutsus Euroopa Ülemkogu komisjoni 22. märtsil 2018. aastal üles esitama 2019. aasta esimeseks kvartaliks ettepanekut liidu pikaajalise kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise strateegia kohta kooskõlas Pariisi kokkuleppega, võttes arvesse lõimitud riiklike energia- ja kliimakavasid.**

- (36) *Liikmesriigid peaksid välja töötama pikaajalised, vähemalt 30-aastase perspektiiviga strateegiad, mis aitavad neil täita oma ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe järgseid kohustusi, pidades silmas Pariisi kokkuleppe eesmärki hoida maailma keskmise temperatuuri tõusu tublisti alla 2 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega ning teha jõupingutusi, et piirata temperatuuri tõusu 1,5 °C-ni võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega, ning saavutada kooskõlas liidu eesmärgiga kasvuhooonegaaside heite pikaajaline vähendamine ja neeldajates sidumise suurendamine kõigis sektorites. Liikmesriigid peaksid oma pikaajalised strateegiad välja töötama avatud ja läbipaistval viisil ning tagama üldsusele tegeliku võimaluse nende ettevalmistamises osaleda. Liikmesriikide lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad ning pikaajalised strateegiad peaksid olema omavahel kooskõlas.*
- (37) *Kliimamuutused mõjutavad maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse („maakasutus ja metsandus“) sektorit väga palju ja sektor on nende vastu väga kaitsetu. Samas peituvad selles sektoris tohutud võimalused, kuidas kliimale pikaajaliselt kasu tuua ning aidata olulisel määral kaasa liidu ja rahvusvaheliste pikaajaliste kliimaeesmärkide saavutamisele. Sektor saab kliimamuutuste mõju leevendamist toetada mitmel viisil, sest eelkõige vähendab see heidet ning säilitab ja suurendab sidumist ja süsinikuvarusid ning annab biomaterjale, millega saab asendada fossiil- või CO₂-mahukaid materjale. Ülisuure tähtsusega on kestlike investeeringute aluseks olevad pikaajalised strateegiad, mille eesmärk on suurendada tõhusat CO₂ sidumist, säästev ressursside majandamine ning süsinikureservuaaride pikaajaline stabiilsus ja kohandatavus.*

- (38) *Uute ühenduste loomisel tuleb hinnata kõiki kulusid ja kogu kasu, sh kogu tehnilist, sotsiaal-majanduslikku ja keskkonnamõju, mis sellega kaasneb, nagu on nõutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 347/2013²⁰, ja võtta arvesse ühendatuse positiivset välismõju, nagu taastuvate energiaallikate integreerimine, varustuskindlus ja konkurentsi suurenemine siseturul.*
- (39) Kavandamiseks on liidu energia- ja kliimaalases valdkondlikus õiguses sätestatud aruandlusnõuded, millest on *turureformide täiendusena* olnud kasu liikmesriigi tasandil muutuste edendamisel, kuid need nõuded on kehtestatud eri ajal, mistõttu neis esineb kattuvusi *ja kulude ebatõhusust* ning neis ei ole piisavalt arvesse võetud poliitikavaldkondade vahelist sünergiat ja vastasmõju sellistes valdkondades nagu kasvuhoonegaaside mõju leevendamine, taastuvenergia, energiatõhusus ja turgude lõimimine. Selleks et nõuetekohaste järelmeetmete võtmine lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade rakendamisel ja haldusmenetluste *keerukuse vähendamine* oleksid õiges tasakaalus, peaksid liikmesriigid koostama iga kahe aasta tagant esitatavad eduaruanded kavade rakendamise ja energiasüsteemi muu arengu kohta. Teatavaid andmeid ja eriti Ü R O kliimamuutuste raamkonventsiooni ja liidu õigusega nõutud kliimavaldkonna andmeid tuleks ikkagi esitada igal aastal.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2013. aasta määrus (EL) nr 347/2013 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1364/2006/EÜ ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 713/2009, (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009 (ELT L 115, 25.4.2013, lk 39).

- (40) Liikmesriikide lõimitud riiklikud energia- ja kliimaalased eduaruanded peaksid kajastama lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade vormis esitatud elemente. Liikmesriikide lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete üksikasjad tuleks ette näha edaspidiste rakendusaktidega, arvestades kavade tehnilist olemust ja seda, et esimesed eduaruanded tuleb esitada **2023.** aastaks. Eduaruanded tuleks koostada selleks, et tagada läbipaistvus liidu, teiste liikmesriikide, *piirkondlike ja kohalike omavalitsuste*, turuosaliste, sh tarbijate, *ning teiste sidusrühmade ja üldsuse* jaoks. Aruanded peaksid olema energialiidu viie mõõtme lõikes sidusad ning esimesel ajavahemikul tuleks samal ajal rõhku panna kliima- ja energiaraamistiku 2030 eesmärkidega seotud valdkondadele.

- (41) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon kohustab liitu ja selle liikmesriike koostama, korrapäraselt ajakohastama, avaldama ja esitama konventsiooniosaliste konverentsile riiklikud inventuurid kõigi kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise kohta, kasutades konventsiooniosaliste konverentsil kokku lepitud võrreldavaid meetodeid. Kasvuhoonegaaside inventuurid on olulised selleks, et mõõta edu, mida on saavutatud vähest CO₂-heidet käsitleva mõõtme ellurakendamisel, kuid eelkõige kliimaalaste õigusaktide, *nimelt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2018/842²¹ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2018/841²²* nõuete järgimise hindamisel.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).

- (42) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi otsuse 1/CP.16 kohaselt tuleb kehtestada riiklik kord, mis võimaldab hinnata kõigi kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärinevat heidet ja nende neeldajates sidumist. Käesoleva määrusega tuleks võimaldada kõnealuse korra kehtestamine.
- (43) Määruse (EL) nr 525/2013 rakendamisel saadud kogemused on näidanud, kui oluline on teabe puhul läbipaistvus, täpsus, järjepidevus, täielikkus ja võrreldavus. Nendele kogemustele tuginedes tuleks käesoleva määrusega tagada, et ***liikmesriigid kasutavad kõigi viie mõõtme puhul usaldusväärseid ja järjepidevaid andmeid ja eeldusi ning teevad lõplike stsenaariumide ja mudelite väljatöötamisel kasutatud eelduste, parameetrite ja metoodikatega seotud põhjaliku teabe üldsusele kättesaadavaks, võttes arvesse statistilisi piiranguid, äriliselt tundlikke andmeid ja kooskõla andmekaitse eeskirjadega***, ning esitavad oma poliitikasuunad ja meetmed ning prognoosid eduaruannetes kesksel kohal. Neis aruannetes sisalduv teave peaks võimaldama näidata määruse ***(EL) nr 2018/842*** alusel võetud kohustuste täitmise õigeaegsust. Liidu ja liikmesriigi tasandi toimivad ja pidevalt täiustatavad süsteemid koos paremate aruandlussuunistega peaksid aitama jätkuvalt parandada teavet, mida on vaja CO₂-heite vähendamise mõõtmes tehtud edusammude jälgimiseks.

- (44) Käesoleva määrusega tuleks tagada, et liikmesriigid esitaksid aruandeid kliimamuutustega kohanemise ning arenguriikidele antava rahalise, tehnoloogiaalase ja suutlikkuse suurendamisega seotud abi kohta, hõlbustades nii ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe kohaste liidu kohustuste täitmist. Riikide kohanemismeetmeid ja nende antavat abi käsitlev teave on oluline ka lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade raames, eriti mis puudutab kliimamuutuste sellise negatiivse mõjuga kohanemist, mis on seotud liidu energiarustuse kindluse tagamisega (nt tuumajaamade jaoks vajaliku jahutusvee ja energia tootmiseks vajaliku biomassi kättesaadavus), ning energialiidu välismõõtmega seotud toetusi käsitlevat teavet.
- (45) *Pariisi kokkuleppes kinnitatakse veel kord, et osalisriigid peaksid kliimameetmete elluviimisel austama, edendama ja arvesse võtma oma inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkusega seotud kohustusi. Seetõttu peaksid liikmesriigid inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse mõõtme asjakohaselt integreerima oma lõimitud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse ning pikaajalistesse strateegiatesse. Oma iga kahe aasta tagant esitatavas eduaruandes peaksid nad esitama teabe selle kohta, kuidas nende lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade rakendamine nii inimõiguste kui ka soolise võrdõiguslikkuse edendamisele kaasa aitab.*

- (46) Selleks et piirata liikmesriikide ja komisjoni halduskoormust, peaks komisjon kehtestama veebipõhise **■** platvormi (e-platvorm), et hõlbustada teabevahetust, soodustada koostööd **ja edendada üldsuse juurdepääsu teabele**. See peaks **soodustama aruannete õigeaegset esitamist** ja muutma liikmesriikide aruandluse läbipaistvamaks. E-platvormi puhul tuleks aluseks võtta ja ära kasutada praegune aruandlusmenetlus ning sellised olemasolevad andmebaasid ja e-vahendid, mida kasutavad Euroopa Keskkonnaamet, Eurostat ja Teadusuuringute Ühiskeskus, samuti kogemused, mis on saadud liidu keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi rakendamisel, ning see platvorm peaks neid täiendama.
- (47) **Komisjon peaks tagama, et lõplikud lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad on internetis avalikult kättesaadavad. Kui e-platvorm toimima hakkab, peaks komisjon seda kasutama, et avaldada sellel ja teha üldsusele kättesaadavaks lõplikud lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, nende ajakohastatud versioonid, pikaajalised strateegiad ja muu liikmesriikide esitatud asjakohane aruandlusteave. Enne e-platvormi toimima hakkamist kasutab komisjon oma veebisaite, et üldsus pääseks lõplikele lõimitud riiklikele energia- ja kliimakavadele hõlpsasti ligi.**

- (48) Komisjonile riiklike kavandamis- ja aruandlusmeetmete raames esitamisele kuuluvate andmete puhul tuleks jälgida, et liikmesriikide esitatava teabega ei dubleerita andmeid ega statistikat, mille Eurostat on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 223/2009²³ raames samas vormis, nagu on ette nähtud käesoleva määruse kohaste kavandamis- ja aruandluskohustustega, juba kättesaadavaks teinud ning mis on komisjonis (Eurostat) samade väärtustega endiselt kättesaadavad. Kättesaadavuse korral ja kui ajakava seda võimaldab, peaksid lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades esitatavad andmed ja prognoosid tuginema määruse (EÜ) nr 223/2009 kohastele Euroopa statistika esitamiseks kasutatavatele Eurostati andmetele ja metoodikale ning olema nendega kooskõlas.
- (49) Energialiidu strateegia eesmärkide ühiseks saavutamiseks, *eelkõige täielikult toimiva ja vastupanuvõimelise energialiidu loomiseks* on tähtis, et komisjon hindab lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade *projekte*, lõimitud riiklike energia- ja kliimakavasid ja eduaruannete põhjal nende kavade rakendamist. Esimese kümneaastase ajavahemiku puhul puudutab see eelkõige liidu tasandi 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamist ning liikmesriikide panust nende eesmärkide saavutamisse. Kõnealune hindamine peaks toimuma iga kahe aasta tagant ja iga aasta tagant üksnes vajaduse korral ning see tuleks konsolideerida komisjoni aruannetes, milles käsitletakse energialiidu olukorda.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

- (50) *Võttes nõuetekohaselt arvesse komisjoni algatusõigust, seadusandlikku tavamenetlust ja institutsioonilist võimude tasakaalu, peaksid Euroopa Parlament ja nõukogu igal aastal vaatlama, millised on energialiidu edusammud iga energia- ja kliimapoliiitika mõõtme vallas.*
- (51) *Komisjon peaks hindama lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade põhimõtete ja meetmete üldist mõju liidu kliima- ja energiapoliiitika meetmete toimimisele, eelkõige seoses vajadusega liidu täiendava poliitika ja meetmete järele, pidades silmas vajadust suurendada liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamist ja sidumist vastavalt Pariisi kokkuleppe raames võetud kohustustele.*
- (52) Lennundus mõjutab ülemaailmset kliimat õhkupaisatava CO₂-heite tõttu, aga ka muude heidete (nt lämmastikoksiidide heide) ja mehhanismidega (nt kiudpilvkatte tihenemine). Kuna nimetatud mõju kohta on üha rohkem teadusandmeid, on määrusega (EL) nr 525/2013 juba ette nähtud ajakohastatud hindamine, mis käsitleb lennundusest tulenevat muud kui CO₂-heitega seotud mõju ülemaailmsele kliimale. Sel puhul kasutatavaid mudeleid tuleks kohandada vastavalt teaduse arengule. Võttes aluseks nimetatud mõju kohta esitatud hinnangud, *peaks komisjon 1. jaanuariks 2020 esitama ajakohastatud analüüsi lennunduse muu kui CO₂-heitega seotud mõju kohta, lisades vajaduse korral ettepaneku, kuidas selle mõju vastu kõige paremini võidelda.*

- (53) *Vastavalt kasvuhoonegaaside aruandlust puudutavatele ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kehtivatele suunistele põhinevad metaaniheite arvutused ja aruandlus sellel, kui suur on globaalse soojendamise potentsiaal 100 aasta jooksul. Kuna metaanil on suur üleilmse soojendamise potentsiaal ja metaan püsib atmosfääris suhteliselt lühikest aega, mistõttu tal on kliimale lühikeses ja keskpikas perspektiivis suur mõju, peaks komisjon analüüsima, milline oleks metaaniheite lühikese ja keskpika mõju vähendamise poliitika ja meetmete mõju liidu kasvuhoonegaaside heitele. Komisjon peaks kaaluma poliitikavalikuid metaaniheite kiireks kõrvaldamiseks ning esitama metaani kohta liidu strateegiakava, mis moodustab käesoleva määruse kohase liidu pikaajalise strateegia lahutamatu osa.*

- (54) Et aidata tagada liikmesriikide ja liidu poliitika ning energialiidu eesmärkide sidusus, oleks vaja pidevat dialoogi komisjoni ja liikmesriikide vahel **ning vajaduse korral liikmesriikide endi vahel**. Kui see on asjakohane, peaks komisjon andma liikmesriikidele soovitusi, sh lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projektide eesmärkide ulatuse kohta, teatatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades esitatud poliitikasuundade ja meetmete edaspidise rakendamise ning energialiidu elluviimise seisukohast muude asjakohaste riiklike poliitikasuundade ja meetmete kohta. **Kuigi soovitused ei ole siduvad, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 288**, peaksid liikmesriigid neid soovitusi **siiski** nõuetekohaselt arvesse võtma ja järgnevates eduaruannetes selgitama, **kuidas nad seda on teinud. Komisjoni hinnang taastuenergia kohta peab põhinema objektiivsetel kriteeriumidel. Kui komisjon annab soovituse liikmesriigi riikliku kava projekti kohta, peaks ta seda tegema võimalikult kiiresti, võttes ühelt poolt arvesse, et komisjonil on vaja liita kokku kõigi liikmesriikide kavandatud kvantifitseeritud panused, et hinnata eesmärki liidu tasandil, ning teiselt poolt vajadust anda asjaomastele liikmesriikidele piisavalt aega võtta komisjoni soovitusi enne oma riikliku kava lõplikku viimistlemist nõuetekohaselt arvesse ning vältida ohtu, et liikmesriigi riiklik kava viibib.**

- (55) *Taastuenergia kulutõhus kasutuselevõtmine on liikmesriikide panuste hindamisel üks määrava tähtsusega objektiivne kriteerium. Taastuenergia kasutuselevõtu kulustruktuur on keeruline ja liikmesriigiti väga erinev. See hõlmab mitte ainult toetuskavade kulu, vaid muu hulgas ka paigaldiste ühendamise kulu, süsteemide varulahendusi, süsteemide turvalisuse tagamise ja keskkonnavalaste piirangute järgimisega seotud kulu. Seega tuleks liikmesriikide selle kriteeriumi alusel võrdlemisel võtta arvesse kõiki kasutuselevõtiga seotud kulusid, olenemata sellest, kas need kannab liikmesriik, lõpptarbija või projekti arendaja. Komisjoni soovitusel liikmesriikide taastuenergia eesmärkide kohta peaksid põhinema käesolevas määruses esitatud valemil, mis põhineb objektiivsetel kriteeriumidel. Seega peaks liikmesriikide taastuenergia eesmärgi hindamise metoodika näitama liikmesriikide suhtelist jõupingutust, võttes samas arvesse ka taastuenergia arengut mõjutavaid asjaomaseid asjaolusid. Metoodika peaks hõlmama ka andmeid, mis pärinevad sõltumatutest kvantitatiivsete või kvalitatiivsete andmete allikatest.*

- (56) Kui lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade või nende ajakohastatud versioonide eesmärgid ei ole piisavalt ulatuslikud energialiidu eesmärkide ühiseks saavutamiseks ja esimesel ajavahemikul selleks, et saavutada eelkõige taastuvenergia ja energiatõhususe 2030. aasta eesmärgid, peaks komisjon võtma liidu tasandil meetmeid, et tagada nende eesmärkide ühine saavutamine (kõrvaldades seega puudujäägid eesmärkide ulatuslikkuse osas). Kui liidu edu nende eesmärkide saavutamisel ei ole piisav, peaks komisjon lisaks soovitude andmisele ***pakkuma välja*** meetmeid ***ja kasutama oma õigusi liidu tasandil***, või siis peaksid liikmesriigid võtma lisameetmeid, et tagada nende eesmärkide saavutamine (kõrvaldades seega puudujäägid eesmärkide saavutamise osas). Nende meetmete puhul tuleks arvesse võtta ***ka*** liikmesriikide poolt 2030. aasta taastuvenergia eesmärgi saavutamiseks juba tehtud ***jõupingutusi, nimelt seda, kas 2020. aastal või varem on saavutatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal, mis on suurem riiklikust siduvast eesmärgist, või varajasi edusamme 2020. aasta riikliku eesmärgi saavutamisel või seoses panusega liidu siduvasse eesmärki saavutada 2030. aastal vähemalt 32 %-line taastuvenergia osakaal***. Taastuvenergia valdkonnas võivad sellised meetmed hõlmata ka liikmesriikide ***vabatahtlikke rahalisi osamakseid*** komisjoni hallatavasse ***liidu taastuvenergia rahastamismehhanismi***, mida kasutatakse ***kõige kulutõhusamate*** taastuvenergiaprojektide toetamiseks kogu liidus, ***andes sellega liikmesriikidele võimaluse aidata kaasa liidu eesmärgi saavutamisele võimalikult väikeste kuludega***. Liikmesriikide 2020. aasta taastuvenergiaeesmärgid peaksid olema taastuvenergia lähteosakaaluks alates 2021. aastast ***ja need tuleks säilitada kogu selle aja jooksul***. Energiatõhususe valdkonnas võivad lisameetmed olla suunatud eelkõige toodete, hoonete ja transpordi energiatõhusamaks muutmisele.

- (57) *Liikmesriikide riiklikud taastuvenergia eesmärgid 2020. aastaks, mis on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/...²⁴⁺ I lisas, peaksid olema liikmesriikide soovitusliku riikliku trajektoori lähtepunktiks aastateks 2021–2030, välja arvatud juhul, kui liikmesriik otsustab vabatahtlikult kehtestada kõrgema lähtepunkti. Peale selle peaksid need moodustama selleks perioodiks kohustusliku lähteosakaalu, mis on samuti osa direktiivist (EL) 2018/...⁺. Sellest tulenevalt ei tohiks sel ajavahemikul taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal iga liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises olla väiksem tema lähteosakaalust.*
- (58) *Kui liikmesriik ei järgi oma ühe aasta põhjal arvestatud lähteosakaalu, peaks ta ühe aasta jooksul võtma täiendavaid meetmeid oma lähtestsenaariumi suhtes esineva puudujäägi katmiseks. Kui liikmesriik on võtnud tulemuslikult kõnealuseid vajalikke meetmeid ja täitnud oma kohustuse kõnealune puudujääk katta, tuleks pidada liikmesriiki tema lähtestsenaariumi kohaseid kohustuslikke nõudeid täitvaks alates hetkest, mil kõnealune puudujääk tekkis, ning seda nii käesoleva määruse kui ka direktiivi (EL) 2018/...⁺ kohaselt.*

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... direktiiv (EL) 2018/... (ELT L ...).

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) pealkiri, number ja ELT avaldamisviide.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

- (59) *Selleks et võimaldada liikmesriikidel ja komisjonil teha piisavat järelvalvet ja võtta varajasi parandusmeetmeid ning vältida teiste ärakasutamise efekti, peaksid kõigi liikmesriikide soovituslikud trajektoolid ja seega ka liidu soovituslik trajektoor jõudma 2022., 2025. ja 2027. aastaks vähemalt teatava minimaalse protsendimääraneni 2030. aastaks ette nähtud taastuenergia kogukasvust, nagu on sätestatud käesolevas määruses. Komisjon hindab nende 2022., 2025. ja 2027. aasta „võrdlustasemete“ saavutamist, tuginedes muu hulgas liikmesriikide lõimitud riiklikele energia- ja kliimaalastele eduaruannetele, mille liikmesriigid peaksid esitama. Liikmesriigid, kes on allpool võrdlustasemeid, peaksid järgmises eduaruandes selgitama, kuidas nad hakkavad puudujääki katma. Kui liidu soovituslikke võrdlustasemeid ei saavutata, peaksid oma võrdlustasemest allapoole jäävad liikmesriigid puudujäägi täiendavaid meetmeid rakendades kõrvaldama.*
- (60) Liit ja liikmesriigid peaksid võtma eesmärgiks esitada oma kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumise kohta võimalikult ajakohast teavet. Käesolev määrus peaks võimaldama, et sellised hinnangud saab statistilise ja muu teabe alusel (näiteks juhul, kui see on asjakohane, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 377/2014²⁵ loodud Copernicuse programmi ja muude satelliitsüsteemide kaudu saadud andmed) koostada võimalikult lühikese aja jooksul.

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 377/2014, millega luuakse Copernicuse programm ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 911/2010 (ELT L 122, 24.4.2014, lk 44).

- (61) **Määruse (EL) 2018/842** raames tuleks jätkata Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 406/2009/EÜ²⁶ kohast aastast kohustustetsükli. Selleks on vajalik liikmesriikide kasvuhoonegaaside inventuuri põhjalik ülevaatamine, et võimaldada nõuete järgimise hindamist ja vajaduse korral parandusmeetmete võtmist. Liikmesriikide kasvuhoonegaaside inventuuride ülevaatamine liidu tasandil on vajalik, et **määruse (EL) 2018/842** täitmist saaks hinnata usaldusväärselt, järjepidevalt, läbipaistvalt ja õigeaegselt.
- (62) Liikmesriigid ja komisjon peaksid tegema tihedat koostööd kõigis küsimustes, mis on seotud energialiidu elluviimisega, kaasates **käesoleva määrusega seotud küsimustes** suurel määral Euroopa Parlamendi. Komisjon peaks vajaduse korral abistama liikmesriike käesoleva määruse rakendamisel, eriti **lõimitud** riiklike **energia- ja kliimakavade** ning sellega seotud suutlikkuse arendamisel, **võttes kasutusele sisemise mudelite koostamise suutlikkuse siseressursid ja vajaduse korral väliseksperdid**.
- (63) Liikmesriigid peaksid tagama, et nende lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades võetakse arvesse Euroopa poolaasta raames antavaid värskeimaid riigipõhiseid soovitusi.

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta otsus nr 406/2009/EÜ, milles käsitletakse liikmesriikide jõupingutusi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks, et täita ühenduse kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid aastaks 2020 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 136).

- (64) *Liikmesriigid peaksid kasutama põhimõtet, mis seab esikohale energiatõhususe, mis tähendab, et enne energiaga seotud planeerimis-, poliitika- ja -investeerimisotsuste tegemist tuleks kaaluda, kas kulutõhusad ning tehniliselt, majanduslikult ja keskkonnaohutuse seisukohast sobivad alternatiivsed energiatõhususe meetmed võiksid kavandatavaid planeerimis-, poliitika- ja investeerimismeetmeid täielikult või osaliselt asendada, nii et vastavate otsuste eesmärgid ikkagi saavutatakse. See hõlmab eelkõige energiatõhususe kui üliolulise elemendi käsitlemist, mis on liidu energiataristut käsitlevates tulevastes investeerimisotsustes otsustava tähtsusega. Sellised kulutõhusad alternatiivid hõlmavad meetmeid, millega muudetakse energia nõudlus ja pakkumine tõhusamaks, eelkõige energia kulutõhusa säästmise kaudu lõpptarbimises, tarbijakajast lähtuvate algatuste ning energia muundamise, ülekande ja jaotuse tõhustamise kaudu. Liikmesriigid peaksid samuti ergutama selle põhimõtte levitamist piirkondliku ja kohaliku omavalitsuse tasandil ning erasektoris.*
- (65) Euroopa Keskkonnaamet peaks komisjoni hindamisel, seirel ja aruandlusel kooskõlas oma iga-aastase tööprogrammiga abistama, kui see on asjakohane.

- (66) Komisjonil peaks olema õigus võtta ELi toimimise lepingu artikli 290 kohaselt vastu delegeeritud õigusakte, et muuta lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade üldise raamistiku vormi, et kohandada vorme vastavalt liidu kliima- ja energiapoliitika raamistiku muudatustele, mis on otseselt ja konkreetselt seotud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe kohaste liidu panustega, võtta arvesse globaalse soojendamise potentsiaali ja rahvusvaheliselt kokku lepitud inventuurisuuniste muudatusi, sätestada olulised nõuded liidu inventuurisüsteemi jaoks ning luua registrid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes²⁷ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, peaksid Euroopa Parlament ja nõukogu saama kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel peaks olema pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist. Seejuures tuleks vajaduse korral arvesse võtta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe alusel vastu võetud otsuseid.

²⁷ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (67) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingused, eelkõige seoses lõimitud riiklike energia- ja kliimalaste eduaruannetega, riiklikke kohanemismeetmeid, arenguriikidele antavat rahalist ja tehnoloogiaalast abi ning enampakkumistulu käsitleva lõimitud aruandlusega, kasvuhoonegaaside ligikaudsete inventuuriandmete, kasvuhoonegaaside inventuuriandmete ja arvestusse kuuluvate kasvuhoonegaaside heidet ja nende sidumist käsitleva iga-aastase aruandlusega, liidu taastuvenergia rahastatismehhanismiga, liidu ja riiklike inventuuriüsteemidega, inventuuri ülevaatamisega ning seoses poliitikasuundi, meetmeid ja prognoose käsitlevate liidu ja riiklike süsteemidega, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011²⁸.
- (68) ***Käesolevas määruses sätestatud rakendamisvolituste kasutamiseks peaksid komisjoni käesoleva määruse kohaste ülesannete täitmisel abistama kliimamuutuste komitee, millega ennistatakse olemasolev kliimamuutuste komitee, mis loodi otsuse 93/389/EMÜ artikli 8, otsuse 280/2004/EÜ artikli 9 ja määruse (EL) nr 525/2013 artikli 26 kohaselt, ja energialiidu komitee. Selleks et tagada poliitika järjepidevus ja saavutada sektorite vahel maksimaalne koostoime, tuleks käesoleva määruse rakendamisel kutsuda mõlema komitee koosolekutele nii kliima- kui ka energeetikavaldkonna eksperdid.***
- (69) Komisjon peaks vaatama käesoleva määruse kohaldamise läbi **2024. aastal ja seejärel iga viie aasta tagant** ning tegema vajaduse korral muutmisettepanekuid, et tagada määruse nõuetekohane kohaldamine ja eesmärkide saavutamine. Läbivaatamisel tuleks arvesse võtta riikides toimunud arengut ja Pariisi kokkuleppe kohase üleilmse ülevaate tulemusi ■ .

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(70) Käesoleva määrusega tuleks lõimida, muuta, asendada ja tunnistada kehtetuks teatavad kavandamis-, aruandlus- ja seirekohustused, mis on praegu ette nähtud liidu energia- ja kliimaalaste valdkondlike õigusaktidega, et tagada seostatud ja lõimitud lähenemisviisi kasutamine peamiste kavandamise, aruandluse ja seirega seotud tegevussuundade puhul. Seetõttu tuleks vastavalt muuta järgmisi õigusakte:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/22/EÜ²⁹;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/70/EÜ³⁰;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/31/EÜ³¹;

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 1994. aasta direktiiv 94/22/EÜ süsivesinike geoloogilise luure, uurimise ja tootmise lubade andmis- ning kasutamistingimuste kohta (EÜT L 164, 30.6.1994, lk 3).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 1998. aasta direktiiv 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi ning nõukogu direktiivi 93/12/EMÜ muutmise kohta (EÜT L 350, 28.12.1998, lk 58).

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 663/2009³²,
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 715/2009³³,
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/73/EÜ³⁴,
- nõukogu direktiiv 2009/119/EÜ³⁵,
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/31/EL³⁶,
- direktiiv 2012/27/EL;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/30/EL³⁷;
- nõukogu direktiiv (EL) 2015/652³⁸,

(71) Ühtsuse ja õiguskindluse huvides ei tohiks ükski käesoleva määruse säte takistada elektrienergiat ja ohuvalmidust elektrisektoris käsitlevas asjakohases liidu valdkondlikus õiguses sätestatud erandite kohaldamist.

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 663/2009, millega luuakse abikava majanduse elavdamiseks ühenduse finantsabi andmisega energeetikaprojektidele (ELT L 200, 31.7.2009, lk 31).

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 715/2009 maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1775/2005 (ELT L 211, 14.8.2009, lk 36).

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94).

³⁵ Nõukogu 14. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid (ELT L 265, 9.10.2009, lk 9).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/30/EL, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ (ELT L 178, 28.6.2013, lk 66).

³⁸ Nõukogu 20. aprilli 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/652, millega kehtestatakse arvutusmeetodid ja aruandlusnõuded vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 98/70/EÜ bensiini ja diislikütuse kvaliteedi kohta (ELT L 107, 25.4.2015, lk 26).

- (72) Samuti tuleks käesolevasse määrusesse täiel määral lõimida määruse (EL) nr 525/2013 sätteid. Seetõttu tuleks määrus (EL) nr 525/2013 alates 1. jaanuarist 2021 kehtetuks tunnistada. Ent selleks, et tagada otsuse nr 406/2009/EÜ jätkuv rakendamine määruse (EL) nr 525/2013 alusel ja et teatavad Kyoto protokolliga rakendamisega seotud aspektid oleksid ka edaspidi õigusaktidega hõlmatud, on vaja jätkata teatavate sätete kohaldamist pärast kõnealust kuupäeva.
- (73) Kuna käesoleva määruse eesmärged ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid kavandatava meetme ulatust ja mõju arvestades paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

1. PEATÜKK ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse juhtimismehhanism, millega
 - a) rakendatakse energialiidu eesmärkide **ja Pariisi kokkuleppele vastavate liidu kasvuhoonegaaside heite pikaajaliste kohustuste täitmiseks** välja töötatud strateegiaid ja meetmeid ning seoses esimese kümneaastase ajavahemikuga (2021–2030) eelkõige **liidu** 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärgid;
 - b) **ergutatakse liikmesriikide vahelist koostööd, eelkõige piirkondlikul tasandil, kui see on asjakohane, et täita energialiidu eesmärgid ja kohustused;**
 - c) tagatakse liidu ja selle liikmesriikide poolt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe sekretariaadile esitatavate aruannete õigeaegsus, läbipaistvus, täpsus, kooskõla, võrreldavus ja terviklikkus;
 - d) **suurendatakse õiguskindlust ja kindlust investorite jaoks ning aidatakse kaasa sellele, et majandusarengu, investeringute soodustamise, töökohtade loomise ja sotsiaalse ühtekuuluvuse võimalused kasutataks täielikult ära.**

Juhtimismehhanism põhineb **pikaajalistel strateegiatel**, alates ajavahemikust 2021–2030 algavaid kümneaastaseid ajavahemikke hõlmavatel riiklikel lõimitud energia- ja kliimakavadel, vastavatel lõimitud riiklikel energia- ja kliimaalastel eduaruannetel ning komisjoni lõimitud seirekorral. **Juhtimismehhanism tagab üldsusele tõhusad võimalused nimetatud riiklike kavade ja pikaajaliste strateegiate koostamises osalemiseks.** See hõlmab komisjoni ja liikmesriikide vahelist struktuurset, **läbipaistvat** ja järkjärgulist lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade viimistlemise ja rakendamise menetlus, sealhulgas seoses piirkondliku koostööga, ning vastavate komisjoni meetmete võtmist.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse energialiidu viie mõõtme suhtes, **mis on üksteisega tihedalt seotud ja üksteist vastastikku tugevdavad:**

- a) energiajulgeolek;
- b) energia **siseturg**;
- c) energiatõhusus;
- d) CO₂ heite vähendamine ning
- e) teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime.

Artikkel 2

Mõisted

Kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „poliitikasuunad ja meetmed“ – kõik vahendid, mis aitavad saavutada lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade eesmäärke ja/või täita ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artikli 4 lõike 2 punktidest a ja b tulenevaid kohustusi, mis võib hõlmata ka neid, mille peamine eesmärk ei ole piirata ja vähendada kasvuhoonegaaside heitkogust või muuta energiasüsteemi;
- 2) „olemasolevad poliitikasuunad ja meetmed“ – rakendatud poliitikasuunad ja meetmed ning vastuvõetud poliitikasuunad ja meetmed;
- 3) „rakendatud poliitikasuunad ja meetmed“ – poliitikasuunad ja meetmed, mis vastavad lõimitud riikliku energia- ja kliimakava või lõimitud riikliku energia- ja kliimaalase eduaruande esitamise kuupäeval ühele või mitmele järgmisele tingimusele: jõus on vahetult kohaldatav liidu või liikmesriigi õigus, sõlmitud on üks või mitu vabatahtlikku kokkulepet, eraldatud on rahalised vahendid, kaasatud on inimressursid;
- 4) „vastuvõetud poliitikasuunad ja meetmed“ – poliitikasuunad ja meetmed, mille kohta on lõimitud riikliku energia- ja kliimakava või lõimitud riikliku energia- ja kliimaalase eduaruande esitamise kuupäevaks tehtud valitsuse ametlik otsus ning mis on rakendamiseks üheselt kohustuslikud;

- 5) „kavandataavad poliitikasuunad ja meetmed“ – arutlusel olevad variandid, mille vastuvõtmine ja rakendamine pärast lõimitud riikliku energia- ja kliimakava või lõimitud riikliku energia- ja kliimaalase eduaruande esitamise kuupäeva on reaalselt võimalik;
- 6) „poliitikasuundade ja meetmete ning prognooside süsteem“ – institutsiooniliste, õiguslike ja menetluslike korralduste süsteem aruannete koostamiseks kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise ning energiasüsteemi käsitlevate poliitikasuundade ja meetmete ning prognooside kohta, nagu on muu hulgas sätestatud käesoleva määruse artiklis 39;
- 7) „prognoos“ – kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise või energiasüsteemi arengu prognoos, sealhulgas vähemalt kvantitatiivsed hinnangud aruandlusaastale vahetult järgneva nelja sellise aasta kohta, mis lõpevad nulli või viiega;
- 8) „meetmeteta prognoos“ – kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise prognoos, mille puhul välistatakse kõigi selliste poliitikasuundade ja meetmete mõju, mis kavandatakse, võetakse vastu või rakendatakse pärast asjaomase prognoosi lähtepunktiks valitud aastat;
- 9) „meetmetega prognoos“ – kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise prognoos, mille puhul võetakse seoses kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise või energiasüsteemi arenguga arvesse vastuvõetud ja rakendatud poliitikasuundade ja meetmete mõju;

- 10) „lisameetmetega prognoos“ – kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise või energiasüsteemi arengu prognoos, mille puhul võetakse seoses kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisega arvesse kliimamuutuste mõju leevendamiseks või energiaeesmärkide saavutamiseks vastu võetud ja rakendatud, samuti sel eesmärgil kavandatud poliitikasuundade ja meetmete mõju;
- 11) „liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärgid“ – kogu liitu hõlmav siduv eesmärk vähendada liidus 2030. aastaks kõigis majandusharudes kasvuhoonegaaside heidet vähemalt 40 % võrreldes 1990. aastaga, kogu liitu hõlmav siduv eesmärk, et 2030. aastaks peaks taastuvenergia osakaal liidus tarbitavas energias olema vähemalt **32 %**, liidu tasandi *peamine* eesmärk suurendada 2030. aastaks energiatõhusust vähemalt **32,5 %** ning 2030. aastaks elektrivõrkude 15 %-lise omavahelise ühendatuse eesmärk või mis tahes järgnevad seda valdkonda käsitlevad 2030. aasta eesmärgid, milles Euroopa Ülemkogu või Euroopa Parlament ja nõukogu on kokku leppinud;
- 12) „riiklik inventuurisüsteem“ – liikmesriigis kehtestatud institutsiooniliste, õiguslike ja menetluslike korralduste süsteem inimtekkeliste kasvuhoonegaaside allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise hindamiseks ning inventuuriabe esitamiseks ja arhiveerimiseks;

- 13) „näitaja“ – kvantitatiivne või kvalitatiivne tegur või muutuja, mis aitab rakendamisel tehtud edusamme paremini hinnata;
- 14) „põhinäitajad“ – komisjoni ette pandud näitajad energialiidu viies mõõtmes tehtud edusammude kohta;
- 15) „tehnilised parandused“ – riiklikus kasvuhoonegaaside inventuuris esitatud hinnangute kohandused, mis on tehtud artikli 38 kohase ülevaatamise käigus juhul, kui esitatud inventuuriandmed on puudulikud või koostatud viisil, mis ei ole kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste või liidu õigusnormide või suunistega, ning mis on mõeldud algselt esitatud hinnanguid asendada;

- 16) „kvaliteedi tagamine“ – läbivaatamismenetluste kavandatud süsteem, millega tagatakse andmekvaliteedialaste eesmärkide täitmine ning parimate võimalike hinnangute ja teabe esitamine selleks, et toetada kvaliteedikontrolli programmi tulemuslikkust ja abistada liikmesriike;
- 17) „kvaliteedikontroll“ – teabe ja hinnangute kvaliteedi mõõtmiseks ja kontrollimiseks tehtavate korrapäraste tehniliste toimingute süsteem, mille eesmärk on tagada andmete terviklikkus, õigsus ja täielikkus, teha kindlaks ja kõrvaldada vead ja andmete puudumine, dokumenteerida ja arhiveerida andmed ja muu kasutatud teave ning registreerida kõik kvaliteeditagamistoimingud;
- 18) *„energiatõhususe esikohale seadmine“ – alternatiivsete kulutõhusate energiatõhususmeetmete võimalikult suurel määral arvesse võtmine energiasüsteemi kavandamise ning poliitiliste ja investeerimisotsuste puhul, et muuta energianõudlus ja -pakkumine tõhusamaks, seda eelkõige energia kulutõhusa säästmise kaudu lõpptarbimises, tarbijakajast lähtuvate algatuste ning energia muundamise, ülekande ja jaotamise tõhustamise kaudu, saavutades samas ikkagi nende otsuste eesmärgid;*

- 19) „SET-kava“ – komisjoni 15. septembri 2015. aasta teatise „Integreeritud strateegilise energiatehnoloogia (SET-kava) kava suunas: Euroopa energiasüsteemi ümberkujundamise kiirendamine“ kohane energiatehnoloogia strateegiline kava;
- 20) **„varajased jõupingutused“:**
- a) *seoses hinnanguga liidu 2030. aasta taastuvatest energiaallikatest toodetud energia alase eesmärgi ja liikmesriikide kollektiivse panuse vahelise potentsiaalse lõhe kohta – liikmesriigi poolt 2020. aastal või varem taastuvatest energiaallikatest toodetud energia sellise osakaalu saavutamine, mis on suurem kui tema 2020. aastaks seatud riiklik siduv eesmärk, mis on sätestatud direktiivi (EL) 2018/...⁺ I lisas, või liikmesriigi varajased edusammud 2020. aasta siduva eesmärgi saavutamisel;*
 - b) *seoses komisjoni soovitustega, mis põhinevad artikli 29 lõike 1 punkti b kohasel taastuvatest energiaallikatest toodetud energia valdkonna hindamisel – liikmesriigi varajane panus liidu siduvasse eesmärki, et 2030. aastal oleks energiast vähemalt 32 % taastuvenergia, mõõdetuna liikmesriigi riiklike taastuvenergia võrdlustasemete suhtes;*
- 21) **„piirkondlik koostöö“ – koostöö kahe või enama liikmesriigi vahel, kes on seadnud sisse partnerlussuhted, mis hõlmavad vähemalt üht energialiidu viiest mõõtmest;**
- 22) „taastuvatest energiaallikatest toodetud energia“ või „taastuvenergia“ – taastuvatest energiaallikatest toodetud energia või taastuvenergia nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 1;
- 23) „summaarne energia lõpptarbimine“ – summaarne energia lõpptarbimine nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 4;

+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
 + ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
 + ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

- 24) „toetuskava“ – toetuskava nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 5;
- 25) „ajakohastamine“ – ajakohastamine nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 10;
- 26) „taastuenergiakogukond“ – kohalik energiakogukond direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punkti 16 tähenduses;
- 27) „kaugküte“ või „kaugjahutus“ – kaugküte või kaugjahutus nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 19;
- 28) „jäätmed“ – jäätmed nagu need on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 23;
- 29) „biomass“ – biomass nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 24;

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.
⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.
⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.
⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

- 30) „põllumajanduslik biomass“ – põllumajanduslik biomass nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 25;
- 31) „metsa biomass“ – metsa biomass nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 26;
- 32) „biomasskütus“ – biomasskütus nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 27;
- 33) „biogaas“ – biogaas nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 28;
- 34) „vedelad biokütused“ – vedelad biokütused nagu need on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 32;
- 35) „biokütused“ – biokütused nagu need on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 33;
- 36) „täiustatud biokütused“ – täiustatud biokütused nagu need on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 34;

+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

- 37) „ringlussevõetud süsiniku põhised kütused“ – süsinikupõhised kütused nagu need on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 35;
- 38) „tärgliserikkad põllukultuurid“ – tärgliserikkad põllukultuurid nagu need on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 39;
- 39) „toidu- ja söödakultuurid“ – toidu- ja söödakultuurid nagu need on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 40;
- 40) „lignotselluloosmaterjal“ – lignotselluloosmaterjal nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 41;
- 41) „jääk“ – jääk nagu see on määratletud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 2 punktis 43;

+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
+ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

- 42) „primaarenergia tarbimine“ – primaarenergia tarbimine nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 2;
- 43) „energia lõpptarbimine“ – energia lõpptarbimine nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 3;
- 44) „energiatõhusus“ – energiatõhusus nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 4;
- 45) „energiasääst“ – energiasääst nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 5;
- 46) „energiatõhususe paranemine“ – energiatõhususe paranemine nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 6;
- 47) „energiateenus“ – energiateenus nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 7;
- 48) „kasulik üldpõrandapind“ – kasulik üldpõrandapind nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 10;

- 49) „energiajuhtimissüsteem“ – energiajuhtimissüsteem nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 11;
- 50) „kohustatud isik“ – kohustatud isik nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 14;
- 51) „avaliku sektori rakendusasutus“ – avaliku sektori rakendusasutus nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 17;
- 52) „üksikmeede“ – üksikmeede nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 19;
- 53) „energiatarnija“ – energiatarnija nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 20;
- 54) „jaotusvõrguettevõtja“ – jaotusvõrguettevõtja nagu see on määratletud direktiivi 2009/72/EÜ artikli 2 punktis 6 ja direktiivi 2009/73/EÜ artikli 2 punktis 6;
- 55) „energia jaemüügi ettevõtja“ – energia jaemüügi ettevõtja nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 22;

- 56) „energiateenuseosutaja“ – energiateenuseosutaja nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 24;
- 57) „energiatõhususe leping“ – energiatõhususe leping nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 27;
- 58) „koostootmine“ – koostootmine nagu see on määratletud direktiivi 2012/27/EL artikli 2 punktis 30;
- 59) „hoone“ – hoone nagu see on määratletud direktiivi 2010/31/EL artikli 2 punktis 1;
- 60) „liginullenergiahoone“ – liginullenergiahoone nagu see on määratletud direktiivi 2010/31/EL artikli 2 punktis 2;
- 61) „soojuspump“ – soojuspump nagu see on määratletud direktiivi 2010/31/EL artikli 2 punktis 18;
- 62) „fossiilkütus“ – süsinikul põhinev taastumatu energiaallikas, näiteks tahke kütus, maagaas ja nafta.

2. PEATÜKK

LÕIMITUD RIIKLIKUD ENERGIA- JA KLIIMAKAVAD

Artikkel 3

Lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad

1. Kõik liikmesriigid esitavad komisjonile **31. detsembriks 2019, seejärel 1. jaanuariks 2029** ning seejärel iga kümne aasta tagant lõimitud riikliku energia- ja kliimakava. Kava sisaldab käesoleva artikli lõikes 2 ja I lisa esitatud elemente. Esimene kava hõlmab ajavahemikku 2021–2030, **võttes arvesse pikaajalist perspektiivi**. Iga järgnev kava hõlmab eelmise kavaga hõlmatud ajavahemikule vahetult järgnevat kümmet aastat.
2. Lõimitud riiklik energia- ja kliimakava koosneb järgmistest põhiosadest:
 - a) lõimitud riikliku energia- ja kliimakava koostamise menetluse ülevaade, mis sisaldab kommenteeritud kokkuvõtet ning kava ettevalmistamisel sidusrühmadega **avaliku** konsulteerimise ja nende kaasamise ja selle tulemuste, samuti kava ettevalmistamisel teiste liikmesriikidega tehtud piirkondliku koostöö kirjeldust, nagu on sätestatud käesoleva määruse artiklites 10–12 ja I lisa 1. osa A jao punktis 1;

- b) energialiidu *mõõtmega* seotud riiklike eesmärkide ja panuste kirjeldus, *nagu on sätestatud artiklis 4 ja I lisas*;
- c) *kavandatud* poliitika ja meetmete kirjeldus *seoses punkti b kohaste eesmärkide ja panustega ning üldine ülevaade investeeringutest, mida on vaja vastavate eesmärkide ja panuste täitmiseks*;
- d) energialiidu viie mõõtmega seotud praeguse olukorra kirjeldus, sh seoses energiasüsteemiga ja kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumisega ning punktis b osutatud eesmärkidega seotud prognoosid, milles on arvestatud olemasolevate poliitikasuundade ja meetmetega;
- e) *kui see on asjakohane, siis taastuvenergia ja energiatõhususe eesmärkide, sihtide või panuste rakendamist takistavate regulatiivsete ja mitteregulatiivsete tõkete ja takistuste kirjeldus*;

- f) hinnang punktis b osutatud eesmärkide saavutamiseks kavandatud poliitikasuundade ja meetmete mõju kohta, ***kaasa arvatud nende kooskõla kohta Pariisi kokkuleppe kohaste kasvuhoonegaaside heite vähendamise pikaajaliste eesmärkidega ning artiklis 15 osutatud vähem CO₂-heidet tekitavate pikaajaliste strateegiatega***;
- g) ***hinnang kavandatud poliitikasuundade ja meetmete mõju kohta energialiidu viie mõõtmega seotud konkurentsivõimele***;
- h) käesoleva määruse III lisaga ette nähtud nõuetele ja ülesehitusele vastav lisa, milles on esitatud liikmesriigi metoodika ja poliitikameetmed energiasäästunõude täitmiseks vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 7 ja V lisale.

3. Lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade osas teevad liikmesriigid järgmist:

- a) ***piiravad haldusmenetluste keerukust ja kõigi asjaomaste sidusrühmade jaoks tekkivaid kulusid***;
- b) võtavad arvesse energialiidu viie mõõtme omavahelisi seoseid, ***eelkõige põhimõtet, mille kohaselt tuleb esikohale seada energiatõhusus***;

- c) *kasutavad vajaduse korral usaldusväärseid ja järjepidevaid andmeid ja eeldusi kõigis viies mõõtmes;*
- d) *hindavad, kui palju on kodumajapidamisi, millel on raskusi energia eest tasumisega, võttes arvesse kodumajapidamistele mõeldud energiateenuseid, mida on vaja vastava riigi oludes normaalsete elamistingimuste tagamiseks, olemasolevat sotsiaalpoliitikat ja muid asjakohaseid poliitikameetmeid ning komisjoni soovituslikke suuniseid energia eest tasumise raskuste asjakohaste näitajate kohta.*

Kui liikmesriik leiab esimese lõigu punkti d kohase kontrollitavatel andmete hindamise tulemusena, et tal on märkimisväärne arv kodumajapidamisi, millel on raskusi energia eest tasumisega, lisab ta oma kavasse riikliku soovitusliku eesmärgi energia eest tasumise raskusi leevendada. Asjaomased liikmesriigid kirjeldavad oma lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades energia eest tasumise raskusi käsitlevaid poliitikasuundi ja meetmeid, juhul kui need on olemas, sealhulgas sotsiaalpoliitikameetmeid ja muid asjakohaseid riiklikke programme.

- 4. *Iga liikmesriik oma teeb käesoleva artikli kohaselt komisjonile esitatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava üldsusele kättesaadavaks.*
- 5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 43 vastu delegeeritud õigusakte I lisa 1. osa A jao punktide 2.1.1 ja 3.1.1 ning B jao punktide 4.1 ja 4.2.1 ning 2. osa punkti 3 muutmiseks, et kohandada **neid** liidu energia- ja kliimapolitiika raamistiku muudatustega, **mis on otseselt ja konkreetselt seotud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe alusel antava liidu panusega.**

Artikkel 4

Energialiidu *viie mõõtmega* seotud riiklikud eesmärgid ja panused

Iga liikmesriik esitab oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas järgmised peamised eesmärgid ja panused vastavalt I lisa A jao punktile 2:

a) mõõtme „CO₂-heite vähendamine“ puhul:

1) seoses kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumisega ning kõigis majandusharudes kasvuhoonegaaside heite vähendamise liidu eesmärgi saavutamisele kaasa aitamisega:

i) liikmesriigi siduv riiklik kasvuhoonegaaside heitkogusega seotud eesmärk ja iga-aastased siduvad riiklikud piirnormid vastavalt määrusele **(EL) 2018/842**,

ii) liikmesriigi kohustused vastavalt määrusele (EL) 2018/841;

■

iii) vajaduse korral *energialiidu eesmärkide ning liidu pikaajaliste kasvuhoonegaaside heitkoguste kohustuste täitmine vastavalt Pariisi kokkuleppele, ning* muud eesmärgid, sealhulgas valdkondlikud eesmärgid ja kohanemiseesmärgid;

2) seoses taastuenergiaga:

seoses liidu siduva eesmärgiga saavutada 2030. aastaks taastuenergia vähemalt 32 % osakaal, nagu on osutatud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artiklis 3, panus selle eesmärgi saavutamisse, väljendatuna asjaomase liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluna summaarses energia lõpptarbimises aastal 2030, samuti selle panuse *soovituslik* trajektoor alates 2021. aastast.

Aastaks 2022 peab soovituslik trajektoor jõudma võrdlustasemeni, mis on vähemalt 18 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamisse antava panuse vahel. Aastaks 2025 peab soovituslik trajektoor jõudma võrdlustasemeni, mis on vähemalt 43 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamisse antava panuse vahel. Aastaks 2027 peab soovituslik trajektoor jõudma võrdlustasemeni, mis on vähemalt 65 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamisse antava panuse vahel.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

Aastaks 2030 peab soovituslik trajektoor jõudma vähemalt liikmesriigi kavandatud panuseni. Kui liikmesriik eeldab, et ta ületab oma 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi, võib tema soovituslik trajektoor alata prognoosi kohaselt saavutatavalt tasemelt. Liikmesriikide soovituslikud trajektoorid peavad üheskoos võimaldama saavutada liidu 2022., 2025. ja 2027. aasta võrdlustasemed ning liidu siduva eesmärgi, milleks on taastuvenergia osakaal vähemalt 32 % 2030. aastal. Liidu eesmärgi saavutamisse antavast panusest ja käesoleva määruse kohaldamisega seotud soovituslikust trajektooriga eraldi on liikmesriik vaba seadma riikliku poliitika eesmärgil ambitsioonikamad eesmärgid;

b) mõõtme „energiatõhusus“ puhul:

- 1) seoses liidu 2030. aasta **vähemalt 32,5 % energiatõhususeesmärgiga** kindlaks määratud soovituslik riiklik energiatõhususpanus, millele on osutatud direktiivi 2012/27/EL artikli 1 lõikes 1 ja artikli 3 lõikes 5 ning mis põhineb primaar- või lõppenergia tarbimisel, primaar- või lõppenergia säästul või energiamahukusel.

Liikmesriigid väljendavad oma panust primaar- ja lõppenergia tarbimise absoluuttasemena 2020. **aastal ning primaar- ja lõppenergia tarbimise absoluuttasemena** 2030. aastal, lisades selle panuse **soovitusliku** trajektoori alates 2021. aastast. Nad selgitavad kasutatud alusmetoodikat ja ümberarvutustegureid;

- 2) ajavahemikul 2021–2030 saavutatav kumulatiivne lõpptarbimise energiasääst kooskõlas direktiivi 2012/27/EL **artikli 7 lõike 1** punktiga b energiasäästukohustuste kohta;

- 3) riigi (avaliku ja erasektori) elamu- ja *mitteeluhoonete* renoveerimise *pikaajalise strateegia soovituslikud vahe-eesmärgid, tegevuskava riigisisesele kehtestatud mõõdetavate arengunäitajatega, tõenditel põhinev prognoos eeldatava energiasäästu ja laiemal kasu kohta ning panus liidu energiatõhususe eesmärkide saavutamisse vastavalt direktiivile 2012/27/EL kooskõlas direktiivi 2010/31/EL artikliga 2a*;
- 4) ajavahemikul **2021**–2030 renoveeritav üldpõrandapind või võrdväärne iga-aastane energiasääst vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 5, mis käsitleb avaliku sektori asutuste hoonete eeskuju;

I

c) mõõtme „energiajulgeolek“ puhul:

1) **riiklikud eesmärgid seoses järgmisega:**

- energiaallikate mitmekesistamise ja kolmandatest riikidest pärit *energiatarnete suurendamine, mille eesmärk võib olla vähendada sõltumist* imporditavast energiast,
- *riikliku energiasüsteemi paindlikkuse suurendamine ning*
- *tegelemine* olukorraga, kus energiaallikast pärit tarned on piiratud või katkenud, *et suurendada piirkondlike ja riiklike energiasüsteemide vastupanuvõimet*, samuti nende eesmärkide saavutamise ajakava;

d) mõõtme „energia siseturg“ puhul:

- 1) elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase, mille liikmesriik on 2030. aastaks eesmärgiks seadnud, võttes arvesse elektrivõrkude omavahelise ühendatuse 2030. aasta eesmärki, mis on vähemalt 15 %, ***koos strateegiaga, mis sisaldab 2021. aastast alates taset, mis on kindlaks määratud tihedas koostöös mõjutatud liikmesriikidega, võttes arvesse 2020. aasta eesmärki tagada võrkude 10 % omavaheline ühendatus ja meetmete kiireloomulisuse näitajaid, tuginedes hindade erinevusele hulgiturul, võrkude ühenduste ülekande nimivõimsusele võrreldes nende tippkoormusega ning taastuvate energiaallikate installeeritud tootmisvõimsusele, mis on sätestatud I lisa 1. osa A jao punktis 2.4.1. Iga uue võrkude ühenduse puhul tuleb teha sotsiaal-majanduslik ja keskkonnaalne kulutõhususe analüüs ning ühendused võib luua üksnes siis, kui potentsiaalne tulu ületab kulu;***

- 2) elektrienergia ja gaasi ülekande ***taristu põhiprojektid ja asjakohasel juhul moderniseerimisprojektid***, mis on vajalikud energialiidu ***viie*** mõõtmega seotud eesmärkide saavutamiseks;
- 3) energia siseturu muude ***aspektidega*** seotud riiklikud eesmärgid, ***näiteks: süsteemi paindlikkuse suurendamine, eelkõige turupõhise hinnakujundusega seotud poliitikasuundade ja meetmete abil kooskõlas kohaldatava õigusega; turgude lõimimine ja liitmine, mille eesmärk on suurendada olemasolevate ühenduste kaubeldavat võimsust, arukad võrgud, koondamine, tarbimiskaja, salvestamine, hajatootmine, jaotamise, ümberjaotamise ja piiramise mehhanismid ning reaalajas edastatavad hinnasignaalid***, sealhulgas nende eesmärkide saavutamise ajakava, ***ning muud energia siseturuga seotud riiklikud eesmärgid, mis on sätestatud I lisa 1. osa A jao punktis 2.4.3;***

■

- e) mõõtmel „teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime“ puhul:
- 1) energialiiduga seotud avaliku ja – *kui need on olemas* – erasektori teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitlevad riiklikud rahastamis- ja muud eesmärgid ning *asjakohasel juhul* eesmärkide saavutamise ajakava, *mis kajastavad* energialiidu *strateegia* ja *asjakohasel juhul SET-kava prioriteete. Eesmärkide ja panuste kehtestamisel võib liikmesriik toetuda olemasolevatele riiklikele strateegiatele või kavadele, mis on kooskõlas liidu õigusega;*
 - 2) *puhta energia* tehnoloogia *edendamise*ga seotud riiklikud 2050. aasta eesmärgid, *kui need on olemas.*

■

Artikkel 5

Liikmesriigi panuse kindlaksmääramine taastuvenergia valdkonnas

1. Oma panuse kindlaksmääramisel seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia temale langeva osakaaluga summaarses energia lõpptarbimises aastal 2030 ja järgmiste riiklike kavadega hõlmatud ajavahemiku viimasel aastal vastavalt artikli 4 punkti a **alapunktile 2, võtab** liikmesriik arvesse **kõike** järgmist:
 - a) direktiiviga (EL) 2018/...⁺ ette nähtud meetmed;
 - b) direktiivi 2012/27/EL alusel vastu võetud energiatõhususeesmärgi saavutamiseks vastu võetud meetmed;
 - c) **kõik** muud **olemasolevad** meetmed taastuvenergia edendamiseks **liikmesriigis** ja **kui see on asjakohane**, liidu tasandil;
 - d) **2020. aasta siduv riiklik eesmärk taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu kohta liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises, mis on sätestatud direktiivi (EL) 2018/...⁺ I lisas;**

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

- e) ***kõik asjakohased*** taastuvenergia kasutuselevõttu mõjutavad asjaolud, näiteks:
- i) kasutuselevõtu õiglane jaotumine liidus;
 - ii) ***majanduslikud tingimused ja*** majanduslik potentsiaal, ***kaasa arvatud SKP elaniku kohta***;
 - iii) ***taastuvate energiaallikate kulutõhusa kasutuselevõtu võimalused***;
 - iv) geograafilised, ***keskkonnavalased*** ja looduslikud piirangud, sealhulgas omavahel ühendamata elektrivõrkudega aladel ja piirkondades; ■
 - v) liikmesriikide elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase;
 - vi) ***muud asjakohased asjaolud, eriti varajased jõupingutused***.

Seoses esimese lõigu punktiga e märgib iga liikmesriik oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas, milliseid taastuvenergia kasutuselevõttu mõjutavad asjakohaseid asjaolusid ta on arvesse võtnud.

2. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et nende panused kokku annavad 2030. aastaks liidu tasandil tulemuseks taastuvatest energiaallikatest toodetud energia vähemalt **32 %** osakaalu summaarses energia lõpptarbimises.

Artikkel 6

Liikmesriigi panuse kindlaksmääramine energiatõhususe valdkonnas

1. **Iga liikmesriik võtab** oma soovitusliku riikliku energiatõhususpanuse puhul aastaks 2030 ja järgmiste riiklike kavadega hõlmatud ajavahemiku artikli 4 punkti b alapunkti 1 kohase viimase aasta puhul *arvesse*, et *vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 3 ei tohi* liidu 2020. aasta energiatarbimine *ületada* 1483 miljonit naftaekvivalenttonni primaarenergia puhul või 1086 naftaekvivalenttonni lõppenergia puhul ning liidu 2030. aasta energiatarbimine ei tohi *ületada* 1273 miljonit naftaekvivalenttonni primaarenergia puhul ja/või 956 miljonit naftaekvivalenttonni lõppenergia puhul ■ .

Peale selle **võtab iga liikmesriik** arvesse

- a) direktiiviga 2012/27/EL ette nähtud meetmeid,
- b) muid meetmeid energiatõhususe edendamiseks *liikmesriigis* ja liidu tasandil.

2. Lõikes 1 osutatud panuse puhul **võib iga liikmesriik** arvesse võtta primaar- ja lõppenergia tarbimist mõjutavaid **riiklikke** asjaolusid, näiteks:

- a) kulutõhusa energiasäästu allesjäänud potentsiaali,
- b) sisemajanduse koguprodukti arengut ja prognoosi,
- c) energiaimpordi ja -eksporti muutusi,
- d) **energiaallikate jaotuse muutusi ning muudatusi CO₂ kogumises ja säilitamises** ning
- e) varajasi meetmeid.

Seoses esimese lõiguga märgib i liikmesriik oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas, milliseid primaar- ja lõppenergia tarbimist mõjutavaid esimeses lõigus osutatud asjakohaseid asjaolusid, kui üldse, ta on arvesse võtnud.

Artikkel 7

Energialiidu viiest mõõtmest igauhega seotud riiklikud poliitikasuunad ja meetmed

Liikmesriigid kirjeldavad kooskõlas I lisaga oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas peamisi olemasolevaid ■ ning kavandatud poliitikasuundi ja meetmeid eelkõige riiklikus kavas seatud eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas **vajaduse korral** meetmeid, millega tagatakse piirkondlik koostöö ning asjakohane rahastamine riiklikul ja piirkondlikul tasandil, **sealhulgas liidu programmide ja vahendite kasutuselevõtt**.

Liikmesriigid annavad üldise ülevaate investeeringutest, mis on vajalikud riiklikus kavas esitatud eesmärkide ja panuste saavutamiseks, ning üldise hinnangu nende investeeringute allikate kohta.

Artikkel 8

Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava analüütiline alus

1. Liikmesriigid kirjeldavad I lisas esitatud ülesehitust ja vormingut järgides energialiidu viiest mõõtmest igaühe hetkeolukorda (sealhulgas energiasüsteemi ning kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumise olukorda) lõimitud riikliku energia- ja kliimakava esitamise ajal või uusima kättesaadava teabe alusel. Samuti esitavad liikmesriigid energialiidu viiest mõõtmest igaühe kohta olemasolevatel poliitikasuundadel ja meetmetel põhinevad prognoosid ning nende prognooside kirjelduse vähemalt *kava kehtivusaja kohta. Liikmesriigid püüavad kirjeldada viie mõõtmekohta täiendavaid pikaajalisemast perspektiivist lähtuvaid prognoose, mis vaatavad kaugemale* lõimitud riikliku energia- ja kliimakava *kehtivusajast, kui see on asjakohane ja võimalik.*
2. Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas riigi ning vajaduse korral piirkonna tasandil oma hinnangu järgmise kohta:
 - a) kavandatud poliitikasuundade ja meetmete *või meetmerühmade* mõju energiasüsteemi arendamisele ning kasvuhoonegaaside heitele ja nende sidumisele *kava kehtivusaja jooksul ja kümne aasta jooksul alates viimasest kavaga hõlmatud aastast*, sealhulgas võrdlus lõike 1 kohaste olemasolevatel poliitikasuundadel ja meetmetel või *meetmerühmadel* põhinevate prognoosidega;

- b) artiklis 7 osutatud ja I lisa täpsustatud kavandatud poliitikasuundade ja meetmete ***või meetmerühmade*** makromajanduslik ***ja niivõrd, kuivõrd see on võimalik, tervisealane***, keskkonnavaline, oskustega seotud ning sotsiaalmõju esimesel kümneaastasel ajavahemikul vähemalt aastani 2030, sealhulgas võrdlus käesoleva artikli lõike 1 kohaste olemasolevatel ■ poliitikasuundadel ja meetmetel ***või meetmerühmadel*** põhinevate prognoosidega. ***Nende mõjude hindamiseks kasutatakse metoodika avalikustatakse;***
- c) olemasolevate ■ ning kavandatud poliitikasuundade ja meetmete ***või meetmerühmade*** koostoime ühe poliitikamõõtmepiires ning olemasolevate ■ ning kavandatud poliitikasuundade ja meetmete ***või meetmerühmade*** koostoime eri mõõtmepiires esimesel kümneaastasel ajavahemikul vähemalt aastani 2030. Varustuskindlust, taristut ja turgude lõimimist käsitlevad prognoosid tuleb siduda usaldusväärsete energiatõhususstsenaariumidega;
- d) ***viis, kuidas olemasolevad poliitikasuunad ja meetmed ning kavandatud poliitikasuunad ja meetmed peavad ligi meelitama oma rakendamiseks vajalikke investeeringuid.***

3. *Liikmesriigid teevad lõplike stsenaariumide ja prognooside väljatöötamisel kasutatud eelduste, parameetrite ja metoodikatega seotud kõikehõlmava teabe üldsusele kättesaadavaks, võttes arvesse statistilisi piiranguid, äriliselt tundlikke andmeid ja kooskõla andmekaitse eeskirjadega.*

Artikkel 9

Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekt

1. *Iga liikmesriik koostab ja esitab komisjonile 31. detsembriks 2018, seejärel 1. jaanuariks 2028 ning seejärel iga kümne aasta tagant lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti kooskõlas artikli 3 lõikega 1 ja I lisaga.*
2. Komisjon *hindab* lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade *projekte ning võib* esitada liikmesriikidele *kooskõlas artikliga 34* riigipõhiseid soovitusi, *tehes seda kõige hiljem kuus kuud enne* lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade *esitamise tähtpäeva, millele on osutatud artikli 3 lõikes 1. Need soovitused võivad käsitleda* eelkõige järgmist:

- a) eesmärkide ja panuste ulatuslikkus, et ühiselt saavutada energialiidu eesmärgid ning eelkõige liidu 2030. aasta taastuvenergia- ja energiatõhususeesmärgid, ***samuti elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase, mille liikmesriik on 2030. aastaks eesmärgiks seadnud vastavalt artikli 4 punktile d, võttes eriti arvesse taastuvenergia kasutuselevõttu ja energiatarbimist mõjutavaid asjakohaseid asjaolusid, millele asjaomane liikmesriik on osutanud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektis, ning omavahelise ühendatusega seotud tegevuste kiireloomulisuse näitajaid, mis on kehtestatud I lisa 1. osa A jao punktis 2.4.1;***
- b) liikmesriikide ja liidu tasandi eesmärkidega seotud poliitikasuunad ja meetmed ning muud poliitikasuunad ja meetmed, mis võivad piiriüleselt asjakohased olla;
- c) ***täiendavad poliitikasuunad ja meetmed, mida võidakse nõuda lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades;***
- d) lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud olemasolevate ning kavandatud poliitikasuundade ja meetmete koostoime ja järjepidevus energialiidu ühe mõõtme ning eri mõõtmete piires.

3. ***Iga liikmesriik võtab*** lõimitud ***riiklikus*** energia- ja ***kliimakavas eriti*** arvesse kõiki komisjoni soovitusi. ***Kui asjaomane liikmesriik soovitust või olulist osa sellest ei täida, esitab ja avalikustab see liikmesriik oma toimimisviisi põhjenduse.***
4. ***Seoses artiklis 10 osutatud avaliku konsultatsiooniga teeb iga liikmesriik*** lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ***projektid üldsusele kättesaadavaks.***

Artikkel 10

Avalik konsultatsioon

Ilma et see piiraks liidu õiguse muude nõuete kohaldamist, tagab liikmesriik üldsusele varajased ja tulemuslikud võimalused *osalemiseks* lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projektide ettevalmistamises – *seejuures ajavahemiku 2021–2030 kavade puhul lõplike kavade ettevalmistamises aegsasti enne nende vastuvõtmist – ning artiklis 15 osutatud pikaajaliste strateegiate ettevalmistamises. Liikmesriigid lisavad sellistele komisjonile esitatavatele dokumentidele üldsuse seisukohtade või esialgsete seisukohtade kokkuvõtte*. Niivõrd kui on kohaldatav direktiiv 2001/42/EÜ, käsitatakse nimetatud direktiivi alusel *projekti kohta* korraldatud konsultatsioone käesoleva määruse kohastele avaliku konsultatsiooni nõuetele vastavatena.

Iga liikmesriik tagab, et üldsust oleks teavitatud. Iga liikmesriik kehtestab mõistliku ajakava, mis annab üldsusele piisavalt aega saada teavet, osaleda ja oma seisukohti väljendada.

Käesoleva artikli rakendamisel piirab iga liikmesriik korralduslikku keerukust.

Artikkel 11

Mitmetasandiline kliima- ja energiadialoog

Iga liikmesriik seab siseriiklike õigusnormide kohaselt sisse mitmetasandilise kliima- ja energiadialoogi, mille raames kohalikud omavalitsused, kodanikuühiskonna organisatsioonid, äriringkonnad, investorid, muud asjaomased sidusrühmad ja üldsus saavad aktiivselt osaleda ja arutada energia- ja kliimapoliitika jaoks kavandatud erinevaid – ka pikaajalisi – stsenaariumeid ning jälgida edusamme, välja arvatud juhul, kui liikmesriigis on juba sama eesmärgi täitev struktuur. Sellise dialoogi raames võib arutada ka lõimitud riiklikke energia- ja kliimakavasid.

Artikkel 12

Piirkondlik koostöö

1. Liikmesriigid teevad üksteisega **koostööd, võttes arvesse kõiki olemasolevaid ja võimalikke piirkondliku koostöö vorme**, oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärkide ja panuste tulemuslikuks elluviimiseks.

2. ***Iga liikmesriik teeb*** aegsasti enne lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti komisjonile esitamist vastavalt artikli 9 lõikele 1 – ***seejuures ajavahemiku 2021–2030 kavade puhul lõpliku kava ettevalmistamisel aegsasti enne selle vastuvõtmist*** – kindlaks piirkondliku koostöö võimalused ning ***konsulteerib naaberliikmesriikidega, sealhulgas piirkondlikel koostööfoorumitel. Kui kava koostav liikmesriik peab seda asjakohaseks, võib ta konsulteerida*** huvi väljendanud teiste ***liikmesriikide ja kolmandate riikidega. Saartel asuvad liikmesriigid, kelle energiavõrk ei ole teiste liikmesriikidega ühendatud, viivad konsulteerimise läbi naaberliikmesriikidega, kellega neil on ühine merepiir. Liikmesriikidele, kellega konsulteeritakse, tuleks anda mõistlikult aega reageerimiseks. Iga liikmesriik esitab*** lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektis – ***seejuures ajavahemiku 2021–2030 kavade puhul lõplikus energia- ja kliimakavas*** – vähemalt sellise piirkondliku konsulteerimise ***esialgsed*** tulemused, sealhulgas ***selgitab, kui see on asjakohane***, kuidas on nende ***liikmesriikide ja kolmandate riikide*** märkusi arvesse võetud, kellega konsulteeriti.

3. *Liikmesriigid võivad osaleda oma lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ning eduaruannete osade vabatahtlikus ühises koostamises, sh piirkondlikel koostööfoorumitel. Sellisel juhul asendab tulemus lõimitud riikliku energia- ja kliimakavade ning eduaruannete vastavad osad. Kahe või enama liikmesriigi taotlusel hõlbustab komisjon seda tegevust.*
4. *Turgude lõimimise ning kulutõhusate poliitikasuundade ja meetmete hõlbustamiseks tutvustavad liikmesriigid lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projektide esitamise tähtaja ja lõplike kavade esitamise tähtaja vahelisel ajavahemikul oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava olulisi osi asjaomastel piirkondlikel koostööfoorumitel nende viimistlemiseks. Vajaduse korral hõlbustab komisjon sellist liikmesriikide koostööd ja omavahelist konsulteerimist ning kui ta teeb kindlaks võimalusi täiendavaks piirkondlikuks koostööks, võib ta anda liikmesriikidele soovituslikke juhiseid, et hõlbustada tõhusat koostööd ja konsultatsioone.*
5. Liikmesriigid **arvestavad** lõplikus lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas **lõigete 2 ja 3** alusel teistelt liikmesriikidelt saadud märkusi ning selgitavad **nendes kavades**, kuidas neid märkusi on **arvestatud**.

6. Lõikes 1 *osutatud* otstarbel jätkavad liikmesriigid **■** oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas kirja pandud *asjaomaste* poliitikasuundade ja meetmete rakendamisel *koostööd piirkondlikul tasandil ja vajaduse korral piirkondlikel koostööfoorumitel.*
7. *Liikmesriigid võivad kaaluda ka koostööd energiaühenduse osalistega ja Euroopa Majanduspiirkonna kolmandatest riikidest liikmetega.*
8. *Kui kohalduvad direktiivi 2001/42/EÜ sätted, loetakse, et kõnealuse direktiivi artikli 7 kohaselt projekti käsitlevate piiriüleste konsultatsioonide pidamisega on täidetud käesolevast määrusest tulenevad piirkondliku koostöö kohustused, tingimusel et on täidetud käesolevas artiklis sätestatud nõuded.*

Artikkel 13

Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava hindamine

Lõimitud *riiklike* energia- ja *kliimakavade* ning nende ajakohastatud *versioonide põhjal*, mis on esitatud vastavalt artiklitele 3 ja 14, hindab *komisjon* eelkõige, kas

- a) eesmärgid, sihid ja panused on piisavad energialiidu eesmärkide ning esimesel kümneaastaselt ajavahemikul eelkõige liidu 2030. aasta kliima- ja energiaraamistiku eesmärkide ühiseks saavutamiseks;
- b) kavad vastavad artiklite 3–12 nõuetele ning *kas liikmesriigid on võtnud nõuetekohaselt arvesse* komisjoni poolt artikli 34 kohaselt esitatud *soovitusi*.

Artikkel 14

Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastamine

1. **Iga liikmesriik esitab** komisjonile **30. juuniks** 2023 ning seejärel **1. jaanuariks** 2033 ja iga kümne aasta tagant kõige viimati esitatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooni kavandi või **esitab** komisjonile **põhjendused, miks** kava **ei ole vaja ajakohastada**.
2. **Iga liikmesriik esitab** komisjonile **30. juuniks** 2024 ning seejärel **1. jaanuariks** 2034 ja iga kümne aasta tagant kõige viimati esitatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooni, v.a juhul, kui ta on **esitanud põhjendused, miks** kava **ei ole vaja ajakohastada**.
3. **Lõikes 2 osutatud ajakohastatud versioonis muudab iga liikmesriik oma riiklikku eesmärki, sihti või panust seoses artikli 4 punkti a alapunktis 1 sätestatud liidu mis tahes kvantitatiivse eesmärgi, sihi või panusega**, et kajastada ulatuslikumat eesmärgipüstitust võrreldes oma kõige viimati esitatud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas seatuga. **Lõikes 2 osutatud ajakohastatud versioonis muudab iga liikmesriik oma riiklikku eesmärki, sihti või panust seoses artikli 4 punkti a alapunktis 2 ja punktis b sätestatud liidu mis tahes kvantitatiivse eesmärgi, sihi või panusega, et kajastada sama suurt või ulatuslikumat eesmärgipüstitust võrreldes oma kõige viimati esitatud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas seatuga.**

4. Liikmesriigid teevad jõupingutusi, et leevendada ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakavaga mis tahes kahjulikku keskkonnamõju, mis on ilmnenud artiklite 17–25 kohase lõimitud aruandluse käigus.
5. Liikmesriigid võtavad lõikes 2 osutatud ajakohastatud **versioonide** koostamisel arvesse Euroopa poolaasta raames esitatud värskemaid riigipõhiseid soovitusi **ja Pariisi kokkuleppest tulenevaid kohustusi**.
6. Lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooni ettevalmistamise ja hindamise suhtes kohaldatakse artikli 9 lõikes 2 **ning artiklites 10 ja 12** sätestatud korda.
7. **Käesolev artikkel ei piira liikmesriikide õigust teha mis tahes ajal muudatusi ja kohandusi riiklikes poliitikasuundades, mis on kehtestatud või millele on osutatud nende lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades, tingimusel et need muudatused ja kohandused esitatakse lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes.**

3. PEATÜKK
PIKAAJALISED ■ STRATEEGIAD

Artikkel 15

Pikaajalised ■ strateegiad

1. Iga liikmesriik koostab ja esitab komisjonile 1. jaanuariks 2020 ning seejärel **1. jaanuariks 2029 ja** edaspidi iga kümne aasta tagant pikaajalise ■ strateegia, milles lähtutakse **vähemalt 30-aastasest** perspektiivist. **Liikmesriigid peaksid kõnealuseid strateegiaid vajaduse korral iga viie aasta tagant ajakohastama.**
2. **Selleks et saavutada lõikes 3 osutatud üldised kliimaeesmärgid, võtab komisjon 1. aprilliks 2019 kooskõlas Pariisi kokkuleppega vastu liidu kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise pikaajalise strateegia ettepaneku, võttes arvesse liikmesriikide lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projekte. Käesolevas lõikes osutatud pikaajaline strateegia sisaldab analüüsi, mis hõlmab vähemalt järgmist:**
 - a) **erinevad stsenaariumid, kuidas liit saaks lõikes 3 sätestatud eesmärkide saavutamisele kaasa aidata, muu hulgas stsenaarium, mille kohaselt kasvuhoonegaaside netoheide liidus viiakse 2050. aastaks nulli ja pärast seda on heitkogused negatiivsed;**

- b) *punktis a osutatud stsenaariumide mõju ülejäänud üleilmsele ja liidu süsinikubilansile, et saada teavet aruteluks kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kulutõhususe, mõjususe ja õigluse teemal.*

3. *Liikmesriikide ja liidu pikaajalised strateegiad aitavad kaasa järgmisele:*

- a) täita ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonist ja Pariisi kokkuleppest tulenevat liidu ja liikmesriikide kohustust vähendada inimtekkelist kasvuhoonegaaside heidet ja suurendada nende neeldajates sidumist *ning edendada suuremat CO₂ sidumist*;
- b) täita *Pariisi kokkuleppe* eesmärgi hoida üleilmse keskmise temperatuuri tõus tunduvalt alla 2 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega ning jätkata jõupingutusi temperatuuri tõusu hoidmiseks alla 1,5 °C võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega;

- c) saavutada pikaajaline kasvuhoonegaaside heite vähenemine ja nende suurem neeldajates sidumine kõigis sektorites kooskõlas liidu eesmärgiga vähendada [] kulutõhusalt **liidu kasvuhoonegaaside** heitkoguseid [], mis valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) hinnangul on [] vajalik vähendamine, **ning suurendada neeldajates sidumist, püüeldes Pariisi kokkuleppes esitatud temperatuurieesmärkide poole, et saavutada liidus tasakaal inimtekkeliste heitkoguste ja neeldajates sidumise vahel nii vara kui võimalik ning vajaduse korral saavutada pärast seda negatiivsed heitkogused;**
- d) **väga energiatõhus ja väga ulatuslikult taastuvatel energiaallikatel põhinev energiasüsteem liidus.**

4. **Liikmesriikide pikaajalised [] strateegiad peaksid sisaldama IV lisas sätestatud elemente. Lisaks** hõlmavad **liikmesriikide ja liidu pikaajalised strateegiad** järgmist:

- a) üldkogus, mille võrra on kasvuhoonegaaside heidet vähendatud ja nende neeldajates sidumist suurendatud;

- b) heite vähenemine ja gaaside suurem neeldajates sidumine üksikutes sektorites, sh elektri-, tööstus-, transpordi-, **kütte- ja jahutus-**, hoone- (teenindussektori ja eluhooned) ja **põllumajandus- ja jäätmesektoris** ning maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse („maakasutus ja metsandus“) sektoris;
- c) eeldatavad edusammud vähese kasvuhoonegaaside heitega majandusele üleminekul, sh kasvuhoonegaaside heitemahukus, sisemajanduse koguprodukti CO₂-mahukus, **seotud pikaajaliste investeeringute hinnangud** ning sellekohased teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevuse strateegiad;
- d) **niivõrd, kui see on võimalik, CO₂-heite vähendamise meetmete eeldatav sotsiaal-majanduslik mõju, sh aspektid, mis on seotud makromajandusliku ja sotsiaalse arenguga, kahjuliku ja kasuliku tervisemõjuga ning keskkonnakaitsega;**
- e) seosed muude riiklike pikaajaliste **eesmärkidega**, kavadega **ning muude poliitikasuundade, meetmete ja investeeringutega.**

5. *Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 42 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta IV lisa, et kohandada seda liidu pikaajalise strateegia või liidu energia- ja kliimapolitiika raamistiku muutustega, mis on otseselt ja konkreetselt seotud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja eriti Pariisi kokkuleppe alusel vastu võetud asjaomaste otsustega.*
6. **■** Lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad *peavad* olema **■** kooskõlas *käesolevas artiklis osutatud pikaajaliste strateegiatega.*
7. Liikmesriigid *ja komisjon teavitavad üldsust oma pikaajalistest strateegiatest ning* teevad need ja nende võimalikud ajakohastatud versioonid viivitamata üldsusele kättesaadavaks, *muu hulgas artiklis 28 osutatud e-platvormi kaudu. Liikmesriigid ja komisjon teevad lõplike tulemuste asjaomased andmed üldsusele kättesaadavaks, võttes arvesse äärmiselt tundlikke andmeid ja kooskõla andmekaitse eeskirjadega.*
8. *Komisjon toetab liikmesriike nende pikaajaliste strateegiade ettevalmistamisel sellega, et annab teavet aluseks olevate teaduslikult põhjendatud teadmiste seisuga kohta ning võimaluste kohta jagada teadmisi ja parimaid tavasid, sh juhendab vajaduse korral liikmesriike nende strateegiade väljatöötamise ja rakendamise etapil.*
9. *Komisjon hindab, kas riiklikud pikaajalised strateegiad on artiklis 1 sätestatud energialiidu eesmärkide ühiseks täitmiseks piisavad, ning teavitab võimalikest järelejäänud ühistest lünkadest.*

Artikkel 16

Metaani strateegiakava

Kuna metaanil on suur üleilmse soojendamise potentsiaal ja metaan püsib atmosfääris suhteliselt lühikest aega, analüüsib komisjon, kuidas mõjub metaaniheite lühikese ja keskpika mõju vähendamise poliitika ja meetmete rakendamine liidu kasvuhoonegaaside heitele. Võttes asjakohaselt arvesse ringmajanduse eesmärgi, kaalub komisjon poliitikavalikuid metaaniheite kiireks vähendamiseks ning esitab liidu strateegiakava metaani kohta, mis moodustab artiklis 15 osutatud liidu pikaajalise strateegia lahutamatu osa.

4. PEATÜKK ARUANDLUS

1. JAGU

IGA KAHE AASTA TAGANT ESITATAVAD EDUARUANDED JA NENDE JÄRELMEETMED

Artikkel 17

Lõimitud riiklik energia- ja kliimaalane eduaruanne

1. Ilma et see piiraks artikli 26 kohaldamist, annavad kõik liikmesriigid 15. märtsiks **2023** ning seejärel iga kahe aasta tagant komisjonile aru oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava rakendamise seisu kohta, koostades selleks energialiidu kõiki viit **II** mõõdet hõlmava riikliku lõimitud energia- ja kliimaalase eduaruande.
2. Lõimitud riiklik energia- ja kliimaalane eduaruanne sisaldab järgmist:
 - a) teave selle kohta, milliseid edusamme on tehtud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärkide, sihtide ja panuste elluviimisel ning nende elluviimiseks vajalike poliitikasuundade ja meetmete *rahastamisel ja rakendamisel, sh ülevaade tegelikest investeeringutest võrreldes algselt eeldatud investeeringutega*;

b) *vajaduse korral teave artiklis 11 osutatud dialoogi sisseseadmisel tehtud edusammude kohta;*

c) artiklites 20–25 osutatud teave ning vajaduse korral ajakohastatud teave poliitikasuundade ja meetmete kohta vastavalt kõnealustele artiklitele;

■

d) teave ■ kohanemise ■ kohta vastavalt artikli 4 punkti a alapunktile 1;

■

e) *lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades sisalduvate poliitikasuundade ja meetmete poolt õhu kvaliteedile ja õhusaasteainete heitkogustele avalduva mõju kvantifitseerimine nii suures ulatuses kui võimalik.*

■

Liit ja liikmesriigid esitavad ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile iga kahe aasta tagant aruanded vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi otsusele 2/CP.17 ning riikide kliimaaruanded vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artiklile 12.

3. *Lõimitud riiklik energia- ja kliimaalane eduaruanne hõlmab teavet, mis sisaldub artikli 26 lõikes 3 osutatud aastaaruannetes, ning teavet kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise poliitikasuundade ja meetmete ning prognooside kohta, mis sisaldub artiklis 18 osutatud aruannetes.*
4. Komisjon, *keda abistab artikli 44 lõike 1 punktis b osutatud energialiidu komitee*, võtab vastu rakendusaktid, millega nähakse ette käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe ülesehitus, vorm, tehnilised üksikasjad ning esitamise menetlus.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 6 osutatud kontrollimenetlusega.
5. Lõike 2 punktis c osutatud teabe ja ajakohastatud teabe esitamise sagedus ja ulatus peab olema tasakaalus vajadusega tagada investoritele piisav kindlus.
6. Juhul kui komisjon on esitanud soovitusi vastavalt artikli 32 lõikele 1 või 2, lisab asjaomane liikmesriik lõimitud riiklikku energia- ja kliimaalasesse eduaruandesse teabe, mis hõlmab poliitikasuundi ja meetmeid, mis on vastu võetud või kavatsetakse vastu võtta ja rakendada nende soovituste täitmiseks. ***Kui see on asjakohane, hõlmab*** kõnealune teave üksikasjalikku rakendamise ajakava.

Kui asjaomane liikmesriik otsustab soovitusel või olulist osa sellest mitte täita, esitab ta oma toimumisviisi põhjenduse.

7. *Liikmesriigid teevad käesoleva artikli kohaselt komisjonile esitatud aruanded üldsusele kättesaadavaks.*

Artikkel 18

Kasvuhoonegaasidega seotud poliitikasuundi ja meetmeid ning prognoose käsitlev lõimitud aruandlus

1. Liikmesriik esitab komisjonile 15. märtsiks 2021 ja seejärel iga kahe aasta tagant teabe järgmise kohta:
 - a) riiklikud poliitikasuunad ja meetmed **või meetmete rühmad** vastavalt VI lisale ning
 - b) kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise riiklikud prognoosid V lisa 2. osas loetletud gaaside või gaasirühmade (fluorosüsivesinikud ja perfluorosüsivesinikud) kaupa. Riiklikes prognoosides võetakse arvesse liidu tasandil vastu võetud poliitikasuundi ja meetmeid ning need hõlmavad VII lisa kohast teavet.

2. Liikmesriik esitab kõige ajakohasemad prognoosid. Kui liikmesriik ei esita täielikku hinnangut prognooside kohta iga teise aasta 15. märtsiks ning komisjon on kindlaks teinud, et kõnealune liikmesriik ei saa täita hinnangus sisalduvaid lünki, mis on kindlaks tehtud komisjoni kvaliteeditagamis- või -kontrollimenetluste abil, võib komisjon liidu prognooside koostamiseks vajalikud hinnangud ise teha, konsulteerides asjaomase liikmesriigiga.
3. Liikmesriik edastab komisjonile kõik olulised muudatused andmetes, mis on esitatud lõike 1 kohaselt aruandeperioodi esimese aasta jooksul, hiljemalt eelmise aruande esitamisele järgneva aasta 15. märtsiks.
4. Liikmesriigid teevad üldsusele elektrooniliselt kättesaadavaks lõike 1 kohased riiklikud prognoosid ning kõik asjakohased hinnangud selle kohta, millised kulud ja mõjud kaasnevad riiklike poliitikasuundade ja meetmetega, mida võetakse selleks, et rakendada kasvuhoonegaaside heite piiramist käsitlevaid liidu poliitikasuundi, samuti kõik asjakohased tehnilised alusaruanded. Kõnealused prognoosid ja hinnangud peaksid sisaldama kasutatud mudelite ja metoodika kirjeldust, määratlusi ning aluseks võetud eeldusi.

Artikkel 19

Riiklikke kohanemismeetmeid, arenguriikidele antavat rahalist ja tehnoloogiaalast abi ning enampakkumistulu käsitlev lõimitud aruandlus

1. Liikmesriik esitab komisjonile 15. märtsiks 2021 ja seejärel iga kahe aasta tagant kliimamuutustega kohanemise riiklikke kavasid ja strateegiaid käsitleva teabe, mis hõlmab kliimamuutustega kohanemise hõlbustamiseks rakendatud ja kavandatud meetmeid, sh VIII lisa 1. osa kohast teavet, ***kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe kohaselt kokku lepitud aruandlusnõuetega.***
2. ***31. juuliks*** 2021 ja seejärel igal aastal (aasta X) ***esitavad liikmesriigid komisjonile*** teabe ***■*** sellise tulu ***kasutamise kohta***, mille liikmesriik on saanud saastekvootide müügist enampakkumisel vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõikele 1 ja artikli 3d lõigetele 1 või 2, sealhulgas VIII lisa 3. osa ***kohase teabe.***

3. **30. septembriks 2021 ja seejärel igal aastal (aasta X) esitavad liikmesriigid komisjonile teabe arenguriikidele antava abi kohta, sealhulgas VIII lisa 2. osa kohase teabe, kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe kohaselt kokku lepitud asjaomaste aruandlusnõuetega.**
4. Liikmesriik teeb käesoleva artikli kohaselt komisjonile esitatud aruanded, **välja arvatud VIII lisa 2. osa punktis b osutatud teabe**, üldsusele kättesaadavaks.
5. Komisjon, **keda abistab artikli 44 lõike 1 punktis a osutatud kliimamuutuste komitee**, võtab vastu rakendusaktid, millega nähakse ette liikmesriikide poolt käesoleva artikli alusel esitatava teabe ülesehitus, vorm ja esitamise menetlus.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 6 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 20

Taastuenergiat käsitlev lõimitud aruandlus

Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes järgmise teabe:

- a) järgmiste trajektooride ja eesmärkide täitmine:
- 1) riiklik **soovituslik** trajektoor, mis näitab taastuenergia üldist osakaalu summaarses energia lõpptarbimises ajavahemikul 2021–2030;
 - 2) **eeldatav** trajektoor, mis näitab ajavahemikul 2021–2030 elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris tarbitava taastuenergia osakaalu energia lõpptarbimises;
 - 3) **eeldatavad** trajektooriga iga sellise taastuenergiatehnoloogia kaupa, mida kasutatakse taastuenergia üldise ja sektoripõhise 2021.–2030. aasta trajektoori järgimiseks, sh eeldatav summaarne energia lõpptarbimine tehnoloogialahenduste ja sektorite kaupa miljonites naftaekvivalenttonnides ning kavandatav ülesseatud koguvõimsus tehnoloogialahenduste ja sektorite kaupa megavattides;

- 4) trajektoorid, mis näitavad nõudlust bioenergia järele, liigitatuna kütte-, elektri- ja transpordisektori kaupa, ning bioenergia pakkumist lähtematerjalide ja päritolu kaupa (eraldi omamaise toodangu ja impordi kohta). Metsa biomassi puhul hinnang, milles käsitletakse metsa biomassi allikat ja mõju maakasutuse ja metsanduse valdkonna neeldajatele;
- 5) asjakohasel juhul muud riiklikud trajektoorid ja eesmärgid, sealhulgas pikaajalised ja sektoripõhised trajektoorid ja eesmärgid (näiteks biomassist ilma soojuse tootmiseta toodetud elektri osakaal, taastuvenergia osakaal kaugküttes, taastuvenergia kasutus hoonetes ning linnade, taastuvenergiakogukondade ja oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate toodetav taastuvenergia), *reovee käitlemisel tekkinud settest saadud energia*;

b) järgmiste poliitikasuundade ja meetmete rakendamine:

- 1) rakendatud, vastuvõetud ja kavandatud poliitikasuunad ja meetmed, millega saavutatakse käesoleva määruse artikli 4 punkti a alapunkti 2 kohane riiklik panus **2030. aasta siduva** liidu taastuvenergiaeesmärgi saavutamiseks, sealhulgas sektori- ja tehnoloogiaspetsiifilised meetmed, koos eriülevaatega direktiivi (EL) 2018/...⁺ artiklites 23 – 28 sätestatud meetmete rakendamise kohta;

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

- 2) piirkondliku koostöö erimeetmed, *kui need on olemas*;
- 3) ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, erimeetmed, mis on seotud rahalise toetusega, sh liidu toetusega ja liidu vahendite kasutamisega taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamiseks elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris;
- 4) *taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks antud toetuse hindamine (kui see kohaldub), mille liikmesriigid peavad läbi viima direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 6 lõike 4 kohaselt*;
- 5) erimeetmed direktiivi (EL) 2018/...⁺ artiklite 15–18 nõuete täitmiseks;
- 6) *erimeetmed (kui kohalduvad), et hinnata, muuta läbipaistvaks ja vähendada kohustusliku võimsuse vajadust, mis võib kaasa tuua taastuvate energiaallikate piiramise*;

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

- 7) *kokkuvõte tugiraamistiku alla kuuluvatest poliitikasuundadest ja meetmetest, mille liikmesriigid peavad võtma kasutusele vastavalt direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 21 lõikele 6 ja artikli 22 lõikele 5, et edendada ja hõlbustada oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbimise ja taastuvenergia kogukondade arengut;*
- 8) meetmed, millega edendatakse biomassist toodetava energia kasutamist ja eelkõige uue biomassi kasutuselevõttu, arvestades biomassi, *sh säästliku biomassi* kättesaadavust **■**, samuti toodetava ja kasutatava biomassi säästvuse meetmed;
- 9) *meetmed, mis on kehtestatud taastuvenergia osakaalu suurendamiseks kütte- ja jahutussektoris ning transpordisektoris;*
- 10) *elektriostulepingute kasutuselevõttu lihtsustavad poliitikasuunad ja meetmed;*

c) IX lisa 1. osa kohane teave.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

Artikkel 21

Energiatõhusust käsitlev lõimitud aruandlus

Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes järgmise teabe:

- a) järgmiste riiklike trajektooride ja eesmärkide täitmine:
- 1) ***soovituslik*** trajektoor, mis näitab primaar- ja ***lõplikku aastast energiatarbimist*** ajavahemikul **2021**–2030 ehk riiklikku energiasäästupanust liidu tasandi 2030. aasta eesmärgi saavutamisse, sh alusmetoodika;
 - 2) riigi (avaliku ja erasektori) elamu- ja ***mitteeluhoonete renoveerimise*** pikaajalise ***strateegia soovituslikud vahe-eesmärgid ning panus liidu energiatõhususe eesmärkide saavutamisse vastavalt direktiivile 2012/27/EL kooskõlas direktiivi 2010/31/EL artikliga 2a***;
 - 3) vajaduse korral ajakohastatud teave riiklikus kavas esitatud muude riiklike eesmärkide kohta;

- b) järgmiste poliitikasuundade ja meetmete rakendamine:
- 1) rakendatud, vastuvõetud ja kavandatud poliitikasuunad, meetmed ja programmid, millega viiakse ellu soovituslikku riiklikku energiatõhususpanust aastaks 2030 ja muid artiklis 6 osutatud eesmäärke, sealhulgas hoonete energiatõhususe edendamiseks kavandatud meetmed ja vahendid (muu hulgas rahalised), gaasi- ja elektritaristu energiatõhususpotentsiaali kasutamise meetmed ning muud energiatõhususe edendamise meetmed;
 - 2) vajaduse korral turupõhised vahendid energiatõhususe suurendamiseks, sealhulgas energiamaksud, -tasud ja -toetused;
 - 3) direktiivi 2012/27/EL artiklites 7a ja 7b osutatud riiklik energiatõhususkohustuste süsteem ja alternatiivsed meetmed kooskõlas käesoleva määruse III lisaga;

- 4) *pikaajalised renoveerimisstrateegiad kooskõlas direktiivi 2010/31/EL artikliga 2a;*
 - 5) poliitikasuunad ja meetmed energiateenuste edendamiseks avalikus sektoris ning meetmed, millega kõrvaldatakse energiatõhususlepingute ja muude energiatõhususteenuste mudelite kasutamist takistavad regulatiivsed ja mitteregulatiivsed tõkked;
 - 6) vajaduse korral energiatõhususalane piirkondlik koostöö;
 - 7) vajaduse korral, ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, rahastamismeetmed, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine energiatõhususvaldkonnas riigi tasandil;
- c) IX lisa 2. osa kohane teave.

Artikkel 22

Energiajulgeolekut käsitlev lõimitud aruandlus

Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes teabe järgmiste elementide elluviimise kohta:

- a) energiaallikate **ja -tarnete mitmekesistamisega** seotud riiklikud eesmärgid;
- b) **kui see on kohaldatav**, kolmandatest riikidest imporditavast energiast sõltumise vähendamisega seotud riiklikud eesmärgid;
- c) riiklikud eesmärgid arendamiseks valmisolekut tulla toime olukorraga, kus energiaallikast (sh gaas ja elektrienergia) pärit tarned on piiratud või katkenud;
- d) **riiklikud eesmärgid, mis on seotud riikliku energiasüsteemi paindlikkuse suurendamisega, eelkõige** omamaiste energiaallikate **kasutuselevõtu, tarbimiskaja ja energia salvestamise abil**;
- e) punktides a–d osutatud eesmärkide saavutamiseks rakendatud, vastu võetud ja kavandatud poliitikasuunad ja meetmed;
- f) punktides a–d osutatud eesmärkide ja poliitikasuundade elluviimiseks tehtud piirkondlik koostöö;
- g) ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, rahastamise meetmed, sealhulgas liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, kui see on kohaldatav.

Artikkel 23

Energia siseturgu käsitlev lõimitud aruandlus

1. Liikmesriigid esitavad lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes teabe järgmiste eesmärkide ja meetmete elluviimise kohta:
 - a) elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase, mille liikmesriik on 2030. aastaks eesmärgiks seadnud, **võttes arvesse** elektrivõrkude **vähemalt** 15 % omavahelise ühendatuse **2030. aasta eesmärki ning I lisa 1. osa A jao punktis 2.4.1 sätestatud näitajaid, ja selle taseme saavutamise strateegia rakendamise meetmed, sh lubade andmisega seotud meetmed;**
 - b) elektrienergia ja gaasi ülekande **taristu põhiprojektid**, mis on vajalikud energialiidu viie ■ mõõtmega seotud eesmärkide saavutamiseks;
 - c) kui see on kohaldatav, muud kavandatud peamised taristuprojektid kui ühishuviprojektid, **sealhulgas kolmandate riikide osalusega taristuprojektid ning niivõrd, kui see on võimalik, üldine hinnang nende vastavuse kohta energialiidu eesmärkidele ja panuse kohta nende eesmärkide saavutamisse;**

- d) **■** energia siseturu muude aspektide, nt *süsteemi paindlikkuse suurendamise*, turgude lõimimise ja liitmisega (*mille eesmärk on suurendada olemasolevate ühenduste kaubeldavat võimsust*), *arukate võrkude, koondamise, tarbimiskaja, salvestamise, hajatootmise, jaotamise, ümberjaotamise ja piiramise mehhanismide ning reaalajas edastatavate hinnasignaalidega* seotud riiklikud eesmärgid;

■

- e) *vajaduse korral riiklikud eesmärgid ja meetmed, mis on seotud taastuenergia mittediskrimineeriva osaluse, tarbimiskaja ja salvestamisega, sh koondamise abil, kõigil energiaturgudel;*
- f) *vajaduse korral riiklikud eesmärgid ja meetmed, millega tagatakse tarbijate osalemine energiasüsteemis ning kasu saamine omatootmisest ja uutest tehnoloogiatest, sh arukatest arvestitest;*
- g) elektrisüsteemi piisavuse tagamisega seotud *meetmed*;
- h) punktides a–g osutatud eesmärkide saavutamiseks rakendatud, vastu võetud ja kavandatud poliitikasuunad ja meetmed;

- i) punktides a–h osutatud eesmärkide ja poliitikasuundade elluviimiseks tehtud piirkondlik koostöö;
- j) vajaduse korral, ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist, rahastamise meetmed **riigi tasandil**, sealhulgas liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine energia siseturu valdkonnas, **sealhulgas elektrivõrkude omavahelise ühendatuse eesmärgi saavutamiseks**;
- k) meetmed, millega suurendada energiasüsteemi paindlikkust taastuvenergia tootmiseks, sealhulgas päevasiseste turgude liitmise ja piiriüleste tasakaalustamisturgude kasutuselevõtt.

2. Liikmesriikide poolt lõike 1 alusel esitatav teave peab olema kooskõlas riiklike reguleerivate asutuste aruandega, millele on osutatud direktiivi 2009/72/EÜ artikli 37 lõike 1 punktis e ja direktiivi 2009/73/EÜ artikli 41 lõike 1 punktis e, ning asjakohasel juhul sellele tuginema.

Artikkel 24

Energia eest tasumise raskusi käsitlev lõimitud aruandlus

Kui kohaldatakse artikli 3 lõike 3 punkti d teist lõiku, esitab asjaomane liikmesriik lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes järgmise teabe:

- a) teabe energia eest tasumisega raskustes olevate majapidamiste arvu vähendamise riikliku soovitusliku eesmärgi saavutamisel tehtud edusammude kohta ning***
- b) kvantitatiivse teabe energia eest tasumisega raskustes olevate majapidamiste arvu kohta ning võimaluse korral teabe energia eest tasumise raskuste vastu võitlemise poliitikasuundade ja meetmete kohta.***

Komisjon esitab liikmesriikide poolt käesoleva artikli kohaselt esitatud andmed Euroopa energia eest tasumisega seonduvate raskuste jälgimiskeskusele.

Artikkel 25

Teadusuuringuid, innovatsiooni ja konkurentsivõimet käsitlev lõimitud aruandlus

Liikmesriigid esitavad **■** oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes teabe järgmiste eesmärkide ja meetmete elluviimise kohta:

- a) kui see on asjakohane, riiklikud eesmärgid ja poliitikasuunad, millega võetakse SET-kava eesmärgid ja poliitikasuunad üle riiklikku konteksti;***

- b) riiklikud eesmärgid, mis on seotud puhta energia tehnoloogiat käsitlevateks teadusuuringuteks ja innovatsiooniks ning tehnoloogiakulude katmiseks ja tõhususe suurendamiseks ette nähtud ■ avaliku ja *vajaduse korral* erasektori ■ kogukulutustega;
- c) riiklikud eesmärgid, kui see on asjakohane, sealhulgas pikaajalised 2050. aasta eesmärgid, mis on seotud tehnoloogiaga, mida kasutatakse suure energiakasutusega ja rohkesti CO₂-heidet tekitavate tööstussektorite CO₂-heite vähendamiseks ning kui see on kohaldatav, seonduva CO₂ transpordi, kasutamise ja säilitamise taristu kasutuselevõtuks;
- d) energiatoetuste, *eelkõige fossiilkütustele makstavate toetuste* järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise riiklikud eesmärgid;
- e) punktides b ja c osutatud eesmärkide saavutamiseks rakendatud, vastu võetud ja kavandatud poliitikasuunad ja meetmed;
- f) punktides b–d osutatud eesmärkide ja poliitikasuundade elluviimiseks teiste liikmesriikidega tehtud koostöö, sh poliitikasuundade ja meetmete koordineerimine SET-kava *kontekstis*, nt uurimisprogrammide ja ühisprogrammide kooskõlastamine;
- g) kui see on kohaldatav, rahastamismeetmed, sealhulgas liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine kõnealuses valdkonnas riigi tasandil.

2. JAGU
IGA-AASTANE ARUANDLUS

Artikkel 26
Iga-aastane aruandlus

1. Liikmesriik esitab komisjonile 15. märtsiks 2021 ja seejärel igal aastal (aasta X) järgmise teabe:

■

- a) direktiivi 2009/119/EÜ artikli 6 lõikes 2 osutatud teave;
- b) direktiivi 2013/30/EL IX lisa punkti 3 kohane teave vastavalt nimetatud direktiivi artiklile 25.

2. ***Liikmesriigid esitavad komisjonile 31. juuliks 2021 ja seejärel igal aastal (aasta X) oma kasvuhoonegaaside ligikaudsed inventuuriandmed aasta X-1 kohta.***

Käesoleva lõike kohaldamisel koondab komisjon liikmesriikide kasvuhoonegaaside ligikaudsete inventuuriandmete või, juhul kui liikmesriik ei ole oma ligikaudseid inventuuriandmeid kõnealuseks kuupäevaks esitanud, omaenda hinnangute põhjal igal aastal liidu kasvuhoonegaaside ligikaudsed inventuuriandmed. Komisjon teeb selle teabe iga aasta 30. septembriks üldsusele kättesaadavaks.

3. Alates 2023. aastast määravad liikmesriigid kindlaks ja esitavad komisjonile kasvuhoonegaaside inventuuri lõplikud andmed iga aasta (aasta X) 15. märtsiks ja esialgsed andmed iga aasta 15. jaanuariks, sh V isas loetletud kasvuhoonegaaside ja inventuuriga seotud teave. Kasvuhoonegaaside inventuuri lõplikke andmeid käsitlev aruanne sisaldab ka täielikku ja ajakohast riiklikku inventuuriaruannet. ***Kolme kuu jooksul alates aruannete saamisest teeb komisjon V lisa 1. osa punktis n osutatud teabe kättesaadavaks artikli 44 lõike 1 punktis a osutatud kliimamuutuste komiteele.***
4. Liikmesriigid esitavad ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile iga aasta 15. aprilliks riiklikud inventuurid, mis sisaldavad lõike 3 kohaselt komisjonile esitatud teavet kasvuhoonegaaside inventuuri lõplike andmete kohta. Komisjon koostab koostöös liikmesriikidega korra aastas liidu kasvuhoonegaaside inventuuri ja liidu kasvuhoonegaaside inventuuriaruande ning esitab need iga aasta 15. aprilliks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile.
5. Liikmesriigid teatavad komisjonile 2027. ja 2032. aasta 15. jaanuariks riikliku inventuuri esialgsed ning samade aastate 15. märtsiks lõplikud andmed, mis nad on koostatud vastavusaruannete jaoks vastavalt määruse (EL) 2018/841 artiklile **14** oma maakasutuse ja metsanduse arvestuse kohta.

6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 43 vastu delegeeritud õigusakte, et:
- a) muuta V lisa 2. osa kasvuhoonegaaside loetellu ainete lisamiseks või nende sealt välja jätmiseks *kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni või Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaste otsustega*;
 - b) täiendada käesolevat määrust, võttes vastu globaalse soojendamise potentsiaali väärtusi ja täpsustades inventuurisuuniseid, mida kohaldatakse kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni või Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaste otsustega.

7. Komisjon, *keda abistab artikli 44 lõike 1 punktis a osutatud kliimamuutuste komitee*, võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse liikmesriikide poolt käesoleva artikli lõike 2 alusel esitatavate kasvuhoonegaaside ligikaudsete inventuuriandmete, käesoleva artikli lõike 3 alusel esitatava kasvuhoonegaaside inventuuri ning määruse (EL) 2018/841 artiklite 5 ja **14** alusel esitatavate arvestusse kuuluva kasvuhoonegaaside heite ja nende sidumise andmete ülesehitus, tehnilised üksikasjad, vorm ja esitamise menetlus.

Komisjon võtab rakendusaktide ettepanekute tegemisel arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe ajakavasid kõnealuse teabe seireks ja esitamiseks ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaseid otsuseid, et tagada liidu kui ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe osalise aruandluskohustuste täitmine. Rakendusaktides määratakse samuti kindlaks komisjoni ja liikmesriikide vahel liidu kasvuhoonegaaside inventuuriaruande koostamisel toimuva koostöö ja koordineerimise ajakava.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 6 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 27

2020. aasta eesmäärke käsitlev aruandlus

Liikmesriik annab hiljemalt 30. aprillil 2022 komisjonile aru vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 3 lõikele 1 seatud 2020. aasta energiatõhususe riikliku eesmärgi saavutamisest, esitades käesoleva määruse IX lisa 2. osas sätestatud teabe, ning 2020. aasta taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu riiklike üldeesmärkide saavutamisest, nagu on sätestatud direktiivi 2009/28/EÜ I lisas (31. detsembril 2020 kehtivas versioonis), esitades järgmise teabe:

- a) valdkondlik (elektrienergia, kütte ja jahutus ning transport) ja üldine taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal 2020. aastal;*
- b) 2020. aasta riiklike taastuvenergia eesmärkide saavutamiseks võetud meetmed, sh toetuskavade, päritolutagatiste ja haldusmenetluste lihtsustamisega seotud meetmed;*
- c) teraviljast ja muudest tärkliserikastest põllukultuuridest ning suhkru- ja õlikultuuridest toodetud biokütustest ja vedelatest biokütustest saadud energia osakaal transpordi energiatarbimises;*
- d) lähteainetest toodetud biokütustest ja transpordis kasutatavast biogaasist ja direktiivi 2009/28/EÜ (31. detsembril 2020 kehtivas versioonis) IX lisa A osas loetletud muudest kütustest saadud energia osakaal transpordi energiatarbimises.*

3. JAGU
ARUANDLUSPLATVORM

Artikkel 28

E-platvorm

1. Komisjon loob veebipõhise ***platvormi (e-platvorm)***, et hõlbustada komisjoni ja liikmesriikide vahel teabevahetust, soodustada liikmesriikide koostööd ***ning lihtsustada üldsuse juurdepääsu teabele.***
2. Pärast seda kui ***e-platvorm*** on toimima hakanud, kasutavad liikmesriigid seda käesolevas peatükis osutatud aruannete komisjonile esitamiseks.
3. ***E-platvorm hakkab toimima hiljemalt 1. jaanuaril 2020. Komisjon kasutab e-platvormi selleks, et lihtsustada üldsuse veebipõhist juurdepääsu käesolevas peatükis osutatud aruannetele, lõplikele lõimitud riiklikele energia- ja kliimakavadele ning nende ajakohastatud versioonidele, samuti artiklis 15 osutatud pikaajalistele strateegiatele, võttes arvesse äriliselt tundlikke andmeid ja kooskõla andmekaitse õigusnormidega.***

5. PEATÜKK

KOONDHINDAMINE, MIS HÕLMAB EDUSAMME JA POLIITILISI MEETMEID LIIDU EESMÄRGI SAAVUTAMISE TAGAMISEKS – KOMISJONIPOOLNE SEIRE

Artikkel 29

Edusammude hindamine

1. Komisjon hindab 31. oktoobriks 2021 ning seejärel iga kahe aasta tagant eelkõige lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete, käesoleva määruse alusel esitatud muu teabe, näitajate ning kui see on olemas, siis Euroopa statistika *ja andmete* põhjal järgmist:
 - a) liidu tasandi edusammud energialiidu eesmärkide saavutamisel, sealhulgas esimesel kümneaastasel ajavahemikul liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisel, et eelkõige vältida puudujääke liidu 2030. aasta taastuvenergia- ja energiatõhususeesmärkide saavutamisel;
 - b) iga liikmesriigi edusammud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärkide, sihtide ja panuste ning poliitikasuundade ja meetmete elluviimisel;

- c) võttes aluseks liikmesriikide poolt artikli 26 kohaselt esitatud heiteandmed, lennunduse üldmõju üleilmsele kliimale, arvestades sealhulgas muude kasvuhoonegaaside kui CO₂ heidet või mõju, ning kui see on asjakohane, täiustab komisjon seda hinnangut, viidates teaduse arengule ja lennuliikluse andmetele;
- d) lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade *poliitikasuundade ja meetmete üldine mõju liidu kliima- ja energiapoliitika meetmete toimimisele;*
- e) lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade *poliitikasuundade ja meetmete üldine mõju Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) toimimisele ning saastekvootide pakkumise ja nõudluse tasakaalule Euroopa CO₂-turul.*

2. Taastuvenergia valdkonnas hindab komisjon lõikes 1 osutatud hindamise raames edusamme, mis on tehtud seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga liidu summaarses lõppenergia tarbimises, lähtudes *soovituslikust liidu trajektoorist*, mis algab 2020. aastal 20 %-ga, *saavutab võrdlustaseme, mis on 2022. aastal vähemalt 18 % , 2025. aastal vähemalt 43 % ja 2027. aastal vähemalt 65 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liidu 2020. aasta taastuvenergiaeesmärgi ja liidu 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi vahel, ning* küündib 2030. aastaks *liidu taastuvenergiaeesmärgini, mis on vähemalt 32 %.*

3. Energiatõhususe valdkonnas hindab komisjon lõikes 1 osutatud hindamise raames edusamme, mis on tehtud ühiselt seoses eesmärgiga, et liidu tasandil on suurim energiatarbimine 2030. aastal **1273** miljonit naftaekvivalenttonni primaarenergia puhul ja **956** miljonit naftaekvivalenttonni lõppenergia puhul vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 3 lõikele 5.

Komisjon teeb hindamisel järgmist:

- a) kontrollib, kas liit on saavutanud 2020. aasta vahe-eesmärgi mitte ületada primaarenergiatarbimise puhul 1483 miljonit naftaekvivalenttonni ja lõppenergiatarbimise puhul 1086 miljonit naftaekvivalenttonni;
- b) hindab, kas liikmesriikide edusammud viitavad sellele, et liit tervikuna on saavutamas esimeses lõigus osutatud energiatarbimistaset aastaks 2030, võttes arvesse liikmesriikide lõimitud energia- ja kliimaalastes eduaruannetes esitatud teabe hindamist;
- c) kasutab liidu ja liikmesriigi tasandi energiatarbimise tulevikusuundumuste modelleerimise ning muu täiendava analüüsi tulemusi;

d) *võtab vastavalt artikli 6 lõikele 2 nõuetekohaselt arvesse primaar- ja lõppenergia tarbimist mõjutavaid asjakohaseid asjaolusid, millele liikmesriigid on oma lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades osutanud.*

4. *Energia siseturu valdkonnas hindab komisjon lõikes 1 osutatud hindamise raames edusamme, mida on tehtud seoses elektrivõrkude omavahelise ühendatuse taseme saavutamise, mille liikmesriik on 2030. aastaks eesmärgiks seadnud.*

5. Komisjon hindab 31. oktoobriks 2021 ning seejärel igal aastal eelkõige käesoleva määruse kohaselt esitatud teabe põhjal, kas liit ja liikmesriigid on teinud piisavaid edusamme järgmise täitmisel:

- a) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artikliga 4 ja Pariisi kokkuleppe artikliga 3 võetud kohustused, mis on sätestatud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi või Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi otsustes;
- b) *määruse (EL) 2018/842* artiklis 4 ja määruse (EL) 2018/841 artiklis 4 sätestatud kohustused;

- c) lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärgid, võttes arvesse energialiidu eesmärkide saavutamist ning esimese kümneaastase ajavahemiku puhul 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamist.

I

6. Hindamisel peaks komisjon arvesse võtma Euroopa poolaasta raames esitatud värskemaid riigipõhiseid soovitusi.
7. Komisjon koostab käesoleva artikli kohase hindamise aruande osana energialiidu olukorda käsitlevast aruandest, millele on osutatud artiklis 35.

Artikkel 30

Ebakõla esinemine seoses energialiidu üldiste eesmärkide ja määruse (EL) 2018/842 kohaste eesmärkidega

1. Artikli 29 kohase hindamise põhjal esitab komisjon liikmesriigile soovitused vastavalt artiklile 34, kui kõnealuse liikmesriigi poliitikas toimunud arengusuunad ei ole kooskõlas energialiidu üldiste eesmärkidega.
2. ***Liikmesriik, kes kavatseb kasutada määruse (EL) 2018/842 artikli 7 kohast paindlikkust, lisab nüpea, kui vastav teave on olemas, lõimitud riiklikku energia- ja kliimakavasse kavandatava kasutuse taseme ning kavandatud poliitikasuunad ja meetmed määruse (EL) 2018/841 artiklis 4 sätestatud kohustuste täitmiseks ajavahemikul 2021–2030.***

I

Artikkel 31

Meetmed olukorras, kus lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ulatus on ebapiisav

1. *Kui komisjon jõuab artikli 9 kohaste lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektide hindamisel või artikli 14 kohaste lõplike kavade ajakohastatud versiooni kavandite hindamisel ja järkjärgulise protsessi käigus järeldusele, et liikmesriikide eesmärgid, sihid ja panused ei ole piisavad energialiidu eesmärkide ühiseks saavutamiseks ning eelkõige esimesel kümneaastasel ajavahemikul selleks, et saavutada liidu siduv 2030. aasta taastuvenergiaeesmärk ja liidu 2030. aasta energiatõhususe eesmärk, esitab ta liidu taastuvenergiaeesmärki silmas pidades – ja võib esitada ka teisi energialiidu eesmarke silmas pidades – soovitused liikmesriikidele, kelle panust ta peab ebapiisavaks, paludes neil suurendada seatud eesmärkide ulatust, et tagada piisavalt ulatuslikud ühised eesmärgid.*
2. *Kui puudujääk liidu 2030. aasta eesmärgi ja liikmesriikide ühiste panuste vahel tekib taastuvenergia valdkonnas, tugineb komisjon oma hinnangus II lisas esitatud valemile, mis põhineb artikli 5 lõike 1 esimese lõigu punkti e alapunktides i–v loetletud objektiivsetel kriteeriumidel, võttes samal ajal asjakohaselt arvesse taastuvenergia kasutuselevõttu mõjutavaid asjakohaseid asjaolusid, millele liikmesriik on osutanud vastavalt artikli 5 lõike 1 teisele lõigule.*

Kui puudujääk liidu 2030. aasta eesmärgi ja riiklike eesmärkide summa vahel tekib energiatõhususe valdkonnas, hindab komisjon eelkõige artikli 6 lõikes 2 loetletud asjakohaseid asjaolusid, liikmesriikide poolt lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades esitatud teavet, energiatarbimise tulevikusuundumuste modelleerimise tulemusi ning vajaduse korral muid täiendavaid analüüse.

Ilma et see piiraks käesoleva artikli muude sätete kohaldamist ja üksnes selleks, et hinnata, kas liidu 2030. aasta eesmärgi ja liikmesriikide ühiste panuste vahel esineb puudujääk, koostab komisjon oma hinnangus kalkulatsiooni nende liikmesriikide riikliku panuse kohta, kes ei esitanud artikli 9 lõike 1 kohaselt oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti.

Komisjon võtab oma taastuvenergia valdkonda puudutavas kalkulatsioonis arvesse liikmesriigi 2020. aastaks seatud riiklikku siduvat eesmärki, mis on sätestatud direktiivi (EL) 2018/...⁺ I lisas, taastuvenergia arengu alase modelleerimisega saadud tulemusi ja käesoleva määruse II lisas esitatud valemi alusel saadud tulemusi. Energiatõhususe valdkonnas võtab komisjon arvesse energiatarbimise tulevikusuundumuste modelleerimise tulemusi ja vajaduse korral muid täiendavaid analüüse.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

II lisas esitatud valemil põhinevate taastuenergiapanuste hindamisel võtab komisjon arvesse võimalikku negatiivset mõju energiavarustuskindlusele ja võrgu stabiilsusele väikestes või isoleeritud energiasüsteemides või liikmesriikides/süsteemides, kus sünkroonala muutused võivad avaldada märkimisväärt mõju.

Energiatõhususpanuste hindamisel võtab komisjon arvesse võimalikku mõju elektrisüsteemi toimimisele ja võrgu stabiilsusele liikmesriikides, kus sünkroonala muutused võivad avaldada märkimisväärt mõju.

3. Kui komisjon järeltab lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade või nende artikli 14 kohaste ajakohastatud versioonide hindamisel, et neis lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades või nende ajakohastatud versioonides kindlaks määratud eesmärgid ja panused ei ole piisavad energialiidu eesmärkide ühiseks saavutamiseks ning eelkõige esimesel kümneaastaselt ajavahemikul selleks, et saavutada liidu 2030. aasta taastuenergia- ja energiatõhususeesmärgid, **esitab ta meetmed ja kasutab oma volitusi** liidu tasandil, et tagada nende eesmärkide ühine saavutamine. Taastuenergia osas võetakse sellistes meetmetes arvesse seda, kui ulatusliku panuse on liikmesriigid oma lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades või nende ajakohastatud versioonides ette näinud liidu 2030. eesmärgi saavutamiseks.

Artikkel 32

Meetmed olukorras, kus liidu energia- ja kliimakava eesmärkide ja sihtide saavutamisel tehtud edusammud on ebapiisavad

1. Kui komisjon järeldeb artikli 29 lõike 1 punkti b kohase hindamise tulemusel, et liikmesriik ei ole teinud piisavaid edusamme lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud eesmärkide, sihtide ja panuste, **taastuenergia võrdlustasemete** või poliitikasuundade ja meetmete elluviimisel, annab ta asjaomasele liikmesriigile soovitusi vastavalt artiklile 34.

Taastuenergia valdkonnas soovitude andmisel võtab komisjon arvesse asjakohaseid asjaolusid, millest liikmesriik on teatanud vastavalt artikli 5 lõike 1 teisele lõigule.

Komisjon võtab samuti arvesse taastuenergiaprojekte, mille suhtes on langetatud lõplik investeerimisotsus, eeldusel, et need projektid käivitatakse ajavahemikul 2021–2030 ja need mõjutavad märkimisväärselt liikmesriigi riiklikku panust.

Energiatõhususe valdkonnas soovitude andmisel võtab komisjon arvesse objektiivseid kriteeriume, mis on loetletud artikli 6 lõike 1 punktides a ja b, ning liikmesriigi asjakohaseid asjaolusid, millest liikmesriik on teatanud vastavalt artikli 6 lõikele 2.

2. Kui komisjon järeltab liikmesriikide lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete koondhindamisel vastavalt artikli 29 lõike 1 punktile a ning tuginedes vajaduse korral muudele teabeallikatele, et on oht, et liit ei saavuta energialiidu eesmärke ning esimesel kümneaastasel ajavahemikul eelkõige liidu 2030. aasta kliima- ja energiarahvastiku eesmärke, võib ta anda kõigile liikmesriikidele soovitusi vastavalt artiklile 34, et sellist ohtu leevendada.

Taastuvenergia valdkonnas hindab komisjon, kas lõikes 3 sätestatud riiklikud meetmed on liidu taastuvenergiaeesmärkide saavutamiseks piisavad. Juhul kui riiklikest meetmetest ei piisa, esitab komisjon lisaks soovitude andmisele vajaduse korral meetmed ja kasutab oma volitusi liidu tasandil, et tagada eelkõige liidu 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi saavutamine.

Energiatõhususe valdkonnas paneb komisjon lisaks soovitude andmisele vajaduse korral ette meetmed ja kasutab oma õigusi liidu tasandil, et tagada eelkõige liidu 2030. aasta energiatõhususeesmärgi saavutamine.

Energiatõhususe valdkonnas võivad sellised lisameetmed suurendada energiatõhusust eelkõige:

- a) toodete puhul vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/125/EÜ³⁹ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2017/1369⁴⁰;*
- b) hoonete puhul vastavalt direktiividele 2010/31/EL ja 2012/27/EL ning*
- c) transpordi valdkonnas.*

3. Kui taastuvenergia valdkonnas järeldeb komisjon artikli 29 lõigete 1 ja 2 kohase hindamise tulemusel, et **ühte või mitut** artikli 29 lõikes 2 osutatud liidu **soovitusliku trajektoori võrdlustaset ei ole 2022., 2025. ja 2027. aastal** ühiselt saavutatud, peavad liikmesriigid, kes ei ole 2022., 2025. või 2027. aastaks saavutanud oma artikli 4 punkti a alapunktis 2 osutatud ühte või mitut riiklikku võrdlustaset, tagama ühe aasta jooksul pärast komisjoni hindamisaruande saamist näiteks järgmiste lisameetmete **rakendamise, et kõrvaldada puudujääk võrreldes nende riikliku võrdlustasemega:**

- a) riiklikud* meetmed taastuvenergia kasutuselevõtu suurendamiseks;

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1).

- b) kohandatakse direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 23 lõike 1 kohast taastuvenergia osakaalu kütte- ja jahutussektoris;
- c) kohandatakse direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 25 lõike 1 kohast taastuvenergia osakaalu transpordisektoris;
- d) tehakse *vabatahtlik* rahaline *makse* liidu tasandil loodud *liidu taastuvenergia rahastamismehhanismi*, mida kasutatakse taastuvenergia projektide rahastamiseks ja mida haldab otseselt või kaudselt komisjon, *nagu on sätestatud artiklis 33*;
- e) *kasutatakse direktiivis (EL) 2018/...⁺ ette nähtud koostöömehhanisme.*

Kõnealustes meetmetes võetakse arvesse *käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu kohaseid komisjoni soovitusi. Asjaomased liikmesriigid esitavad need meetmed lõimitud riikliku energia- ja kliimaalase eduaruande osana.*

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.
⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

4. *Alates 1. jaanuarist 2021 ei tohi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal ühegi liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises olla väiksem kui lähteosakaal, mis võrdub liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu kohustusliku riikliku üldeesmärgiga 2020. aastal, nagu on osutatud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 3 lõikes 4. Kui liikmesriik ei järgi oma ühe aasta põhjal arvutatud lähteosakaalu, peaks ta ühe aasta jooksul võtma lisameetmeid, nagu on osutatud käesoleva artikli lõike 3 esimese lõigu punktides a–e, et puudujääk ühe aasta jooksul kaotada.*

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

Liikmesriigid, kes täidavad kohustuse lähteosakaalu puudujääk korvata, loetakse täitnuks käesoleva lõike esimese lõigu esimeses lauses ja direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 3 lõikes 4 sätestatud kohustused kogu perioodi jooksul, mil puudujääk tekkis.

Käesoleva artikli lõike 3 esimese lõigu punkti d kohaldamisel võivad liikmesriigid kasutada direktiivi 2003/87/EÜ kohast iga-aastastest saastekvootidest saadud tulu.

5. *Kui liikmesriigi taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal jääb ühe või mitme artikli 4 punkti a alapunktis 2 osutatud riiklikust võrdlustasemest aastatel 2022, 2025 ja 2027 madalamaks, lisab ta järgmisse artikli 17 kohaselt komisjonile esitatavasse lõimitud aruandesse selgituse selle kohta, kuidas ta katab puudujäägi võrreldes riikliku võrdlustasemega.*
6. Kui energiatõhususe valdkonnas järeltab komisjon, ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 2 kolmanda lõigu kohaste liidu tasandi muude meetmete kohaldamist, artikli 29 lõigete 1 ja 3 kohaselt **2022., 2025. ja 2027.** aastaks tehtud hindamise tulemusel, et artikli 29 lõike 3 esimeses lõigus osutatud liidu energiatõhususeesmärgi ühiseks saavutamiseks ei ole tehtud piisavaid edusamme, *esitab ta meetmed ja kasutab oma volitusi* liidu tasandil, lisaks nendele, mis on ette nähtud direktiividega 2010/31/EL ja 2012/27/EL, et tagada liidu 2030. aasta ■ energiatõhususeesmärkide saavutamine.

■

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

7. *Iga käesoleva artikli lõikes 3 osutatud asjaomane liikmesriik kirjeldab rakendatud, vastu võetud ja kavandatud lisameetmeid üksikasjalikult oma järgmises artikli 17 kohases eduaruandes.*
8. *Kui elektrivõrkude ühendatuse valdkonnas teeb komisjon artikli 29 lõigete 1 ja 4 kohaselt läbi viidud hindamise põhjal 2025. aastal järelduse, et edusammud ei ole piisavad, teeb komisjon asjaomaste liikmesriikidega 2026. aastaks koostööd, et tuvastatud puudujäägid kaotada.*

Artikkel 33

Liidu taastuvenergia rahastamismehhanism

1. *Komisjon loob 1. jaanuariks 2021 artikli 32 lõike 3 punktis d osutatud liidu taastuvenergia rahastamismehhanismi, et toetada uusi taastuvenergiaprojekte liidus eesmärgiga vähendada puudujääki liidu soovitusliku trajektoori saavutamisel. Toetust võidakse muu hulgas anda turuhindadele lisanduva lisatasu kujul ning toetus eraldatakse kõige väiksema kulu või lisatasu nimel konkureerivatele projektidele.*

2. *Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 1 kohaldamist, aitab rahastamismehhanism kaasa direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 3 lõike 4 kohasele tugiraamistikule, eesmärgiga toetada taastuenergia kasutuselevõttu kogu liidus, olenemata puudujäägist liidu soovituslikus trajektooris. Sellel eesmärgil võib*
- a) *artiklis 32 osutatud liikmesriikide makseid täiendada lisaallikatest, näiteks liidu vahenditest, erasektori osalusest või liikmesriikide lisamaksetest, et aidata kaasa liidu eesmärgi saavutamisele;*
 - b) *rahastamismehhanism muu hulgas pakkuda tuge madala intressiga laenude kujul, toetustena või mõlemal viisil korraga ning võib toetada muu hulgas ka liikmesriikide vahelisi ühisprojekte kooskõlas direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikliga 9 ning liikmesriikide osalust nimetatud direktiivi artiklis 11 osutatud ühisprojektides, mis viiakse läbi koostöös kolmandate riikidega.*

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

3. *Liikmesriikidele jääb õigus otsustada, kas ja mis tingimustel nad lubavad oma territooriumil asuvatel käitistel saada rahastamismehhanismist toetust.*
4. *Komisjon, keda abistab artikli 44 lõike 1 punktis b osutatud energialiidu komitee, võib vastu võtta rakendusakte rahastamismehhanismi loomiseks ja toimimiseks vajalike sätetega, eelkõige seoses järgmisega:*
- a) iga pakkumuse puhul lisatasu maksimumtaseme arvutamise metoodika;*
 - b) kasutatav pakkumuse liik, sealhulgas tarnetingimused ja seotud trahvid;*
 - c) liikmesriikide maksete ning sellest tulenevalt panustavatele liikmesriikidele statistilistel alustel põhinevate hüvitiste arvutamise metoodika;*

- d) *liikmesriikide osalemise miinimumnõuded, võttes arvesse vajadust tagada nii mehhanismi järjepidevus liikmesriigi makse piisava kestuse abil kui ka liikmesriikide osalemise võimalikult suur paindlikkus;*
- e) *sätted, millega tagatakse asukohaliikmesriigi osalemine ja/või heakskiit, ning vajaduse korral lisanduvate süsteemi kuludega seotud sätted.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 6 osutatud kontrollimenetlusega.

5. *Rahastamismehhanismi kaudu rahastatud käitistes toodetud taastuenergia jaotatakse igal aastal statistiliselt osalevate liikmesriikide vahel, võttes arvesse nende rahalise makse osakaalu. Rahastamismehhanismi alusel toetatavaid projekte, mida rahastatakse muudest allikatest kui liikmesriikide maksed, ei võeta arvesse liikmesriikide panuste arvestamisel, vaid liidu siduva eesmärgi täitmisel vastavalt direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 3 lõikele 1 .*

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

Artikkel 34

Komisjoni soovitusel liikmesriikidele

1. Komisjon annab vajaduse korral liikmesriikidele soovitusi energialiidu eesmärkide saavutamise tagamiseks. ***Komisjon avalikustab sellised soovitusel viivitamata.***
2. Kui käesolevas määruses on viidatud käesolevale artiklile, kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:
 - a) asjaomane liikmesriik võtab saadud soovitusel ***nõuetekohaselt*** arvesse, toimides liikmesriikide ning liidu ja liikmesriikide vahelise solidaarsuse vaimus;
 - b) liikmesriik kirjeldab soovitusel esitamise aastale järgneval aastal koostatud lõimitud riiklikus energia- ja kliimaalases eduaruandes seda, kuidas ta on soovitusel nõuetekohaselt arvesse võtnud ■ . ***Kui asjaomane liikmesriik otsustab soovitusel või olulist osa sellest mitte täita, esitab ta oma toimimisviisi põhjenduse;***
 - c) soovitusel peaksid täiendama Euroopa poolaasta raames esitatud värskeimaid riigipõhiseid soovitusi.

Artikkel 35

Energialiidu olukorda käsitlev aruanne

1. Komisjon esitab iga aasta 31. oktoobriks Euroopa Parlamendile ja nõukogule energialiidu olukorda käsitleva aruande.
2. Energialiidu olukorda käsitlev aruanne sisaldab järgmisi elemente:
 - a) artikli 29 kohaselt tehtud hindamine;
 - b) vajaduse korral artikli 34 kohased soovitusel;
 - c) aruanne süsinikuturu toimimise kohta, millele on osutatud direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõikes 5, sealhulgas direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamist käsitlev teave vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 21 lõikele 2;
 - d) iga kahe aasta tagant, *alates 2023. aastast*, aruanne liidu bioenergia säästlikkuse kohta, sealhulgas X lisa kohane teave;
 - e) iga kahe aasta tagant vabatahtlikud kavad, mille kohta komisjon on vastu võtnud otsuse vastavalt direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 30 lõikele 4, sealhulgas käesoleva määruse XI lisas sätestatud teave;

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

- f) üldine eduaruanne direktiivi 2009/72/EÜ kohaldamise kohta;
- g) üldine eduaruanne direktiivi 2009/73/EÜ kohaldamise kohta vastavalt nimetatud direktiivi artiklile 52;
- h) üldine eduaruanne direktiivi 2012/27/EL artiklites 7a **ja 7b** osutatud energiatõhususkohustuste süsteemide **ja alternatiivsete poliitikameetmete** kohta;
- i) **iga kahe aasta tagant üldine eduaruanne riigi avaliku ja erasektori elamu- ja mitteeluhoonete renoveerimise kohta kooskõlas pikaajaliste renoveerimisstrateegiate tegevuskavadega, mille iga liikmesriik kooskõlas direktiivi 2010/31/EL artikliga 2a kehtestab;**
- j) **iga nelja aasta tagant üldine eduaruanne liikmesriikide liginullenergiahoonete arvu suurenemise kohta vastavalt direktiivi 2010/31/EL artikli 9 lõikele 5;**

- k) üldine eduaruanne liikmesriikide edusammude kohta täieliku ja toimiva energiaturu loomisel;
- l) vastavalt direktiivile 98/70/EÜ teave tegeliku kütusekvaliteedi kohta eri liikmesriikides ning maksimaalse väävlisisaldusega 10 mg/kg kütuste geograafilise hõlmavuse kohta, mis on koostatud eesmärgiga anda ülevaade kütusekvaliteedi andmetest eri liikmesriikides;
- m) eduaruanne konkurentsivõime kohta;**
- n) liikmesriikide edusammud energiatoetuste, eelkõige fossiilkütustele makstavate toetuste järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise valdkonnas;**
- o) muud energialiidu rakendamiseks asjakohased küsimused, sh avaliku ja erasektori toetus;
- p) 31. oktoobriks 2019 ja seejärel iga nelja aasta tagant hinnang direktiivi 2009/31/EÜ rakendamise kohta.**

Artikkel 36

Juhtimismehhanismi järelevalve

Artiklis 35 osutatud energialiidu olukorda käsitleva aruande kontekstis teavitab komisjon Euroopa Parlamenti ja nõukogu lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade rakendamisest. Euroopa Parlament ja nõukogu vaatavad igal aastal üle energialiidu saavutatud edusammud energia- ja kliimapoliitika kõikides valdkondades.

6. PEATÜKK

KASVUHOONEGAASIDE HEIDET JA NENDE NEELDAJATES SIDUMIST KÄSITLEVAD LIIDU JA RIIKLIKUD SÜSTEEMID

Artikkel 37

Liidu ja riiklikud inventuurisüsteemid

1. jaanuariks 2021 loob liikmesriik riikliku inventuurisüsteemi, et hinnata V lisa 2. osas loetletud kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärinevat heidet ja nende neeldajates sidumist ning tagada kasvuhoonegaaside inventuuride õigeaegsus, läbipaistvus, täpsus, kooskõla, võrreldavus ja terviklikkus, ning hoiab nimetatud süsteemi käigus ja püüab seda täiustada.
- Liikmesriik tagab, et tema pädev inventuuriasutus pääseb juurde käesoleva määruse XII lisa kohasele teabele, kasutab määruse (EL) nr 517/2014 artikli 20 kohaselt loodud aruandlussüsteemi fluoritud gaase käsitleva hinnangu parandamiseks riiklikus kasvuhoonegaaside inventuuris ning et tal on võimalik teha käesoleva määruse V lisa 1. osa punktides i ja j osutatud iga-aastaseid kooskõla kontrolle.

3. Käesolevaga kehtestatakse liidu inventuurisüsteem, millega tagatakse riiklike inventuuride õigeaegsus, läbipaistvus, täpsus, kooskõla, võrreldavus ja terviklikkus liidu kasvuhoonegaaside inventuuri suhtes. Komisjon haldab seda süsteemi, hoiab seda toimivana ja täiustab seda pidevalt ning see tegevus hõlmab kvaliteeditagamis- ja -kontrolliprogrammi kehtestamist, kvaliteedieesmärkide seadmist, inventuuri kvaliteeditagamis- ja -kontrollikava koostamist, korda heitkoguseid käsitlevate hinnangute täiendamiseks liidu inventuuri otstarbel vastavalt käesoleva artikli lõikele 5 ja artiklis 38 osutatud ülevaatamisi.
4. Komisjon kontrollib esialgselt, kui täpsed on liikmesriikide poolt vastavalt artikli 26 lõikele 3 esitatavad kasvuhoonegaaside inventuuri esialgsed andmed. Ta saadab selle kontrolli tulemused liikmesriikidele kuue nädala jooksul alates andmete esitamise tähtajast. Liikmesriigid vastavad kõigile esialgse kontrolli tulemusena tekkinud asjakohastele küsimustele 15. märtsiks koos lõplike inventuuriandmete esitamisega aasta X-2 kohta.

5. Kui liikmesriik ei esita 15. märtsiks inventuuriandmeid, mida on vaja liidu inventuuri koostamiseks, võib komisjon teha liikmesriigi esitatud andmete täiendamiseks hinnangud, konsulteerides ja tehes tihedat koostööd asjaomase liikmesriigiga. Selleks kasutab komisjon kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride koostamise suhtes kohaldatavaid suuniseid.
6. Komisjon, *keda abistab artikli 44 lõike 1 punktis a osutatud kliimamuutuste komitee, võtab vastu rakendusaktid*, millega kehtestatakse eeskirjad riiklike inventuurisüsteemidega seotud teabe ülesehituse, vormi ja esitamise menetluse kohta ning nõuded riiklike inventuurisüsteemide koostamisele, käigushoidmisele ja toimimisele.
- Rakendusaktide ettepanekute tegemisel võtab komisjon arvesse kõiki ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaseid otsuseid.
- Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 6 osutatud kontrollimenetlusega.*
7. *Komisjon võtab kooskõlas artikliga 43 vastu delegeeritud õigusaktid käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades eeskirjad liidu inventuurisüsteemide koostamist, käigushoidmist ja toimimist käsitlevate nõuete kohta. Delegeeritud õigusaktide ettepanekute tegemisel võtab komisjon arvesse kõiki ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni või Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaseid otsuseid.*

Artikkel 38

Inventuuri ülevaatamine

1. ■ Et jälgida liikmesriikides kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamist või piiramist vastavalt määruse **(EL) 2018/842** artiklitele 4, 9 ja 10, liikmesriikides heitkoguste vähendamist ja gaaside neeldajates sidumise suurendamist vastavalt määruse (EL) 2018/841 artiklitele 4 ja **14** ning liidu õiguses sätestatud muid kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise või piiramise eesmäärke, **vaatab komisjon 2027. ja 2032. aastal põhjalikult läbi liikmesriikide poolt käesoleva määruse artikli 26 lõike 4 kohaselt esitatud riikliku inventuuri andmed**. Liikmesriigid osalevad selles protsessis täiel määral.
2. Lõikes 1 osutatud põhjalik ülevaatamine hõlmab järgmist:
 - a) esitatud teabe läbipaistvuse, täpsuse, kooskõla, võrreldavuse ja terviklikkuse kontroll;
 - b) kontrollid selliste juhtumite kindlakstegemiseks, kus inventuuriandmed on koostatud viisil, mis ei vasta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni suunisdokumentidele või liidu eeskirjadele;

- c) kontrollid selliste juhtumite kindlakstegemiseks, kus maakasutuse ja metsanduse arvestus on koostatud viisil, mis ei vasta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni suunisdokumentidele või liidu eeskirjadele; ning
- d) vajaduse korral sellest tulenevate vajalike tehniliste paranduste arvutamine, konsulteerides liikmesriikidega.

3. Komisjon, keda abistab **artikli 44 lõike 1 punktis a osutatud kliimamuutuste komitee**, võtab vastu rakendusaktid, milles määratakse kindlaks ajakava ja kord, mida tuleb järgida põhjaliku ülevaatuse tegemisel, sealhulgas käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud ülesannete täitmisel ning millega tagatakse, et ülevaatamise järelduste osas konsulteeritakse liikmesriikidega nõuetekohaselt.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 6 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Komisjon määrab rakendusaktiga kindlaks asjakohaste aastate koguheite, mis on saadud iga liikmesriigi inventuuriandmetes tehtud paranduste alusel, kui asjaomane ülevaatamine on lõpule viidud, ning mis on jaotatud **määruse (EL) 2018/842** artikli 9 seisukohast oluliste heiteandmete ja käesoleva määruse V lisa 1. osa punktis c osutatud heiteandmete vahel, samuti määruse (EL) 2018/841 artikli 4 rakendamise seisukohast olulise heite ja sidumise kogusumma.

5. Iga liikmesriiki käsitlevaid andmeid, mis on kantud määruse (EL) 2018/841 artikli **15** kohaselt loodud registrisse seisuga **neli kuud** pärast käesoleva artikli lõike 4 kohaselt vastu võetud rakendusakti avaldamise kuupäeva, kasutatakse määruse (EL) 2018/841 artikli 4 nõuetele vastavuse kontrollimiseks, võttes seejuures arvesse kõnealuste andmete muudatusi, mis tulenevad sellest, et asjaomane liikmesriik on kasutanud paindlikkusmeetmeid vastavalt **määruse (EL) 2018/841** artiklile 11.
6. Iga liikmesriiki käsitlevaid andmeid, mis on kantud **määruse (EL) 2018/842** artikli **12** kohaselt loodud registrisse seisuga **kaks kuud** pärast kuupäeva, mil kontrolliti määruse (EL) 2018/841 nõuetele vastavust kooskõlas käesoleva artikli lõikega 5, kasutatakse **määruse (EL) 2018/842** artikli 9 kohase vastavuskontrolli tegemiseks 2021. ja 2026. aasta kohta. Määruse **(EL) 2018/842** artikli 9 kohane vastavuskontroll iga ajavahemikku 2022–2025 ja 2027–2030 jääva aasta kohta tehakse kuupäeval, mis on üks kuu pärast seda kuupäeva, mil tehti eelmist aastat käsitlev vastavuskontroll. Sellisel kontrollimisel võetakse arvesse kõnealuste andmete muudatusi, mis tulenevad sellest, et asjaomane liikmesriik on kasutanud paindlikkusmeetmeid vastavalt **määruse (EL) 2018/842** artiklitele 5, 6 ja 7.

Artikkel 39

Poliitikasuundi, meetmeid ja prognoose käsitlev liidu ja riiklik süsteem

1. Hiljemalt 1. jaanuariks 2021 hoiavad liikmesriigid käigus ja täiustavad pidevalt riiklikke süsteeme ning komisjon liidu süsteemi, mille kaudu toimub poliitikasuundi ja meetmeid ning kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise prognoose käsitlev aruandlus. Need süsteemid hõlmavad asjakohaseid liikmesriigi ja liidu institutsioonilisi, õiguslikke ja menetluslikke korraldusi, mis on kehtestatud poliitika hindamiseks ning kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise prognoosimiseks.
2. Liikmesriigid ja komisjon seavad eesmärgiks tagada, et artiklile 18 vastav teave poliitikasuundade ja meetmete ning kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise prognooside kohta ning samuti andmete, meetodite ja mudelite kasutamist ja kohaldamist ning kvaliteeditagamis- ja -kontrollitoimingute ning tundlikkusanalüüsi läbiviimist käsitlev teave esitatakse õigel ajal ning et see on läbipaistev, täpne, järjepidev, võrreldav ja terviklik.

3. Komisjon, *keda abistab artikli 44 lõike 1 punktis a osutatud kliimamuutuste komitee*, võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse poliitikasuundi, meetmeid ja prognoose käsitlevate riiklike süsteemide ja liidu süsteemi käsitleva teabe (vastavalt käesoleva artikli lõigetele 1 ja 2 ning artiklile 18) ülesehitus, vorm ja esitamise protsess.

Rakendusaktide ettepanekute tegemisel võtab komisjon arvesse kõiki ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni või Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaseid otsuseid, sealhulgas rahvusvaheliselt kokku lepitud aruandlusnõudeid ning kõnealuse teabe seiramise ja esitamise ajakavasid.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 44 lõikes 6 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 40

Registrite loomine ja käigushoidmine

1. Liit ja liikmesriigid loovad registrid ja haldavad neid, et pidada täpset arvestust riiklikult kindlaksmääratavate panuste üle vastavalt Pariisi kokkuleppe artikli 4 lõikele 13 ja kõnealuse kokkuleppe artikli 6 kohaste rahvusvaheliselt ülekantud leevendamistulemuste üle.
2. Liit ja liikmesriigid võivad oma registreid hallata ühiselt ühe või mitme muu liikmesriigiga.

3. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud registrites sisalduvad andmed tehakse kättesaadavaks direktiivi 2003/87/EÜ artikli 20 alusel määratud põhihaldajale.
4. **Komisjon võtab** kooskõlas artikliga 43 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse täiendamiseks, millega luuakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud registrid ning tehakse liidu ja liikmesriikide registrite kaudu võimalikuks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe organite vastu võetud asjakohaste otsuste vajalik tehniline rakendamine kooskõlas käesoleva artikli lõikega 1.

7. PEATÜKK KOOSTÖÖ JA TUGI

Artikkel 41

Liikmesriikide ja liidu vaheline koostöö

1. Liikmesriigid teevad omavahel ja liiduga kõigiti koostööd käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmisel, eelkõige seoses järgmisega:
 - a) lõimitud riikliku energia- ja kliimakava ettevalmistamise, vastuvõtmise, esitamise ja hindamise protsess vastavalt artiklitele 9–13;
 - b) protsess lõimitud riikliku energia- ja kliimaalase eduaruande ettevalmistamiseks, vastuvõtmiseks, esitamiseks ja hindamiseks vastavalt artiklile 17 ning iga-aastase aruandluse ettevalmistamiseks, vastuvõtmiseks, esitamiseks ja hindamiseks vastavalt artiklile 26;
 - c) protsess, mis on seotud komisjoni soovitude ja nende täitmisega vastavalt artikli 9 lõigetele 2 ja 3, artikli 17 lõikele 6, artikli 30 lõikele 1, artikli 31 lõikele 1 ning artikli 32 lõigetele 1 ja 2;
 - d) liidu kasvuhoonegaaside inventuuri ja liidu kasvuhoonegaaside inventuuriaruande koostamine vastavalt artikli 26 lõikele 4;
 - e) liitu käsitleva kliimaaruande koostamine vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artiklile 12 ja iga kahe aasta tagant esitatavate liidu aruannete koostamine vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni organite otsusele 2/CP.17 või nende poolt hiljem vastu võetud asjakohastele otsustele;
 - f) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppega ettenähtud läbivaatamis- ja vastavusmenetlused, mis on kooskõlas kõigi kohaldatavate ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud otsustega, samuti liikmesriikide kasvuhoonegaaside inventuuri ülevaatamise liidu menetlus, millele on osutatud artiklis 38;

- g) kõik kohandused, mis on tehtud artiklis 38 osutatud liidupoolse ülevaatamise tulemusena, või ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile esitatud või esitatavatesse inventuuridesse ja inventuuriaruannetesse tehtud muud muudatused;
- h) liidu kasvuhoonegaaside ligikaudsete inventuuriandmete koondamine vastavalt artikli 26 lõikele 2 .

2. Liikmesriigi taotlusel võib komisjon pakkuda liikmesriikidele käesolevast määrusest tulenevate kohustustega seoses tehnilist tuge.

Artikkel 42

Euroopa Keskkonnaameti roll

Euroopa Keskkonnaamet abistab iga-aastase tööprogrammi kohaselt komisjoni CO₂-heite vähendamise ja energiatõhususe mõõtmega seotud töös artiklite 15–21, 26, 28, 29, 35, 37, 38, 39 ja 41 nõuete täitmisel. See hõlmab abi, mis on vajalik seoses järgmisega:

- a) liikmesriikide poolt poliitikasuundade ja meetmete ning prognooside kohta esitatud teabe koondamine;
- b) liikmesriikide poolt prognooside ning poliitikasuundade ja meetmete kohta esitatud teabe kvaliteedi tagamine ja kvaliteedi kontroll;
- c) hinnangute koostamine prognoose käsitlevate andmete kohta, mida liikmesriigid on jätnud esitamata, või komisjonile kättesaadavate sellealaste hinnangute täiendamine;
- d) selliste andmete koondamine, mis pärinevad võimaluse korral Euroopa statistikast ja on ajaliselt asjakohased ning mida on vaja energialiidu olukorda käsitlevaks aruandeks, mille komisjon koostab Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitamiseks;

- e) käesoleva määruse kohaselt kogutud teabe levitamine, sh liikmesriikide leevendamispoliitikasuundi ja -meetmeid käsitleva andmebaasi ning kliimamuutuste mõju, nendega seotud haavatavust ja nendega kohanemist käsitleva kliimamuutustega kohanemise Euroopa veebisaidi haldamine ja ajakohastamine;
- f) liidu kasvuhoonegaaside inventuuri koostamiseks vajalike kvaliteeditagamis- ja -kontrollimenetluste läbiviimine;
- g) liidu kasvuhoonegaaside inventuuri ja inventuuriaruande koostamine;
- h) hinnangute koostamine seoses kasvuhoonegaaside riiklikes inventuuriandmetes esitamata andmetega;
- i) artiklis 38 osutatud ülevaatamise läbiviimine;
- j) liidu kasvuhoonegaaside ligikaudsete inventuuriandmete koondamine.

8. PEATÜKK LÕPPSÄTTED

Artikkel 43

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 3 lõikes 5, **artikli 15 lõikes 5**, artikli 26 lõikes 6, artikli 37 lõikes 7 ja artikli 40 lõikes 4 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäevast]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament või nõukogu võib artikli 3 lõikes 5, **artikli 15 lõikes 5**, artikli 26 lõikes 6, artikli 37 lõikes 7 ja artikli 40 lõikes 4 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon iga liikmesriigi määratud ekspertidega kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 3 lõike 5, **artikli 15 lõike 5**, artikli 26 lõike 6, artikli 37 lõike 7 ja artikli 40 lõike 4 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 44

Komiteed

1. Komisjoni abistab:
 - a) *kliimamuutuste komitee seoses artikli 19 lõikes 5, artikli 26 lõikes 7, artikli 37 lõikes 6, artikli 38 lõikes 3 ja artikli 39 lõikes 3 osutatud küsimuste rakendamisega ning*
 - b) *energialiidu komitee seoses artikli 17 lõikes 4 ja artikli 33 lõikes 4 osutatud küsimuste rakendamisega.*
2. Nimetatud *komiteed* on *komiteed* määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses ■ .
3. *Käesoleva artikli lõike 1 punktis a osutatud kliimamuutuste komitee asub määruse (EL) nr 525/2013 artikli 26 kohaselt loodud komitee asemele.*

4. *Kui üks lõikes 1 osutatud komiteedest käsitleb horisontaalseid küsimusi ja ühismeetmeid, teavitab ta sellest teist lõikes 1 osutatud komiteed, et tagada poliitika järjepidevus ja maksimeerida sektorite vahelist sünergia.*
5. *Iga liikmesriik määrab oma esindaja(d) kliimamuutuste komiteesse ja energialiidu komiteesse. Mõlema komitee esindajad kutsutakse teise komitee koosolekutele.*
6. Käesolevale artiklile viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 45
Läbivaatamine

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule ***kuue kuu jooksul pärast Pariisi kokkuleppe artikli 14 alusel kokku lepitud iga ülemaailmse kokkuvõtte tegemist*** aruande, milles käsitletakse käesoleva määruse toimimist, selle panust energialiidu juhtimisse, ***selle panust Pariisi kokkuleppe pikaajalistesse eesmärkidesse, edusamme 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisel, energialiidu täiendavaid eesmärke*** ning käesoleva määruse kavandamis-, aruandlus- ja seiretegevuse vastavust muudele ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppega seotud liidu õigusele või otsustele. Komisjon lisab aruannetele asjakohasel juhul seadusandlikud ettepanekud.

Artikkel 46
Direktiivi 94/22/EÜ muutmine

Direktiivi 94/22/EÜ muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikli 8 lõige 2 jäetakse välja.
- 2) Artikkel 9 jäetakse välja.

Artikkel 47
Direktiivi 98/70/EÜ muutmine

Direktiivi 98/70/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 7a muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 kolmanda lõigu punkt a asendatakse järgmisega:

„a) iga tarnitud kütuse- või energialiigi kogumaht ning“;

b) lõike 2 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid nõuavad, et tarnijad vähendaksid võimalikult sujuvalt elutsükli jooksul energiaühiku kohta tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguseid kuni 10 % 31. detsembriks 2020, võrreldes nõukogu direktiivi (EL) 2015/652 II lisas esitatud kütuse alusstandardiga. See vähendamine hõlmab järgmist:“

2) Artikli 8 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Komisjon tagab, et vastavalt lõikele 3 esitatud teave tehakse asjakohaste vahenditega viivitamata kättesaadavaks.“

Artikkel 48
Direktiivi 2009/31/EÜ muutmine

Direktiivi 2009/31/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 27 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid esitavad iga nelja aasta järel komisjonile aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta, sealhulgas artikli 25 lõike 1 punktis b osutatud registri kohta. Esimene aruanne esitatakse komisjonile 30. juuniks 2011. Aruanne koostatakse komisjoni rakendusaktidega vastu võetud küsimustiku või vormi alusel. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 30 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Küsimustik või vorm saadetakse liikmesriikidele vähemalt kuus kuud enne aruande esitamise tähtaega.“

2) Artikli 38 lõige 1 jäetakse välja.

Artikkel 49

Määruse (EÜ) nr 663/2009 muutmine

Määrust (EÜ) nr 663/2009 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikli 27 lõiked 1 ja 3 jäetakse välja.
- 2) Artikkel 28 jäetakse välja.

Artikkel 50

Määruse (EÜ) nr 715/2009 muutmine

Määruse (EÜ) nr 715/2009 artikkel 29 jäetakse välja.

Artikkel 51
Direktiivi 2009/73/EÜ muutmine

Direktiivi 2009/73/EÜ muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikkel 5 jäetakse välja.
- 2) Artikkel 52 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 52

Aruandlus

Komisjon jälgib ja kontrollib käesoleva direktiivi kohaldamist ning esitab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/...⁺ artiklis 35 osutatud energialiidu olukorda käsitleva aruande lisana üldise eduaruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

* ELT L ...“.

Artikkel 52
Nõukogu direktiivi 2009/119/EÜ muutmine

Direktiivi 2009/119/EÜ artikli 6 lõige 2 asendatakse järgmisega:

- „2. Iga aasta 15. märtsiks saadab iga liikmesriik komisjonile kokkuvõtliku väljavõtte lõikes 1 osutatud varude registrist, näidates ära vähemalt registrisse kantud kriisivarude kogused ja laadi eelneva kalendriaasta viimase päeva seisuga.“

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0375(COD) (juhtimine) pealkiri, number ja ELT avaldamisviide.

Artikkel 53
Direktiivi 2010/31/EÜ muutmine

Direktiivi 2010/31/EL muudetakse järgmiselt:

1) *Artiklit 2a muudetakse järgmiselt:*

a) *lõike 1 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:*

„1. Iga liikmesriik koostab pikaajalise renoveerimisstrateegia nii avaliku kui ka erasektori elamu- ja mitteeluhoonete renoveerimise toetamiseks kogu riigis, et saavutada 2050. aastaks väga energiatõhus ja vähese CO₂-heitega hoonefond, hõlbustades olemasolevate hoonete kulutasuvat ümberehitamist liginullenergiahooneteks. Iga pikaajaline renoveerimisstrateegia hõlmab järgmist:“;

b) lisatakse järgmine lõige:

*„8. Liikmesriigi pikaajaline **renoveerimisstrateegia** esitatakse komisjonile Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/...⁺ artiklis 3 osutatud **lõpliku** lõimitud riikliku energia- ja kliimakava osana. **Erandina nimetatud määruse artikli 3 lõikest 1 tuleb käesoleva artikli lõike 1 kohane esimene pikaajaline renoveerimisstrateegia esitada komisjonile 10. märtsiks 2020.***

* *ELT L ...“.*

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0375(COD) (juhtimine) pealkiri, number ja ELT avaldamisviide.

2) Artikli 5 lõike 2 teisest lõigust jäetakse välja järgmine lause: „Aruanne võib sisalduda direktiivi 2006/32/EÜ artikli 14 lõikes 2 osutatud energiatõhususe tegevuskavades.“

3) Artikli 9 lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule määruse (EL) nr 2018/...⁺ artiklis 35 osutatud energialiidu olukorda käsitleva aruande osana iga **nelja** aasta järel teabe liikmesriikide edusammude kohta liginullenergiahoonete arvu suurendamisel. Kõnealuse esitatud teabe alusel koostab komisjon **vajaduse korral** tegevuskava ning annab soovitusi ja kavandab meetmeid vastavalt määruse (EL) nr 2018/...⁺ **artiklile** 34, et suurendada kõnealuste hoonete arvu ning ergutada parimate tavade kasutamist seoses olemasolevate hoonete kulutasuva ümberehitamisega liginullenergiahooneteks.“

4) Artikli 10 lõiked 2 ja 3 jäetakse välja.

5) **Artikli 14 lõike 3 kolmas lõik asendatakse järgmisega:**

„Selle aruande esitatakse komisjonile osana määruse (EL) 2018/...⁺ artiklis 3 osutatud liikmesriikide lõimitud riiklikest energia- ja kliimakavadest.“

6) **Artikli 15 lõike 3 kolmas lõik asendatakse järgmisega:**

„Selle aruande esitatakse komisjonile osana määruse (EL) 2018/...⁺ artikli 3 osutatud liikmesriikide lõimitud riiklikest energia- ja kliimakavadest.“

Artikkel 54

Direktiivi 2012/27/EL muutmine

Direktiivi 2012/27/EL muudetakse järgmiselt.

1) **Artikkel 4** ■ jäetakse välja.

2) Artikli 18 lõike 1 punkt e jäetakse välja.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0375(COD) (juhtimine) pealkiri ja number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0375(COD) (juhtimine) pealkiri ja number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0375(COD) (juhtimine) pealkiri ja number.

- 3) Artiklit 24 muudetakse järgmiselt:
- a) lõiked 1, 3, 4, ja 11 jäetakse välja;
 - b) ***lõige 2 jäetakse välja.***
- 4) XIV lisa jäetakse välja.

Artikkel 55

Direktiivi 2013/30/EL muutmine

Direktiivi 2013/30/EL artikli 25 lõige 1 asendatakse järgmisega:

- „1. Liikmesriigid esitavad komisjonile igal aastal Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/...⁺ artiklis 26 osutatud iga-aastase aruandluse osana IX lisa punkti 3 kohase teabe.

* ELT L ...“.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0375(COD) (juhtimine) pealkiri, number ja ELT avaldamisviide.

Artikkel 56
Direktiivi (EL) 2015/652 muutmine

Direktiivi (EL) 2015/652 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 5 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. „Liikmesriigid edastavad igal aastal 31. detsembriks komisjonile eelneva kalendriaasta andmed direktiivi 98/70/EÜ artikli 7a järgimise kohta vastavalt käesoleva direktiivi III lisa sätetele.“

2) I lisa 2. osa punkti 1 alapunkt h ja punktid 2, 3, 4 ja 7 jäetakse välja.

3) III lisa muudetakse järgmiselt:

a) punkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid esitavad punktis 3 loetletud andmed. Need andmed tuleb esitada igas liikmesriigis turule lastud kõigi kütuse- ja energialiikide kohta. Kui fossiilkütustega segatakse mitu biokütust, tuleb esitada teave iga biokütuse kohta.“;

b) punkti 3 alapunktid e ja f jäetakse välja.

4) IV lisa muudetakse järgmiselt:

a) järgmised teabe esitamise vormid esitatavate andmete järjepidevuse tagamiseks jäetakse välja:

- päritolu – üksiktarnijad,
- päritolu – tarnijaühendused,
- ostukoht;

b) märkuste punktid 8 ja 9 jäetakse välja.

Artikkel 57

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 525/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021, kohaldades käesoleva määruse artiklis 58 esitatud üleminekusätteid, ***välja arvatud määruse (EL) nr 525/2013 artikli 26 lõike 1, mis tunnistatakse kehtetuks alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäevast].*** Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ning neid loetakse vastavalt XIII lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 58

Üleminekusätted

Erandina käesoleva määruse artiklist 57 kohaldatakse määruse (EL) nr 525/2013 artiklit 7 ning artikli 17 lõike 1 punkte a ja d jätkuvalt aruannete suhtes, mis sisaldavad nende artiklite kohaselt nõutud andmeid aastate 2018, 2019 ja 2020 kohta.

Määruse (EL) nr 525/2013 artikli 11 lõike 3 kohaldamist jätkatakse Kyoto protokollile teise kohustusperioodi suhtes.

Määruse (EL) nr 525/2013 artikli 19 kohaldamist jätkatakse aastate 2018, 2019 ja 2020 kohta esitatud kasvuhoonegaaside inventuuri andmete ülevaatamise suhtes.

Määruse (EL) nr 525/2013 artikli 22 kohaldamist jätkatakse nimetatud artikliga nõutud aruande esitamise suhtes.

Ühtsuse ja õiguskindluse huvides ei takista käesolev määrus elektrienergiat ja ohuvalmidust elektrisektoris käsitlevates asjakohastes liidu valdkondlikes õigusaktides sätestatud erandite kohaldamist.

Artikkel 59

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artiklit 40, artikli 53 lõikeid 2, 3 ja 4, artikli 54 lõike 3 punkti a, artikli 54 lõiget 4 ***ning artiklit 55*** kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

....,

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nõukogu nimel

eesistuja

LÕIMITUD RIIKLIKE ENERGIA- JA KLIIMAKAVADE ÜLDINE RAAMISTIK

1. osa

Üldine raamistik

A JAGU. RIIKLIK KAVA	
1. ÜLEVAADE JA KAVA VÄLJATÖÖTAMISE PROTSESS	
1.1. Kokkuvõte i) Kava poliitiline, majanduslik, keskkonnavalane ja sotsiaalne kontekst. ii) Energialiidu viit mõõdet hõlmav strateegia. iii) Ülevaatlik tabel kava peamiste eesmärkide, poliitikasuundade ja meetmetega.	
1.2. Ülevaade praegusest poliitilisest olukorrast i) Liikmesriikide ja liidu energiasüsteem ja riikliku kava poliitiline kontekst. ii) Energialiidu <i>viie mõõtmega seotud</i> praegused energia- ja kliimapoliitikasuunad ja meetmed. iii) Peamised piiriülese tähtsusega küsimused. iv) Riikliku kliima- ja energiapoliitika rakendamise haldusstruktuur.	

1.3. Liikmesriikide ja liidu üksustega konsulteerimine ja nende kaasatus ning selle tulemus

- i) Liikmesriigi parlamendi kaasatus.
- ii) Kohalike ja piirkondlike ametiasutuste kaasatus.
- iii) Konsulteerimine sidusrühmadega, sh sotsiaalpartneritega, ning kodanikuühiskonna ***ja üldsuse*** kaasatus.
- iv) Konsulteerimine teiste liikmesriikidega.
- v) Komisjoni hõlmav järkjärguline protsess.

1.4. Piirkondlik koostöö kava ettevalmistamisel

- i) Elemendid, mis hõlmavad ühist või teiste liikmesriikidega kooskõlastatud kavandamist.
- ii) Selgitus, kuidas piirkondlikku koostööd on kavas arvesse võetud.

2. RIIKLIKUD EESMÄRGID

2.1. CO₂-heite vähendamise määde

2.1.1. Kasvuhoonegaaside heide ja nende sidumine⁴¹

- i) Artikli 4 punkti a alapunktis 1 sätestatud elemendid.
- ii) Kui see on kohaldatav, muud riiklikud eesmärgid, mis on kooskõlas *Pariisi kokkuleppe* ja olemasolevate pikaajaliste strateegiatega. Kui see on asjakohane *aitamaks täita liidu üldist kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet*, muud eesmärgid, sh sektoripõhised ja kohanemiseesmärgid, *kui need on olemas*.

2.1.2. Taastuvenergia

- i) Artikli 4 punkti a alapunktis 2 sätestatud elemendid.
- ii) *Eeldatav* trajektoor, mis näitab ajavahemikul 2021–2030 igas sektoris (elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektor) tarbitava taastuvenergia osakaalu lõppenergia tarbimises.
- iii) *Eeldatavad* trajektoolid iga sellise taastuvenergiatehnoloogia kaupa, mida liikmesriik kavatseb kasutada taastuvenergia üldise ja sektoripõhise 2021.–2030. aasta trajektoori saavutamiseks, sh eeldatav summaarne lõppenergia kogutarbimine tehnoloogialahenduste ja sektorite kaupa miljonites naftaekvivalenttonnides ning kavandatav ülesseatud koguvõimsus (jagatuna uueks ja ajakohastatud võimsuseks) tehnoloogialahenduste ja sektorite kaupa megavattides.
- iv) *Eeldatavad* trajektoolid, mis näitavad nõudlust bioenergia järele,

⁴¹ Tuleb tagada järjepidevus artikli 15 kohaste pikaajaliste strateegiatega..

liigitatuna kütte-, elektri- ja transpordisektori kaupa, ning bioenergia pakkumist lähtematerjalide kaupa (eraldi omamaise toodangu ja impordi kohta). Metsa biomassi puhul hinnang, milles käsitletakse metsa biomassi allikat ja mõju maakasutuse ja metsanduse valdkonna neeldajale.

- v) Kui see on kohaldatav, muud riiklikud trajektoolid ja eesmärgid, sh pikaajalised ja sektoripõhised trajektoolid ja eesmärgid (nt **■** taastuvenergia osakaal kaugküttes, taastuvenergia kasutus hoonetes, linnade, taastuvenergiakogukondade ja oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate toodetav taastuvenergia, *reovee töötlemisel settest saadud energia*).

2.2. Energiatõhususe mõõde

- i) Artikli 4 punktis b sätestatud elemendid.
- ii) Soovituslikud vahe-eesmärgid aastateks 2030, 2040 ja 2050, riigisisesele kehtestatud mõõdetavad arengunäitajad, eeldatava energiasäästu ja laiema kasu tõenduspõhine hinnang ja nende panus liidu energiatõhususe eesmärkide saavutamisse, mis on esitatud riigi (avaliku ja erasektori) elamu- ja mitteeluhoonete renoveerimise pikaajalise strateegia tegevuskavades kooskõlas direktiivi 2010/31/EL artikliga 2a.
- iii) Kui see on asjakohane, muud riiklikud eesmärgid, sh pikaajalised eesmärgid või strateegiad ja sektoripõhised eesmärgid, ning riiklikud eesmärgid sellistes valdkondades nagu energiatõhusus transpordisektoris ning seoses kütmise ja jahutamisega.

2.3. Energiajulgeoleku mõõde

- i) Artikli 4 punktis c sätestatud elemendid.
- ii) Riiklikud eesmärgid, et suurendada energiaallikate mitmekesistamist ja kolmandatest riikidest pärit energiatarneid piirkondlike ja riiklike energiasüsteemide vastupanuvõime tõstmiseks.
- iii) Kui see on asjakohane, kolmandatest riikidest imporditavast energiast sõltumise vähendamisega seotud riiklikud eesmärgid, et suurendada piirkondlike ja riiklike energiasüsteemide vastupanuvõimet.

- iv) *Riiklikud eesmärgid, mis on seotud riikliku energiasüsteemi paindlikkuse suurendamisega, eelkõige omamaiste energiaallikate kasutuselevõtu, tarbimiskaja ja energia salvestamise abil.*

2.4. Energia siseturu mõõde

2.4.1. Elektrivõrkude omavaheline ühendatus

- i) Elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase, mille liikmesriik on *2030. aastaks eesmärgiks seadnud, võttes arvesse elektrivõrkude omavahelise ühendatuse 2030. aasta eesmärki, mis on vähemalt 15 %, koos strateegiaga, mis sisaldab 2021. aastast alates taset, mis on kindlaks määratud tihedas koostöös mõjutatud liikmesriikidega, võttes arvesse 2020. aasta eesmärki tagada võrkude 10 % omavaheline ühendatus ja järgmisi meetmete kiireloomulisuse näitajaid:*

- 1) hindade erinevus hulgiturul, mis ületab soovitusliku künnise 2 €/MWh liikmesriikide, piirkondade või pakkumispirkondade vahel;*
- 2) võrkude ühenduste ülekande nimivõimsus on väiksem kui 30 % tippkoormusest;*
- 3) võrkude ühenduste ülekande nimivõimsus on väiksem kui 30 % taastuvate energiaallikate ülesseatud tootmisvõimsusest.*

Iga uue võrkude ühenduse puhul tuleb teha sotsiaalmajanduslik ja keskkonnavaline kulutõhususe analüüs ning ühenduse võib luua üksnes siis, kui potentsiaalne tulu ületab kulu.

2.4.2. Energia ülekande taristu

- i) Elektrienergia ja gaasi ülekande taristu *põhiprojektid ja vajaduse korral moderniseerimisprojektid*, mis on vajalikud *energialiidu*

strateegia viie mõõtmega seotud eesmärkide saavutamiseks.

- ii) Kui see on kohaldatav, muud kavandatud peamised taristuprojektid kui ühishuviprojektid⁴².

2.4.3. Turgude lõimimine

- i) Energia siseturu muude aspektide, *nt süsteemi paindlikkuse suurendamise (eelkõige seoses konkurentsipõhiste elektrihindade edendamise vastavalt valdkondlikule õigusele)*, turgude lõimimise ja liitmisega (*mille eesmärk on suurendada olemasolevate ühenduste kaubeldavat võimsust*), *arukate võrkude, koondamise, tarbimiskaja, salvestamise, hajatootmise, jaotamise, ümberjaotamise ja püramise mehhanismide ning reaalajas edastatavate hinnasignaalidega* seotud riiklikud eesmärgid, sh eesmärkide saavutamise ajakava.
- ii) *Kui see on kohaldatav, riiklikud eesmärgid seoses taastuvenergia osalemise diskrimineerimise keelu, tarbimiskaja ja salvestamisega, sh koondamise kaudu kõigil energiaturgudel, sh nende eesmärkide saavutamise ajakava.*
- iii) *Kui see on kohaldatav, riiklikud eesmärgid seoses tagamisega, et tarbijad osalevad energiasüsteemis ning saavad kasu omatootmisest ja uutest tehnoloogiatest, sh arukatest arvestitest.*
- iv) Riiklikud eesmärgid, millega tagada elektrisüsteemi piisavus, ja energiasüsteemi paindlikkus taastuvenergia tootmiseks, sh eesmärkide saavutamise ajakava.
- v) *Kui see on kohaldatav, riiklikud eesmärgid, millega tagatakse energiatarbijate kaitse ja energia jaemüügisektori konkurentsivõime*

⁴² Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2013. aasta määrusega (EL) nr 347/2013 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1364/2006/EÜ ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 713/2009, (EÜ) nr 714/2009 ja (EÜ) nr 715/2009 (ELT L 115, 25.4.2013, lk 39).

suurendamine.

2.4.4. Raskused energia eest tasumisel

Kui see on kohaldatav, energiaostuvõimetusega seotud riiklikud eesmärgid, sh nende saavutamise ajakava.

2.5. Teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõde

- i) Energialiiduga seotud avaliku ja – ***kui need on olemas*** – erasektori teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitlevad riiklikud rahastamis- ja muud eesmärgid ning vajaduse korral eesmärkide saavutamise ajakava ■ .
- ii) ***Puhta energia tehnoloogia edendamise seotud riiklikud 2050. aasta eesmärgid, kui need on olemas, ning vajaduse korral*** riiklikud eesmärgid, sh pikaajalised (2050), mis on seotud vähese CO₂-heitega tehnoloogia kasutuselevõtuga, sh suure energiakasutusega ja rohkesti CO₂-heidet tekitavate tööstussektorite CO₂-heite vähendamise ning vajaduse korral seonduva CO₂ transpordi ja säilitamise taristu tehnoloogia.
- iii) ***Kui see on kohaldatav***, konkurentsivõimega seotud riiklikud eesmärgid.

3. POLIITIKASUUNAD JA MEETMED

3.1. CO₂-heite vähendamise mõõde

3.1.1. Kasvuhoonegaaside heide ja nende sidumine

- i) Poliitikasuunad ja meetmed, millega saavutatakse *määruse (EL) 2018/842* kohane eesmärk, millele on osutatud punktis 2.1.1, ning poliitikasuunad ja meetmed, mille eesmärk on järgida *määrust (EL) 2018/841*, ning mis hõlmavad kõiki peamisi heidet tekitavaid sektoreid ning sektoreid neeldajate edendamiseks, pidades silmas pikaajalist visiooni ja eesmärki minna üle vähese *heitega* majandusele ning saavutada tasakaal heite ja sidumise vahel kooskõlas Pariisi kokkuleppega.
- ii) Piirkondlik koostöö selles valdkonnas, *kui see on asjakohane*.
- iii) Ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade kohaldatavust, rahastamismeetmed, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, kui see on asjakohane.

3.1.2. Taastuvenergia

- i) Poliitikasuunad ja meetmed, millega saavutatakse riiklik panus liidu tasandi siduva 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi saavutamiseks ning järgitakse *artikli 4 punkti a alapunktis 2 osutatud* trajektoore *ja, kui need on asjakohased või kättesaadavad, elemente*, mis on esitatud käesoleva lisa punktis 2.1.2, sh sektori- ja tehnoloogiaspetsiifilised meetmed⁴³.
- ii) *Kui see on asjakohane*, piirkondliku koostöö erimeetmed ning *soovi korral* hinnanguline taastuvatest energiaallikatest toodetud energia üleliigne kogus, mida saaks üle kanda teistele liikmesriikidele, et

⁴³ Nende meetmete kavandamisel võtavad liikmesriigid arvesse praeguste rajatiste olemusringi lõppu ja ajakohastamispotentsiaali.

saavutada riiklik panus ja järgida trajektoore, nagu on esitatud käesoleva lisa punktis 2.1.2.

- iii) *Asjakohasusest lähtuvalt* erimeetmed, mis on seotud rahalise toetusega, sh liidu toetusega ja liidu vahendite kasutamisega taastuvatest energiaallikatest energia tootmise ja sellise energia kasutamise edendamiseks elektri-, kütte- ja jahutus- ning transpordisektoris.
- iv) *Kui see on kohaldatav lisavad liikmesriigid direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 6 lõike 4 kohaselt taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks antud toetuse hindamise.*
- v) Erimeetmed *ühe või mitme* kontaktpunkti loomiseks, haldusmenetluste täiustamiseks, teabe ja koolituse pakkumiseks ning *elektriostulepingute kasutuselevõtu lihtsustamiseks.*

Kokkuvõtte tugiraamistiku alla kuuluvatest poliitikasuundadest ja meetmetest, mida liikmesriigid peavad kohaldama vastavalt direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 21 lõikele 6 ja artikli 22 lõikele 5 eesmärgiga edendada ja hõlbustada omatootmise ja taastuenergia kogukondade arengut.

- vi) Taastuvaid allikaid kasutavate kaugkütte- ja -jahutussüsteemide jaoks uue taristu ehitamise vajaduse hindamine.
- vii) *Kui see on asjakohane*, erimeetmed biomassist toodetud energia kasutamise edendamiseks, eelkõige uute biomassiressursside kasutuselevõtuks, võttes arvesse:
 - biomassiressursside, *sh jätkusuutliku biomassi* kättesaadavust: nii omamaine potentsiaal kui ka import kolmandatest riikidest;
 - biomassi muud kasutust teistes sektorites (põllumajandus ja metsapõhised sektorid) ning biomassi säästva tootmise ja kasutamise

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

meetmeid.

3.1.3. Mõõtmelised elemendid

- i) Kui see on asjakohane, ELi heitkogustega kauplemise süsteemi mõjutavad riiklikud poliitikasuunad ja meetmed ning hinnang sellele, kuidas nendega täiendatakse ja kuidas need mõjutavad ELi heitkogustega kauplemise süsteemi.

■

- ii) Poliitikasuunad ja meetmed muude riiklike eesmärkide saavutamiseks, kui see on asjakohane.
- iii) Vähesel hulgal liikuvust (sh transpordi elektrifitseerimine) hõlmavad poliitikasuunad ja meetmed.
- iv) *Energiatoetuste ja eelkõige fossiilkütuste toetuste järkjärguliseks kaotamiseks kavandatud riiklikud poliitikasuunad, ajakavad ja meetmed, kui see on asjakohane.*

3.2. Energiatõhususe mõõde

Kavandatud poliitikasuunad, meetmed ja programmid, millega viiakse ellu riiklikuid soovituslikke *energiatõhususpanuseid* aastaks 2030 ja muid punktis 2.2 osutatud eesmäärke, sh hoonete energiatõhususe edendamiseks kavandatud meetmed ja vahendid (mh rahalised), eriti seoses järgmisega.

- i) Direktiivi 2012/27/EL artiklites 7a ja 7b ja artikli 20 lõikes 6 osutatud energiatõhususkohustuste süsteem ja alternatiivsed *poliitikameetmed, mis* koostatakse vastavalt käesoleva määruse III lisale.
- ii) Riigi nii avaliku kui ka erasektori elamu- ja *mitteeluhoonete* renoveerimist *toetav* pikaajaline *renoveerimisstrateegia*⁴⁴, sh kulutõhusat põhjalikku *renoveerimist* soodustavad poliitikasuunad, meetmed ja *tegevused ning riigi hoonefondi halvimate tõhususnäitajatega segmentidele suunatud poliitikasuunad ja tegevused vastavalt direktiivi 2010/31/EL artiklile 2a*.
- iii) Kirjeldus poliitikasuudadest ja meetmetest, mille eesmärk on energiateenuste edendamine avalikus sektoris, ning meetmetest, millega kõrvaldatakse energiatõhususlepingute ja muude energiatõhususteenuste mudelite kasutamist takistavad regulatiivsed ja mitteregulatiivsed tõkked⁴⁵.
- iv) Muud kavandatud poliitikasuunad, meetmed ja programmid, millega viiakse ellu riiklikuid soovituslikke *energiatõhususpanuseid* aastaks 2030 ja muid punktis 2.2 osutatud eesmäärke (nt meetmed avaliku sektori hoonete eeskuju andva rolli ning energiatõhusate riigihangete edendamiseks, meetmed energiaauditite ja energiajuhtimissüsteemide edendamiseks⁴⁶, tarbijatele suunatud

⁴⁴ Vastavalt direktiivi 2010/31/EL artiklile 2a.

⁴⁵ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 18.

⁴⁶ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 8.

teabe- ja koolitusmeetmed⁴⁷ ning muud meetmed energiatõhususe edendamiseks⁴⁸).

- v) ***Kui see on asjakohane, siis nende poliitikasuundade ja meetmete kirjeldus, millega edendatakse kohalike energiakogukondade rolli punktides i, ii, iii ja iv nimetatud poliitikasuundade ja meetmete elluviimisele kaasaaitamises.***
- vi) Gaasi- ja elektritaristu energiatõhususe potentsiaali kasutamise meetmete väljatöötamise meetmete kirjeldus⁴⁹.
- vii) Piirkondlik koostöö selles valdkonnas, kui see on asjakohane.
- viii) Rahastamismeetmed, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine kõnealuses valdkonnas riigi tasandil.

⁴⁷ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklitele 12 ja 17.

⁴⁸ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artiklile 19.

⁴⁹ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 15 lõikele 2.

3.3. Energiajulgeoleku mõõde⁵⁰

- i) Punktis 2.3 sätestatud *elementidega seotud* poliitikasuunad ja meetmed⁵¹.
- ii) Piirkondlik koostöö selles valdkonnas.
- iii) Kui see on asjakohane, rahastamismeetmed kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine.

3.4. Energia siseturu mõõde⁵²

3.4.1. Elektritaristu

- i) Poliitikasuunad ja meetmed, et saavutada *artikli 4 punktis d sätestatud* elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase.
- ii) Piirkondlik koostöö selles valdkonnas⁵³.
- iii) Kui see on asjakohane, rahastamismeetmed kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine.

3.4.2. Energia ülekande taristu

- i) Punktis 2.4.2 *sätestatud elementidega seotud* poliitikasuunad ja meetmed, sh erimeetmed ühishuviprojektide ja muude peamiste

⁵⁰ Poliitikasuunad ja meetmed peavad kajastama energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet.

⁵¹ Tuleb tagada kooskõla Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2017. aasta määruse (EL) 2017/1938 (milles käsitletakse gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010; ELT L 280, 28.10.2017, lk 1) kohaste ennetusmeetmete kavade ja hädaolukorra lahendamise kavadega ning määruse (EL) 2018/...[ettepanek COM(2016) 862, milles käsitletakse riskideks valmisolekut elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ] kohaste riskivalmisolekukavadega.

⁵² Poliitikasuunad ja meetmed peavad kajastama energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet.

⁵³ Muud kui määruse (EL) nr 347/2013 kohaselt loodud ühishuviprojektide piirkondlikud rühmad.

taristuprojektide elluviimiseks, kui see on asjakohane.

- ii) Piirkondlik koostöö selles valdkonnas⁵⁴.
- iii) Kui see on asjakohane, rahastamise meetmed kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine.

3.4.3. Turgude lõimimine

- i) Punktis 2.4.3 *sätestatud elementidega seotud* poliitikasuunad ja meetmed.
- ii) Meetmed, millega suurendatakse energiasüsteemi paindlikkust taastuvenergia tootmiseks, *näiteks arukad võrgud, koondatavus, tarbimiskaja, salvestamine, hajatootmine, jaotamise, ümberjaotamise ja piiramise mehhanismid ning reaalsajal edastatavad hinnasignaalid*, sh päevasiseste turgude liitmise ja piiriüleste tasakaalustamisturgude kasutuselevõtt.
- iii) *Kui see on asjakohane, meetmed, millega tagatakse taastuvenergia mittediskrimineeriv osalus, tarbimiskaja ja salvestamine, sh koondamise abil, kõigil energiaturgudel.*

I

- iv) Poliitikasuunad ja meetmed tarbijate (eriti haavatavate või, *kui see on asjakohane*, energiaostuvõimetute tarbijate) kaitsmiseks ning energia jaeturu konkurentsivõime suurendamiseks.
- v) Tarbimiskaja võimaldamise ja arendamise meetmete kirjeldus, sealhulgas meetmed, mille puhul kasutatakse tariife dünaamilise hinnakujunduse toetamiseks⁵⁵.

3.4.4. Energiaostuvõimetus

⁵⁴ Muud kui määruse (EL) nr 347/2013 kohaselt loodud ühishuviprojektide piirkondlikud rühmad.

⁵⁵ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 15 lõikele 8.

- i) ***Kui see on asjakohane***, poliitikasuunad ja meetmed punktis 2.4.4 esitatud eesmärkide saavutamiseks.

3.5. Teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõde

- i) Punktis 2.5 ***sätestatud elementidega seotud*** poliitikasuunad ja meetmed.
- ii) ***Kui see on asjakohane***, koostöö teiste liikmesriikidega selles valdkonnas, sh ***vajaduse korral*** teave selle kohta, kuidas SET-kava eesmärgid ja poliitikasuundi kajastatakse riiklikus kontekstis.
- iii) Kui see on asjakohane, rahastamismeetmed kõnealuses valdkonnas riigi tasandil, sh liidu toetus ja liidu vahendite kasutamine.

B JAGU. ANALÜÜTILINE ALUS⁵⁶	
4. PRAEGUNE OLUKORD NING OLEMASOLEVAID POLIITIKASUUNDI JA MEETMEID HÕLMAVAD PROGNOOSID^{57,58}	
4.1. Energiasüsteemi ja kasvuhoonegaaside heite arengut mõjutavate peamiste välistegurite prognoositav areng i) Makromajanduslikud prognoosid (SKP ja rahvastiku kasv). ii) Energiasüsteemi ja kasvuhoonegaaside heidet eeldatavasti mõjutavad valdkondlikud muutused. iii) Globaalsed energiasuundumused, fossiilkütuste rahvusvaheline hind, ELi heitkogustega kauplemise süsteemi CO₂-hind. iv) Tehnoloogiakulude areng.	

- ⁵⁶ Kava B jaos esitatavate näitajate ja muutujate üksikasjalik loetelu on esitatud 2. osas.
- ⁵⁷ Praegune olukord kajastab riikliku kava esitamise kuupäeva (või kõige hilisemat kuupäeva). Olemasolevad poliitikasuunad ja meetmed hõlmavad rakendatud ja vastuvõetud poliitikasuundi ja meetmeid. Vastuvõetud poliitikasuunad ja meetmed on poliitikasuunad ja meetmed, mille kohta on riikliku kava esitamise kuupäevaks tehtud valitsuse ametlik otsus ning mida on kindlalt kohustatud rakendama. Rakendatud poliitikasuunad ja meetmed on poliitikasuunad ja meetmed, mis vastavad lõimitud riikliku energia- ja kliimakava või lõimitud riikliku energia- ja kliimaalase eduaruande esitamise kuupäeval ühele või mitmele järgmisele tingimusele: jõus on otsekohalduvad liidu õigusaktid või riiklikud õigusaktid, kehtestatud on üks või mitu vabatahtlikku kokkulepet, eraldatud on finantsvahendid, kaasatud on inimressursid.
- ⁵⁸ Välistegurite valimisel võib lähtuda eeldustest, mis on esitatud ELi 2016. aasta võrdlusstsenaariumis või muus järgnevas poliitikastsenaariumis samade muutujate kohta. Olemasolevate poliitikasuundade ja meetmete ja mõjuhinnangute alusel riiklike prognooside koostamisel võib lisaks kasu olla liikmesriigipõhistest tulemustest, mis on esitatud ELi 2016. aasta võrdlusstsenaariumis ja järgnevates poliitikastsenaariumides.

4.2. CO₂-heite vähendamise mõõde

4.2.1. Kasvuhoonegaaside heide ja nende sidumine

- i) Kasvuhoonegaaside praeguse heite suundumused ja neeldajad ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga ja suundumused jõupingutuste jagamise valdkonnas ja maakasutuse ja metsanduse sektorites ning eri energiasektorites.
- ii) Olemasolevate riiklike ja liidu poliitikasuundade ja meetmete alusel koostatavad prognoosid valdkondlike arengusuundade kohta vähemalt kuni 2040. aastani (sh 2030. aasta kohta).

4.2.2. Taastuvenergia

- i) Taastuvenergia praegune osakaal summaarses lõppenergia tarbimises ja eri sektorites (kütte- ja jahutus-, elektri- ning transpordisektor) ning tehnoloogiate lõikes igas kõnealuses sektoris.
- ii) Olemasolevate poliitikasuundade **alusel** koostatavad **soovituslikud** arenguprognoosid 2030. aasta kohta (***pidades silmas väljavaadet 2040. aastani***).

4.3. Energiatõhususe mõõde

- i) Primaar- ja lõppenergia praegune tarbimine majanduses ja sektorite (sh tööstus-, eluaseme-, teenuste ja transpordisektor) kaupa.
- ii) Tõhusa koostootmise ning tõhusa kaugkütte ja -jahutuse kasutamise praegune potentsiaal⁵⁹.
- iii) Primaar- ja lõppenergia tarbimist igas sektoris kuni vähemalt 2040. aastani (sh 2030. aastal) hõlmavad prognoosid, võttes arvesse

⁵⁹ Vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 14 lõikele 1.

olemasolevaid energiatõhususe poliitikasuundi, meetmed ja kavasid, millele on osutatud punkti 1.2. alapunktis ii⁶⁰.

- iv) Riiklike arvutuste kohane energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalne tase vastavalt direktiivi 2010/31/EL artiklile 5.

⁶⁰ See praeguse olukorra jätkumise võrdlusprognoos on alus lõpp- ja primaarenergia tarbimise 2030. aasta eesmärgile, millele osutatud punktis 2.3, ning ümberarvutusteguritele.

4.4. Energiajulgeoleku mõõde

- i) Praegune energiaallikate jaotus, omamaised energiaallikad, sõltumine imporditavast energiast, sh asjakohased riskid.
- ii) Olemasolevate poliitikasuundade ja meetmete alusel koostatavad arenguprognosisid vähemalt kuni 2040. aastani (sh 2030. aasta kohta).

4.5. Energia siseturu mõõde

4.5.1. Elektrivõrkude omavaheline ühendatus

- i) Elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase ja peamised ühendused⁶¹.
- ii) Ühenduste laiendamise vajaduste prognoosisid (sh 2030. aasta kohta)⁶².

4.5.2. Energia ülekande taristu

- i) Olemasoleva elektri ja gaasi ülekande taristu põhitunnused⁶³.
- ii) Ühenduste laiendamise vajaduse prognoosisid kuni vähemalt 2040. aastani (sh 2030. aasta kohta)⁶⁴.

4.5.3. Elektri- ja gaasiturud, energiahinnad

- i) Elektri- ja gaasiturgude praegune olukord, sh energiahinnad.
- ii) Olemasolevate poliitikasuundade ja meetmete alusel koostatavad

⁶¹ Viide ülevaadetele, milles käsitletakse olemasolevat ülekandetaristut põhivõrguettevõtjate kaupa.

⁶² Viide riiklikele võrguarengukavadele ja põhivõrguettevõtjate piirkondlikele investeerimiskavadele.

⁶³ Viide ülevaadetele, milles käsitletakse olemasolevat ülekandetaristut põhivõrguettevõtjate kaupa.

⁶⁴ Viide riiklikele võrguarengukavadele ja põhivõrguettevõtjate piirkondlikele investeerimiskavadele.

arenguproгноосid vähemalt kuni 2040. aastani (sh 2030. aasta kohta).

4.6. Teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõde

- i) Vähesse CO₂-heitega tehnoloogia sektori praegune olukord ja, *niivõrd kui see on võimalik*, positsioon maailmaturul (*seda tuleks analüüsida liidu või ülemaailmsel tasandil*).
- ii) Avaliku ja, *kui need on kättesaadavad*, erasektori teadustöö ja innovatsiooniga seotud praegused kulud seoses vähesse CO₂-heitega tehnoloogiaga ning praegune patentide ja teadlaste arv.
- iii) *Kolm peamist hinnakomponenti (energia, võrk, maksud) moodustavate praeguste hinnaelementide osadeks jaotamine.*
- iv) *Energiatoetuste, sh fossiilkütuste toetuse kirjeldus.*

I

5. KAVANDATAVATE POLIITIKASUUNDADE JA MEETMETE MÕJU HINDAMINE⁶⁵

5.1. Punkti 3 kohaste kavandatavate poliitikasuundade ja meetmete mõju energiasüsteemile ning kasvuhoonegaaside heitele ja nende neeldajatele, sh võrdlus olemasolevaid poliitikasuundi ja meetmeid hõlmavate prognoosidega (nagu on kirjeldatud punktis 4).

- i) Energiasüsteemi, kasvuhoonegaaside ja neeldajate prognoosid ja *kui see on asjakohane*, direktiivi (EL) 2016/2284 kohased õhusaasteainete heite arengu prognoosid lähtuvalt kavandatavatest poliitikasuundadest ja meetmetest, mis hõlmavad kuni vähemalt kümmet aastat pärast kavaga hõlmatud ajavahemikku (sh kavaga

⁶⁵ Kavandatavad poliitikasuunad ja meetmed on arutlusel olevad variandid, mille vastuvõtmine ja rakendamine pärast riikliku kava esitamise kuupäeva on reaalselt võimalik. Seepärast peavad punkti 5.1.i kohased vastavad prognoosid hõlmama rakendatud ja vastuvõetud poliitikasuundi ja meetmeid (olemasolevate poliitikasuundade ja meetmetega prognoosid) ning ka kavandatavaid poliitikasuundi ja meetmeid.

hõlmatud ajavahemiku viimase aasta kohta), sh asjakohased liidu poliitikasuunad ja meetmed.

- ii) Hinnang, milles käsitletakse poliitikasuundade koostoimet (olemasolevate ja kavandatavate poliitikasuundade ja meetmete vahel ühe poliitikamõõtmepiires ning olemasolevate ja kavandatavate poliitikasuundade ja meetmete vahel eri mõõtmepiires) kuni kavaga hõlmatud ajavahemiku vähemalt viimase aastani, ***eelkõige selleks, et luua kindel arusaam energiatõhususe/energiasäästu poliitika mõjust energiasüsteemi suurusele ning vähendada energiavarustusse tehtavate investeeringute ebaõnnestumise ohtu.***
- iii) ***Hinnang, milles käsitletakse olemasolevate ja kavandatud poliitikasuundade ja meetmete koostoimet ning nende koostoimet liidu kliima- ja energiapoliitika meetmetega.***

5.2. Punkti 3 kohaste kavandatavate poliitikasuundade ja meetmete makromajanduslik mõju ja niivõrd, kui see on võimalik, mõju tervisele, keskkonnale, tööhõivele ja haridusele, oskustele ning sotsiaalmõju, sh õiglase ülemineku aspektid (kulude ja tulude ning kulutõhususe seisukohast) kuni kavaga hõlmatud ajavahemiku vähemalt viimase aastani, sh võrdlus olemasolevaid poliitikasuundi ja meetmeid hõlmavate prognoosidega.

5.3. Investeerimisvajaduste ülevaade

- i) Olemasolevad investeeringuvood ja kavandatavate poliitikasuundade ja meetmetega seotud tulevaste investeeringute prognoosid.*
- ii) Sektori või turu riskitegurid või takistused riiklikus või piirkondlikus kontekstis.*
- iii) Täiendava avaliku sektori rahalise toe või avalike vahendite analüüs, et täita punktis ii määratletud lüngad.*

5.4. Punkti 3 kohaste kavandatavate poliitikasuundade ja meetmete mõju teistele liikmesriikidele ja piirkondlikule koostööle kuni kavaga hõlmatud ajavahemiku vähemalt viimase aastani, sh võrdlus olemasolevaid poliitikasuundi ja meetmeid hõlmavate prognoosidega.

- i) Mõju naaberliikmesriikide ja teiste piirkonna liikmesriikide energiasüsteemile võimalikult suures ulatuses.*
- ii) Mõju energiahindadele, kommunaalteenustele ja energiaturgude lõimimisele.*
- iii) Kui see on asjakohane, mõju piirkondlikule koostööle.*

2. osa

Riikliku kava B jaos esitatavate näitajate ja muutujate üksikasjalik loetelu^{66 67 68 69}

Järgmised näitajad, muutujad ning energiabilansid ja -näitajad tuleb esitada riikliku kava B jaos „Analüütiline alus“, *kui neid kasutatakse*:

1. Üldised näitajad ja muutujad

- 1) Rahvaarv [miljonites].
- 2) SKP [miljonites eurodes].
- 3) Valdkondlik kogulisandväärtus (sh peamised tööstussektorid, ehitus-, teenuste ja põllumajandussektor) [miljonites eurodes].
- 4) Leibkondade arv [tuhandetes].
- 5) Leibkonna suurus [elanikud/leibkonnad].
- 6) Leibkondade kasutada olev sissetulek [eurodes].

⁶⁶ Ajavahemikku 2021–2030 hõlmava kava puhul: 4. ja 5. jaos tuleb esitada loetelus oleva iga näitaja/muutuja kohta suundumus aastatel 2005–2040 (2005–2050, kui see on asjakohane), sh aasta 2030. kohta, viieaastaste intervallidena. Tuleb näidata, millised näitajad põhinevad välistel eeldustel ja millised modelleerimistulemustel.

⁶⁷ Esitatavad andmed ja prognoosid peavad võimalikult suures ulatuses tuginema Eurostati andmetele ja meetoditele, mida kasutatakse Euroopa statistika esitamiseks asjakohaste valdkondlike õigusaktide raames, ning olema nende andmete ja meetoditega kooskõlas, kuna Euroopa statistika on peamine statistikaallikas, mida kasutatakse aruandluseks ja seireks kasutatava statistika esitamiseks vastavalt määrusele (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta.

⁶⁸ Märkus: kõik prognoosid tuleb teha püsivhindade alusel (2016. aasta on lähteaasta).

⁶⁹ Komisjon esitab prognooside peamiste näitajate kohta soovitusel, mis hõlmavad vähemalt nafta, gaasi ja söe impordihindu ning ELi heitkogustega kauplemise süsteemi CO₂-hindu.

- 7) Reisijakilomeetrite arv: kõik transpordiviisid, st jagatuna maantee- (autod ja bussid võimaluse korral eraldi), raudtee-, õhu- ja siseveetranspordi kaupa (kui see on asjakohane) [miljonites reisijakilomeetrites].
- 8) Kaubaveo tonnkilomeetrite arv: kõik transpordiviisid, v.a rahvusvaheline merevedu, st jagatuna maantee-, raudtee-, õhu- ja siseveetranspordi kaupa (siseveeteed ja riigisisene merevedu) [miljonites tonnkilomeetrites].
- 9) Rahvusvahelised nafta, gaasi ja söe impordi hinnad [EUR/GJ või euro/toe], **mis tuginevad** komisjoni soovitustele.
- 10) ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kohane CO₂-hind [euro/LHÜ], **mis tugineb** komisjoni soovitustele.
- 11) Hinnanguline euro ja USA dollari vahetuskurss (kui see on asjakohane) [euro/vääring ja USD/vääring].
- 12) Kütte kraadpäevade arv (Heating Degree Days, HDD).
- 13) Jahutuse kraadpäevade arv (Cooling Degree Days, CDD).
- 14) Peamiste asjakohaste tehnoloogialahenduste modelleerimiseks kasutatavad eeldatavad tehnoloogiakulud.

2. Energiabilansid ja -näitajad

2.1. Energiavarustus

- 1) Omamaine toodang kütuseliikide kaupa (kõik energiatooted, *mida toodetakse suurtes kogustes*) [ktoe].
- 2) Netoimport kütuseliikide kaupa (sh elekter ja jaotatuna ELi-siseseks ja ELi-väliseks netoimpordiks) [ktoe].
- 3) Sõltuvus kolmandatest riikidest pärinevast impordist [%].
- 4) Peamised impordiallikad (riigid) peamiste energiakandjate (sh gaas ja elekter) puhul.
- 5) Sisemaine kogutarbimine kütuseliigi allikate kaupa (sh tahked kütused, kõik energiatooted: süsi, toornafta ja naftasaadused, maagaas, tuumaenergia, elekter, soojusenergia, taastuvad energiaallikad, jäätmed) [ktoe].

2.2. Elekter ja soojus

- 1) Elektritoodangu kogumaht [GWh].
- 2) Elektritoodangu kogumaht kütuste kaupa (kõik energiatooted) [GWh].
- 3) Soojuse ja energia koostootmise osakaal elektri ja soojuse kogutootmises [%].
- 4) Elektritootmise võimsus allikate kaupa, sh kasutuselt kõrvaldamine ja uued investeeringud [MW].
- 5) Soojuselektrijaamade soojustoodang.
- 6) Elektri ja soojuse koostootmisjaamade soojustoodang, sealhulgas tööstuslik heitsoojus.
- 7) Piiriülene gaasi ja elektri ülekande võimsus [elektri puhul on määratlus kooskõlas käimasolevate aruteludega, võttes aluseks eesmärgi saavutada 15 % ühendatus] ja selle prognoositav kasutusmäär.

2.3. Muundamissektor

- 1) Soojuselektrijaamas kasutatav sisendkütus (sh tahke kütus, nafta, gaas) [ktoe].
- 2) Muudes muundamisprotsessides kasutatav sisendkütus [ktoe].

2.4. Energiatarbimine

- 1) Primaar- ja lõppenergia tarbimine [ktoe].
- 2) Lõppenergia tarbimine sektorite (sh tööstus-, eluaseme-, teenindus-, põllumajandus ja transpordisektor (sh jagatuna võimaluse korral reisijate- ja kaubaveoks)) kaupa [ktoe].
- 3) Lõppenergia tarbimine kütuste kaupa (kõik energiatooted) [ktoe].
- 4) Lõpptarbimine mitteenergeetiliseks otstarbeks [ktoe].
- 5) Primaarenergia mahukus kogu majanduses (primaarenergia tarbimine SKP kohta [toe/euro]).
- 6) Lõppenergia mahukus sektorite (sh tööstus-, eluaseme-, teenindus- ja transpordisektor (sh jagatuna võimaluse korral reisijate- ja kaubaveoks)) kaupa.

2.5. Hind

- 1) Elektrihind kasutussektori liikide (eluaseme-, tööstus-, teenindussektor) kaupa.
- 2) Riiklik kütuse jaehind (sh maksud, allikate ja sektorite kaupa) [euro/ktoe].

2.6. Investeeringud

Investeeringukulud energia muundamise, tarne-, ülekande- ja jaotussektorites.

2.7. Taastuvenergia

- 1) Taastuvatest energiaallikatest toodetud lõppenergia summaarne tarbimine ja taastuvenergia osakaal summaarses lõppenergia tarbimises ning sektorite (elekter, kütmine ja jahutamine, transport) ja tehnoloogialiikide kaupa.
- 2) Taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter ja soojus hoonetes. See hõlmab, **kui need on kättesaadavad**, liigitatud andmeid solaar-fotoelektriliste süsteemide, solaar-soojussüsteemide, biomassi, soojuspumpade, maasoojussüsteemide ja muude mittetsentraalsete taastuvenergiastüsteemide toodetud, tarbitud ja võrku edastatud energia kohta.
- 3) Kui see on asjakohane, muud riiklikud trajektoorid, sh pikaajalised või sektoripõhised trajektoorid (toidupõhiste ja täiustatud biokütuste osakaal, taastuvenergia osakaal kaugküttes ning taastuvenergia, mille on tootnud linnad ja taastuvenergiakogukonnad.

3. Kasvuhoonegaaside heite ja sidumisega seotud näitajad

- 1) Kasvuhoonegaaside heide poliitikavaldkondade (ELi heitkogustega kauplemise süsteem, jõupingutuste jagamine ning maakasutus ja metsandus) kaupa.
- 2) Kasvuhoonegaaside heide IPCC sektorite ja gaaside kaupa (vajaduse korral jaotatuna sellise sektori heiteks, mida hõlmab ELi heitkogustega kauplemise süsteem, ja sellise sektori heiteks, mida hõlmab jõupingutuste jagamist käsitlev otsus) [CO₂-ekvivalenttonnides].
- 3) Kogu majanduse CO₂-mahukus [CO₂-ekvivalenttonnid/SKP].
- 4) CO₂-heitega seotud näitajad:
 - a) *omamaise elektri- ja soojustootmise kasvuhoonegaaside* heitemahukus [CO₂-ekvivalenttonnid/MWh];
 - b) *kasvuhoonegaaside* heitemahukus lõppenergia *tarbimise* puhul sektorite ■ kaupa [CO₂-ekvivalenttonnid/toe].
- 5) Muud kui CO₂-heitega seotud näitajad:
 - a) põllumajandusloomad: piimakari [1000 looma], muu kui piimakari [1000 looma], lambad [1000 looma], sead [1000 looma], kodulinnud [1000 lindu];
 - b) sünteetiliste väetiste kasutamisest tulenev lämmastik [kt lämmastikku];
 - c) sõnniku kasutamisest tulenev lämmastik [kt lämmastikku];
 - d) lämmastikku siduvatest põllukultuuridest tulenev lämmastik [kt lämmastikku];
 - e) põllukultuuride jääkides sisalduv lämmastik, mis on mulda tagasi viidud [kt lämmastikku];
 - f) turvasmulla harimise ala [hektarites];
 - g) tahkete olmejäätmete tekitamine;
 - h) prügilasse ladestatavad tahked olmejäätmed;

- i) taaskasutatud CH₄ osakaal kogu prügilates toodetud CH₄-st [%].

II LISA

Riiklikud panused seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga summaarses lõppenergia tarbimises aastal 2030

- 1. Järgmine soovituslik valem esitab artikli 5 lõike 1 punkti e alapunktides i–v loetletud objektiivsed kriteeriumid, millest igaüks on väljendatud protsendipunktides:**
 - a) liikmesriigi 2020. aasta riiklik siduv eesmärk, mis on sätestatud direktiivi (EL) 2018/...⁺ I lisas esitatud tabeli kolmandas veerus;**
 - b) kindlasummaline makse („ C_{Flat} “);**
 - c) SKP-l elaniku kohta põhinev makse („ C_{GDP} “);**
 - d) potentsiaalil põhinev makse („ $C_{Potential}$ “);**
 - e) liikmesriigi ühendatuse taset kajastav makse („ $C_{Interco}$ “).**
- 2. C_{Flat} on kõikide liikmesriikide puhul sama. Kõikide liikmesriikide C_{Flat} kokku annab 30 % erinevusest liidu 2030. ja 2020. aasta eesmärkide vahel.**
- 3. C_{GDP} määratakse liikmesriikidele vastavalt Eurostati poolt riigi elaniku kohta esitatava SKP indeksi suhtele liidu keskmisesse näitajasse ajavahemikul 2013–2017, väljendatuna ostujõu standardis; seejuures on iga liikmesriigi indeksi ülemmäär 150 % liidu keskmisest. Kõikide liikmesriikide C_{GDP} kokku annab 30 % erinevusest liidu 2030. ja 2020. aasta eesmärkide vahel.**

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

4. *$C_{Potential}$ jaotatakse liikmesriikide vahel lähtuvalt erinevusest ühelt poolt liikmesriigi taastuvenergia osakaalu 2030. aastal, nagu see on esitatud PRIMES stsenaariumis, ja teiselt poolt riiklike siduvate eesmärkide vahel aastaks 2020. Kõikide liikmesriikide $C_{Potential}$ kokku annab 30 % erinevusest liidu 2030. ja 2020. aasta eesmärkide vahel.*
5. *$C_{Interco}$ määratakse liikmesriikidele vastavalt riigi elektriühenduste osakaalu indeksi suhtele liidu keskmisesse näitajasse aastal 2017, mõõdetuna netoedastamisvõimsuse ja kogu installeeritud tootmisvõimsuse suhtarvuna; seejuures on iga liikmesriigi elektriühenduste osakaalu indeksi ülemmäär 150 % liidu keskmisest. Kõikide liikmesriikide $C_{Interco}$ kokku annab 10 % erinevusest liidu 2030. ja 2020. aasta eesmärkide vahel.*

**TEATAMINE LIIKMESRIIGI MEETMETEST JA MEETODITEST, MILLEGA
RAKENDATAKSE DIREKTIIVI 2012/27/EL ARTIKLIT 7**

Direktiivi 2012/27/EL V lisa punkti 5 kohaselt teatavad liikmesriigid komisjonile üksikasjaliku metoodika kõnealuse direktiivi artiklites 7a ja 7b ning artikli 20 lõikes 6 osutatud energiatõhususkohustuste süsteemide käitamiseks ja alternatiivsete *poliitikameetmete* kasutamiseks.

1. **Arvutus, mis näitab, millises ulatuses täidetakse ajavahemikus 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030 energiasäästunõuet, näidates, kuidas võetakse arvesse järgmisi elemente:**
 - a) *lõpliku* aastase *energiatarbimise* keskmine kõige viimase kolmeaastase ajavahemiku jooksul enne 1. jaanuari 2019 [ktoe];
 - b) *kogu saavutatav kumulatiivne lõpptarbimise energiasääst [ktoe], vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 1 punktile b;*
 - c) *lõppenergia tarbimise* arvutamisel kasutatud *andmed ja nende* andmete *allikad*, sh alternatiivsete statistiliste allikate kasutamise põhjendus ning sellest kasutamisest tulenev mis tahes erinevus (kui kasutatakse muid kui Eurostati allikaid);

2. *Liikmesriigid, kes otsustavad kasutada direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõikes 2 osutatud mis tahes võimalust, esitavad ka oma arvutuse kogu ajavahemiku 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030 jooksul täidetava energiasäästunõude ulatuse kohta, näidates, kuidas on arvesse võetud ka järgmisi elemente:*

a) *enda aastase säästu määr;*

b) *enda arvutamise lähtestsenaarium ja* transpordis täielikult või osaliselt kasutatav energia ■, mida ei ole arvutuses arvesse võetud [ktoe];

■

c) ajavahemikuks 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030 *arvutatud* kumulatiivne energiasääst ■ (enne *direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 4 punktides b–g* osutatud valikute kohaldamist) [ktoe];

d) direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõigetes 2 ja 3 *ja lõike 4 punktides b–g* osutatud *valikute* kohaldamine:

i) direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tööstuslike tegevusalade puhul *lõppenergia tarbimine* [ktoe], mis on kooskõlas *direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 4* punktiga b arvutustest välja jäetud;

- ii) *direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 4 punkti c kohane energiasääst [ktoe], mis on saavutatud energia muundamise, jaotuse ja ülekande sektorites, sealhulgas töhusa kaugkütte ja -jahutuse taristus;*
- iii) *direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 4 punkti d kohane energiasääst [ktoe], mis tuleneb üksikmeetmetest, mida on rakendatud alates 31. detsembrist 2008 ja mis avaldavad jätkuvalt mõju 2020. aastal ja pärast seda;*
- iv) *direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 4 punkti e kohane energiasääst [ktoe], mis tuleneb poliitilistest meetmetest, kui on võimalik tõendada, et kõnealuste poliitikameetmete tulemuseks on ajavahemikul 1. jaanuar 2018 kuni 31. detsember 2020 ellu viidud individuaalsed meetmed, millega saavutatakse energiasääst pärast 31. detsembrist 2020;*
- v) *vastaval direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 4 punktile f energia [ktoe], mis on toodetud hoonete välispinnal ja hoonete sees oma tarbeks poliitikameetmete tulemusel, millega edendatakse uute taastuvenergialahenduste paigaldamist;*
- vi) *energiesääst [ktoe], mis ületab ajavahemikul 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 nõutavat energiasäästu, mida liikmesriigid võivad direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 4 punkti g kohaselt võtta arvesse kohustuste täitmisel ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2030;*
- e) kogu kumulatiivne energiasääst (pärast *direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 4 punktides b–g osutatud* võimaluste rakendamist) ■ .

3. Poliitikameetmed direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 1 kohase energiasäästunõude saavutamiseks

3.1. Direktiivi 2012/27/EL artiklis 7a osutatud energiatõhususkohustuste süsteemid:

- a) energiatõhususkohustuste süsteemi kirjeldus;
- b) eeldatav kumulatiivne ja aastane sääst ning kohustusperioodi(de) kestus;
- c) kohustatud isikud ja nende vastutus;
- d) sihtsektorid;
- e) meetmega ette nähtud toetuskõlblikud meetmed;
- f) teave direktiivi 2012/27/EL **11** *järgmise* sätete kohaldamise kohta:
 - i) *kui see on asjakohane*, erimeetmed, energia eest tasumise raskustega kodumajapidamistes **11** saavutatava säästu osakaal kooskõlas artikli 7 lõikega **11** **11** ;
 - ii) energiateenuseosutaja või muu kolmanda isiku poolt saavutatud energiasääst kooskõlas artikli 7a lõike 6 punktiga a;
 - iii) ülekandmine ja mahaarvamine kooskõlas artikli 7a **11** lõike **6** **11** punktiga b;
- g) kui see on asjakohane, teave energiasäästuga kauplemise kohta.

3.2. Direktiivi 2012/27/EL artiklis 7b ja artikli 20 lõikes 6 osutatud alternatiivsed meetmed (v.a maksustamine):

- a) poliitikameetme liik;
- b) poliitikameetme lühikirjeldus, sh iga teatatud poliitikameetme ülesehitus;
- c) iga meetme kogu eeldatav kumulatiivne ja aastane sääst ja/või vaheperioodide energiasääst;
- d) *avaliku sektori rakendusasutused*, osalevad *või* volitatud isikud ning nende vastutus poliitikameetme(te) rakendamisel;
- e) sihtsektorid;
- f) meetmega ette nähtud toetuskõlblikud meetmed;
- g) *kui see on asjakohane*, energia eest tasumise raskustele keskenduvad konkreetsed poliitikameetmed või üksikmeetmed.

3.3. Teave maksustamismeetmete kohta:

- a) maksustamismeetme lühikirjeldus;
- b) maksustamismeetme kestus;
- c) *avaliku sektori rakendusasutus*;
- d) meetme eeldatav kumulatiivne ja aastane sääst;
- e) sihtsektorid *ja maksumaksjate segment*;
- f) *arvutusmeetod*, sealhulgas, *milliseid* hinnaelastsusi *kasutatakse ning kuidas need on kujundatud*, vastavalt *direktiivi 2012/27/EL* V lisa punktile 4.

4. Arvutusmeetodid direktiivi 2012/27/EL artiklite 7a ja 7b ning artikli 20 lõike 6 kohaselt teatatud meetmete puhul (v.a maksustamismeetmed):

- a) kasutatud mõõtmismeetodid, millele on osutatud direktiivi 2012/27/EL V lisa punktis 1;
- b) energiasäästu väljendamise meetod (primaar- või lõppenergia sääst);
- c) *meetmete* eluiga, *määr*, *millele vastavalt sääst aja jooksul kahaneb* ja säästu eluea arvesse võtmiseks kasutatav lähenemisviis;
- d) arvutusmeetodi lühikirjeldus, sh kuidas tagatakse säästu täiendavus ja olulisus *ning milliseid meetodeid ja võrdlusaluseid eeldatava ja suhtelise säästu määramiseks kasutatakse*;
- e) teave selle kohta, kuidas käsitletakse meetmete ja üksikmeetmete võimalikku kattuvust, et hoida ära energiasäästu kahekordselt arvutamist;
- f) kliimaerinevused ja kasutatud lähenemisviis, kui need on asjakohased.

5. Seire ja kontroll:

- a) seire- ja kontrollisüsteemi ning kontrollimenetluse lühikirjeldus;
- b) avaliku sektori rakendusasutus ning selle peamised seire- ja kontrollisüsteemiga seotud vastutusalad seoses energiatõhususkohustuste süsteemiga või alternatiivsete meetmetega;
- c) seire ja kontrolli sõltumatus kohustatud, osalevatest **või** volitatud isikutest;
- d) energiatõhususe suurendamise meetmete statistiliselt oluline osakaal ning esindusliku valimi kindlaks määramisel kasutatud osakaal ja kriteeriumid;
- e) kohustatud isikute aruandluskohustused (iga kohustatud isiku või isikute allkategooria sääst ja kogu süsteemi kohane sääst);
- f) energiatõhususkohustuste süsteemi ja alternatiivsete meetmete raames (igal aastal) saavutatud energiasäästu avaldamine;
- g) teave **liikmesriikide õiguses sisalduvate** karistuste kohta, **mida** kohaldatakse eeskirjade mittetäitmise korral;
- h) teave **poliitiliste** meetmete kohta, mis on ette nähtud juhuks, kui edusammud ei ole rahuldavad.

IV LISA
PIKAAJALISTE STRATEEGIADE ÜLDINE RAAMISTIK

1. ÜLEVAADE JA STRATEEGIADE VÄLJATÖÖTAMISE PROTSESS

1.1. Kokkuvõte

1.2. Õiguslik ja poliitiline kontekst

1.3. Avalik konsultatsioon

2. SISUKORD

**2.1. ÜLDKOGUS, MILLE VÕRRA ON KASVUHOONEGAASIDE HEIDET
VÄHENDATUD JA NENDE NEELDAJATES SIDUMIST SUURENDATUD**

2.1.1. 2050. aastani kavandatud heite vähendamine ja sidumise suurendamine

**2.1.2. Riiklikud eesmärgid aastani 2030 ja pärast seda, kui need on olemas, ning soovituslikud
vahe-eesmärgid aastateks 2040 ja 2050**

2.1.3. Kohanemispoliitika ja -meetmed

2.2. TAASTUVENERGIA

**2.2.1 Niivõrd, kui see on võimalik, eeldatav tõenäoline taastuvenergia osakaal lõppenergia
tarbimises aastaks 2050**

2.3. ENERGIATÕHUSUS

2.3.1. Niivõrd, kui see on võimalik, eeldatav tõenäoline energiatarbimine aastaks 2050

2.4. Sektorispetsiifiline seonduv sisu

2.4.1. Energiasüsteem

2.4.1.1. Kavandatud või tõenäoline tuleviku heitkoguste trajektoor või ulatus

2.4.1.2. Energiatõhususe, nõudluse paindlikkuse ja energiatarbimise peamiste tegurite üldine kirjeldus ja nende areng alates 2021. aastast ja pärast seda

2.4.2. Tööstus

2.4.2.1. Eeldatav heite vähendamine sektorite ja energianõudluse kaupa

2.4.2.2. Üldine ülevaade I lisa 1. osa A jao punktis 2.1 kirjeldatud CO₂-heite vähendamise poliitikast, olemasolevatest kavadest ja meetmetest

2.4.3. Transport

2.4.3.1. Eeldatavad heitkogused ja energiaallikad transpordiliikide kaupa (nt sõiduautod ja kaubikud, maanteetransport raskeveokitega, laevandus, lennundus, raudteetransport)

2.4.3.2. CO₂-heite vähendamise valikud

2.4.4. Põllumajandus ja maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus (maakasutus ja metsandus)

2.4.4.1. Niivõrd, kui see on võimalik, eeldatavad heitkogused allikate ja kasvuhoonegaaside kaupa

2.4.4.2. Kavandatavad heitkoguste vähendamise võimalused

2.4.4.3. Seosed põllumajandus- ja maaelu arengu poliitikaga

3. *RAHASTAMINE*

3.1. *Vajalike investeeringute prognoos*

3.2. *Sellekohased teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevuse poliitikasuunad ja meetmed*

4. *SOTSIAAL-MAJANDUSLIKE ASPEKTIDE MÕJU HINDAMINE*

5. *Lisad (vajaduse korral)*

5.1. *Modelleerimise (sh prognooside) ja/või analüüsi, näitajate jne üksikasjad*

KASVUHOONEGAASIDE INVENTUURI TEAVE

1. osa

Artikli 26 lõikes 3 osutatud aruannetes esitatav teave:

- a) käesoleva lisa 2. osas loetletud kasvuhoonegaaside inimtekkeline heide ning **määruse (EL) 2018/842** artikli 2 lõikes 1 osutatud kasvuhoonegaaside inimtekkeline heide aasta X-2 kohta;
- b) andmed süsinikmonooksiidi (CO), vääveldioksiidi (SO₂), lämmastikoksiidide (NO_x) ja lenduvate orgaaniliste ühendite inimtekkelise heide kohta, mis on kooskõlas direktiivi (EL) **2016/2284** artikli 8 kohaselt juba esitatud andmetega, aasta X-2 kohta;
- c) teave aasta X-2 kohta maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tuleneva kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heide ja CO₂ neeldajates sidumise kohta kooskõlas käesoleva lisa 3. osas esitatud meetoditega. Need andmed on asjakohased ka seoses **määruse (EL) 2018/841** artikli 14 kohase vastavusaruandega;
- d) mis tahes muudatused teabes, millele viidatakse punktides a, b ja c seoses aastatega, mis jäävad asjakohase baasaasta või -perioodi ja aasta X-3 vahele, ning nende muudatuste põhjused;
- e) käesoleva lisa 4. osas sätestatud näitajaid käsitlev teave aasta X-2 kohta;

- f) aasta X-1 kohta kokkuvõtlik teave määruse [] [ESR] artikli 5 ja **määruse (EL) 2018/842 artiklite 12 ja 13** kohaselt tehtud ülekandmistele kohta;
- g) teave selliste meetmete kohta, mida on võetud hinnanguliste inventuuriandmete parandamiseks, eelkõige inventuuri osades, mille suhtes on pärast eksperdiülevaatusi tehtud muudatusi või soovitusi;
- h) selliste tõendatud heitkoguste tegelik või hinnanguline jaotumine kasvuhoonegaaside riikliku inventuuri allikakategooriate vahel, mille on käitajad teatanud vastavalt direktiivile 2003/87/EÜ, ning kõnealuste tõendatud heitkoguste suhe kogu nendes allikakategooriates esitatud kasvuhoonegaaside heitesse, aasta X-2 kohta;
- i) **kui see on asjakohane**, aasta X-2 kohta selliste kontrollide tulemused, mis on läbi viidud selleks, et kontrollida kooskõla kasvuhoonegaaside inventuurides esitatud heite ja direktiivi 2003/87/EÜ kohaselt teatatud tõendatud heitkoguse vahel;
- j) **kui see on asjakohane**, aasta X-2 kohta selliste kontrollide tulemused, mis on läbi viidud selleks, et kontrollida kooskõla kasvuhoonegaaside inventuuride koostamisel heite hindamiseks kasutatud andmete ja järgmiste andmete vahel:
- i) direktiivi (EL) **2016/2284** kohaste õhusaasteainete inventuuride koostamisel kasutatavad andmed;
 - ii) vastavalt määruse (EL) nr 517/2014 artikli 19 lõikele 1 ja VII lisale esitatavad andmed;
 - iii) vastavalt määruse (EÜ) nr 1099/2008 artiklile 4 ja B lisale esitatavad energiaalased andmed;

- k) riikliku inventuurisüsteemi muudatuste kirjeldus, *kui neid on tehtud*;
- l) riikliku registri muudatuste kirjeldus, *kui neid on tehtud*;
- m) teave kvaliteedi tagamist ja kontrolli käsitleva liikmesriigi kava kohta, mõõtemääramatust käsitlev üldhinnang, täielikkust käsitlev üldhinnang ning muu teave kasvuhoonegaaside riiklikus inventuuriaruandes, mis on vajalik kasvuhoonegaaside liidu inventuuriaruande koostamiseks;
- n) teave selle kohta, kas liikmesriik kavatseb kasutada *määruse (EL) 2018/842* artikli 5 lõigete 4 ja 5 *ning artikli 7 lõike 1* kohaseid paindlikkusmeetmeid, *ja osutatud määruse artikli 5 lõike 6 kohaste tulude kasutamise kohta*.

Liikmesriik võib taotleda erandit esimese lõigu punktist c, et kohaldada käesoleva lisa 3. osas sätestatud meetodist erinevat meetodit, kui nõutavat meetodi parandamist ei suudeta saavutada õigeaegselt, et seda ajavahemiku 2021–2030 kasvuhoonegaaside inventuurides arvesse võtta, või kui meetodi parandamisega seotud kulud oleksid asjaomaste süsiniku talletajatega seotud heite ja sidumise ebaolulisuse tõttu sellise heite ja sidumise arvestuse parandatud meetodi kohaldamisest saadud kasuga võrreldes ebaproportsionaalselt suured. Liikmesriigid, kes soovivad seda erandit kasutada, esitavad komisjonile 2020. aasta 31. detsembriks oma põhjendatud taotluse, kuhu on märgitud tähtaeg, millest alates võib parandatud meetodeid rakendada hakata, kavandatud alternatiivne meetod või mõlemad, ning hinnangu, kus on ära näidatud võimalik mõju arvestuse täpsusele. Komisjon võib taotleda täiendava teabe esitamist konkreetse, mõistliku ajavahemiku jooksul. Komisjon teeb erandi, kui ta leiab, et taotlus on õigustatud. Kui komisjon jätab taotluse rahuldamata, põhjendab ta oma otsust.

2. osa

Tuleb hõlmata järgmised kasvuhoonegaasid:

süsinikdioksiid (CO_2);

metaan (CH_4)

dilämmastikoksiid (N_2O);

väävelheksafluoriid (SF_6);

lämmastiktrifluoriid (NF_3);

fluorosüivesinikud (HFCd):

- HFC-23 CHF_3
- HFC-32 CH_2F_2
- HFC-41 CH_3F
- HFC-125 CHF_2CF_3
- HFC-134 CHF_2CHF_2
- HFC-134a CH_2FCF_3
- HFC-143 CH_2FCHF_2
- HFC-143a CH_3CF_3
- HFC-152 $\text{CH}_2\text{FCH}_2\text{F}$
- HFC-152a CH_3CHF_2
- HFC-161 $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{F}$
- HFC-227ea $\text{CF}_3\text{CHFCF}_3$
- HFC-236cb $\text{CF}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{F}$
- HFC-236ea $\text{CF}_3\text{CHFCHF}_2$
- HFC-236fa $\text{CF}_3\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-245fa $\text{CHF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-245ca $\text{CH}_2\text{FCF}_2\text{CHF}_2$
- HFC-365mfc $\text{CH}_3\text{CF}_2\text{CH}_2\text{CF}_3$
- HFC-43-10mee $\text{CF}_3\text{CHFCHFCF}_2\text{CF}_3$ või ($\text{C}_5\text{H}_2\text{F}_{10}$)

perfluorosüivesinikud (PFCd):

- PFC-14, perfluormetaan, CF_4 ;
- PFC-116, perfluoroetaan, C_2F_6 ;
- PFC-218, perfluoropropaan, C_3F_8 ;
- PFC-318, perfluorotsüklobutaan, $\text{c-C}_4\text{F}_8$;
- perfluorotsüklopropaan $\text{c-C}_3\text{F}_6$;
- PFC-3-1-10, perfluorobutaan, C_4F_{10} ;
- PFC-4-1-12, perfluoropentaan, C_5F_{12} ;
- PFC-5-1-14, perfluoroheksaan, C_6F_{14} ;
- PFC-9-1-18, $\text{C}_{10}\text{F}_{18}$

3. osa. Seire- ja aruandlusmeetodid maakastutuse ja metsanduse sektoris

Geograafiliselt täpsed andmed maakasutuse muutmise kohta kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.

1. määramistasandi meetod ■ kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.

Heitkoguste ja sidumise jaoks sellise süsinikureservuaari puhul, mille arvele langeb vähemalt 25 kuni 30 % heitkogustest või sidumisest allika või neeldaja kategoorias, mis on liikmesriigi riiklikus inventuurisüsteemis prioriteediks seatud, sest selle kohta esitatud hinnangul on märkimisväärne mõju riigi kasvuhoonegaaside heitkoguste summaarsetele inventuuriandmetele seoses heitkoguste ja sidumise absoluuttasemega, heite ja sidumise suundumustega või maakasutuskategooriate heite ja sidumise määramatusega, vähemalt 2. määramistasandi meetod ■ kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.

Liikmesriike julgustatakse kasutama 3. määramistasandi meetodit ■ kooskõlas valitsustevahelise kliimamuutuste rühma 2006. aasta suunistega kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride kohta.

4. osa. Inventuuri näitajad

Näitaja nimi	Näitaja
ÜLEKANNE B0	Avalike elektrijaamade ning oma tarbeks tootjate elektrijaamade CO₂ eriheitekogused, t/TJ Avalike soojuselektrijaamade ja oma tarbeks tootjate soojuselektrijaamade CO₂ heitekogused, kt, jagatud kõigi toodetega – avalike ja oma tarbeks tootjate soojuselektrijaamade kogutoodang, PJ
ÜLEKANNE E0	Oma tarbeks tootjate ettevõtete CO₂ eriheitekogused, t/TJ Oma tarbeks tootjate CO₂ heitekogused, kt, jagatud oma tarbeks tootjate soojuselektrijaamade kõigi toodetega, PJ
TÖÖSTUS A1.1	CO₂ kogumahukus – raua- ja terasetööstus, t/mln eurot Raua- ja terasetööstuse summaarsed CO₂ heitekogused, kt, jagatud kogulisandväärtusega – raua- ja terasetööstus
TÖÖSTUS A1.2	Energiaga seotud CO₂-mahukus – keemiatööstus, t/mln eurot Energiaga seotud CO₂ heitekogused keemiatööstuses, kt, jagatud kogulisandväärtusega – keemiatööstus
TÖÖSTUS A1.3	Energiaga seotud CO₂-mahukus – klaasi-, keraamika- ja ehitusmaterjalide tööstus, t/mln eurot Energiaga seotud CO₂ heitekogused klaasi-, keraamika- ja ehitusmaterjalide tööstuses, kt, jagatud kogulisandväärtusega – klaasi-, keraamika- ja ehitusmaterjalide tööstus
TÖÖSTUS A1.4	Energiaga seotud CO₂-mahukus – toiduaine-, joogi- ja tubakatööstus, t/mln eurot Energiaga seotud CO₂ heitekogused toiduaine-, hoogi- ja tubakatööstuses, kt, jagatud kogulisandväärtusega – toiduaine-

Näitaja nimi

Näitaja

, joogi- ja tubakatööstus, mln eurot (EÜ95)

TÖÖSTUS A1.5	Energiaga seotud CO ₂ -mahukus – paberi- ja trükitööstus, t/mln eurot Energiaga seotud CO ₂ heitkogused paberi- ja trükitööstuses, kt, jagatud kogulisandväärtusega – paberi- ja trükitööstus, mln eurot (EÜ95)
MAJAPIDAMISED A0	Ruumide kütmisega seotud CO ₂ eriheitkogused kodumajapidamistes, t/m ² Ruumide kütmisega seotud CO ₂ heitkogused kodumajapidamistes, jagatud püsikasutusega eluasemete põrandapinnaga, mln m ²
TEENUSED B0	Ruumide kütmisega seotud CO ₂ eriheitkogused kaubandus- ja institutsioonilises sektoris, kg/m ² Ruumide kütmisega seotud CO ₂ heitkogused kaubandus- ja institutsioonilises sektoris, kt, jagatud teenindushoonete põrandapinnaga, mln m ²
TRANSPORT B0	Diiselmootoriga sõiduautode CO ₂ eriheitkogused, g/100 km
TRANSPORT B0	Bensiinimootoriga sõiduautode CO ₂ eriheitkogused, g/100 km

VI LISA

TEAVE KASVUHOONEGAASIDE HEITEGA SEOTUD POLIITIKASUUNDADE JA MEETMETE KOHTA

Artikli 18 kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) kirjeldus poliitikasuundi ja meetmeid **või meetmerühmi** ning kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärineva heite ja nende neeldajates sidumise prognoose käsitleva riikliku aruandlussüsteemi kohta, mis on kehtestatud artikli 39 lõike 1 alusel, või teave sellesse süsteemi pärast kirjelduse esitamist tehtud muudatuste kohta;
- b) artiklis 15 osutatud pikaajaliste strateegiate puhul asjakohased muudatused ning kõnealuste strateegiate rakendamise edusammud;
- c) teave riiklike poliitikasuundade ja meetmete või meetmerühmade kohta ning selliste liidu poliitikasuundade ja meetmete või meetmerühmade rakendamise kohta, mis piiravad või vähendavad kasvuhoonegaaside inimtekkelistest allikatest pärinevat heidet või suurendavad nende neeldajates sidumist, esitatuna sektorite kaupa V lisa 2. osas loetletud kasvuhoonegaaside või gaasirühmade (HFCd ja PFCd) kohta. Kõnealuses teabes viidatakse kohaldatavatele ja asjakohastele riiklikele või liidu poliitikasuundadele ning see sisaldab järgmist:
 - i) poliitika või meetme eesmärk ning lühikirjeldus;

- ii) poliitikavahendi liik;
- iii) poliitika või meetme või meetmerühma rakendamise hetkeseis;
- iv) näitajad, **mida kasutatakse** edusammude seireks ja hindamiseks aja jooksul;
- v) **võimaluse korral** kvantitatiivne hinnang selle kohta, kuidas poliitika või meede mõjutab kasvuhooonegaaside allikatest pärinevat heidet ja nende sidumist neeldajates, esitades selle järgmiselt:
 - üksikute poliitikasuundade ja meetmete või nende rühmade mõju kliimamuutuste leevendamisele käsitleva eelhindamise tulemused. Hinnangud esitatakse nelja järjestikuse aasta kohta, mis lõppevad numbriga 0 või 5 ja järgnevad vahetult aruandeaastale, kusjuures tehakse vahet direktiiviga 2003/87/EÜ, **määrusega (EL) 2018/842** ja **määrusega (EL) 2018/841** hõlmatud kasvuhooonegaaside heitel;
 - üksikute poliitikasuundade ja meetmete või nende rühmade mõju kliimamuutuste leevendamisele käsitleva järelhindamise tulemused, kui need on kättesaadavad, kusjuures tehakse vahet direktiiviga 2003/87/EÜ, **määrusega (EL) 2018/842** ja **määrusega (EL) 2018/841** hõlmatud kasvuhooonegaaside heitel;

- vi) **kättesaadavad** hinnangud poliitikasuundade ja meetmetega seotud prognoositud kulu ja kasu ning poliitikasuundade ja meetmetega seoses tehtud kulutuste ja nendest tegelikult saadud kasu kohta;
 - vii) kõik **olemasolevad** viited riiklike poliitikasuundade ja meetmete kulu ja mõju käsitlevatele hinnangutele, teabele selliste liidu poliitikasuundade ja meetmete rakendamise kohta, millega piiratakse või vähendatakse kasvuhoonegaaside allikatest pärinevat heidet või nende neeldajates sidumist, ning aluseks olevatele tehnilistele aruannetele;
 - viii) hinnang sellele, mil määral poliitika või meede aitab saavutada artikli 15 kohase pikaajalise strateegia eesmäärke;
- d) teave selliste lisapoliitikasuundade ja -meetmete **või meetmerühmade** kohta, mis on kavandatud kasvuhoonegaaside heite piiramiseks rohkem kui on ette nähtud kohustustega, mis tulenevad **määrusest (EL) 2018/842** ja **määrusest (EL) 2018/841**;
- e) teave selle kohta, kuidas on omavahel seotud punkti c kohaselt teatatud eri poliitikasuunad ja meetmed **või meetmerühmad** ning kuidas need poliitikasuunad ja meetmed **või meetmerühmad** aitavad saavutada eri prognoosistsenaariume.

TEAVE KASVUHOONEGAASIDE HEITEGA SEOTUD PROGNOOSIDE KOHTA

Artikli 18 kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) meetmeteta prognoosid, kui need on olemas, ning meetmetega prognoosid ja, ***kui need on olemas***, lisameetmetega prognoosid;
- b) kasvuhoonegaaside heite prognoosid kokku ning eraldi hinnangud direktiiviga 2003/87/EÜ ja ***määrusega (EL) 2018/842*** hõlmatud heiteallikatest pärit kasvuhoonegaaside heite kohta ning ***määruse (EL) 2018/841*** kohased heiteprognoosid allikate ja neeldajate kaupa;
- c) artikli 18 lõike 1 punkti a alusel kindlaks määratud poliitikasuundade ja meetmete mõju. Kui selliseid poliitikasuundi ja meetmeid ei ole arvesse võetud, märgitakse see selgelt ära ning selgitatakse põhjuseid;
- d) prognooside jaoks tehtud tundlikkusanalüüsi tulemused ning teave kasutatud mudelite ja näitajate kohta;
- e) kõik asjakohased viited hinnangutele ja tehnilistele aruannetele, mis toetavad artikli 18 lõikes 4 osutatud prognoose.

VIII LISA

TEAVE RIIKLIKE KOHANEMISMEETMETE, ARENGURIIKIDELE ANTAVA RAHALISE JA TEHNOLOOGIAALASE ABI NING ENAMPAKKUMISTULUDE KOHTA

1. osa

Kohanemismetmeid käsitlev aruandlus

Artikli 19 lõike 1 kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) peamised kohanemiseesmärgid ja kohanemise institutsiooniline raamistik;
- b) kliimamuutuste prognoosid, sh äärmuslikud ilmastikuolud, kliimamuutuste mõju, kliimatundlikkust käsitlev hinnang ning riskid ja peamised kliimaohud;
- c) kohanemissuutlikkus;
- d) kohanemiskavad ja -strateegiad;
- e) seire- ja *hindamisraamistik*;
- f) rakendamisel saavutatud edu, sh head tavad ja juhtimisalased muutused.

2. osa

Arenguriikidele antavat abi käsitlev aruandlus

Artikli 19 lõike 3 kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) teave aastaks X-1 ettenähtud ja väljamakstud rahalise abi kohta, sh:
 - i) kvantitatiivne teave liikmesriigi avaliku sektori ja kaasatud rahaliste vahendite kohta. Teave finantsvoogude kohta tuleb esitada nn Rio markerite (kliimamuutuste mõju leevendamise ja sellega kohanemisega seotud abi kohta) ning muude OECD arenguabi komitees kasutusele võetud jälgimissüsteemide alusel;
 - ii) kvalitatiivne meetodiline teave, millega selgitatakse kvantitatiivse teabe arvutamiseks kasutatud meetodit, sh andmete kvantitatiivse esitamise meetodi selgitus ja kui see on asjakohane, muu teave mis tahes arvandmete kindlaksmääramisel kasutatud määratluste ja meetodite kohta, eelkõige seoses kaasatud finantsvoogude kohta esitatud teabega;
 - iii) olemasolev teave liikmesriikide tegevuse kohta seoses avalikust sektorist rahastatavate arenguriike hõlmavate tehnosiirde ja suutlikkuse suurendamise projektidega ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames, sh teave selle kohta, kas siirdatud tehnoloogiat või suutlikkuse suurendamise projekti kasutati kliimamuutuste mõju leevendamiseks või sellega kohanemiseks, ning tehnoloogia vastuvõtnud riik, abi suurus, kui seda on võimalik esitada, ja siirdatud tehnoloogia või suutlikkuse suurendamise projekti liik;

- b) aastat X ja järgnevaid aastaid käsitlev **kättesaadav** teave abi kavandatud andmise kohta, sh teave kavandatud tegevuse kohta seoses avalikust sektorist rahastatavate arenguriike hõlmavate tehnosiirde või suutlikkuse suurendamise projektidega ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raames ning siirdatava tehnoloogia ja suutlikkuse suurendamise projektide kohta, samuti selle kohta, kas siirdatavat tehnoloogiat või suutlikkuse suurendamise projekti on kavas kasutada kliimamuutuste mõju leevendamiseks või sellega kohanemiseks, ning tehnoloogia vastuvõtnud riik, abi suurus ning siirdatud tehnoloogia või suutlikkuse suurendamise projekti liik.

3. osa

Enampakkumistulu käsitlev aruandlus

Artikli 19 lõike 2 kohaselt aruannetes esitatav teave:

- a) teave selle kohta, kuidas liikmesriik kasutas aastal X-1 direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõike 1 alusel saatekvootide enampakkumisel müümisest saadud tulu, mis hõlmab teavet niisuguse tulu kohta, mida on kasutatud ühel või enamal kõnealuse direktiivi artikli 10 lõikes 3 täpsustatud eesmärgil, või kõnealuse tulu rahalise väärtusega samaväärse summa kohta, ning nimetatud artikli alusel võetud meetmete kohta;
- b) teave selle kohta, kuidas kasutatakse vastavalt liikmesriigis määratletule direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3d lõike 1 või 2 alusel lennunduse saatekvootide enampakkumisel müümisest saadud kogutulu; kõnealune teave esitatakse vastavalt nimetatud direktiivi artikli 3d lõikele 4;

sellise enampakkumistulu suurus, mis on artikli 19 lõikega 2 ettenähtud aruande esitamise ajaks liikmesriigil välja maksmata, määratakse kindlaks ja esitatakse komisjonile järgmiste aastate aruannetes.

TÄIENDAVAD ARUANDLUSKOHUSTUSED

1. osa

Täiendavad aruandluskohustused taastuenergia valdkonnas

Kui ei ole teisiti märgitud, tuleb artikli 20 punkti c kohaselt esitada järgmine lisateave:

- a) taastuvatest allikatest toodetava elektri, gaasi ning soojus- ja jahutusenergia päritolu tagatiste süsteemi toimimine, päritolutagatiste väljaandmise ja tühistamise tase ning sellest tulenev aastane riiklik taastuenergia tarbimine, ning süsteemi usaldusväärsuse ja süsteemiga seotud pettuse vastase kaitse tagamiseks võetud meetmed;
- b) ***transpordisektoris tarbitavate*** biokütuste, biogaasi, ■ muust kui bioloogilise päritoluga taastuvtoorainest valmistatud transpordikütuste, ***ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste ja taastuvelektri kogused*** ■ ning teave nende võimaldatava kasvuhoonegaaside heite vähendamise kohta, kui see on asjakohane, ***eristades eri liiki toidu- ja söödakultuuridest ning direktiivi (EL) 2018/...⁺ IX lisas loetletud igat liiki lähteainetest toodetud kütused***;
- c) energia saamiseks vajalike biomassiressursside kättesaadavuse, päritolu ja kasutusega seotud arengusuunad;

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

- d) liikmesriigis toimunud kaubahinna ja maakasutuse muudatused, mis on seotud biomassi ja muude taastuvatest energiaallikatest toodetud energiavormide suurenenud kasutusega selles riigis;
- e) taastuvatest energiaallikatest toodetava üleliigse energia hinnanguline kogus, mida saaks üle kanda teistele liikmesriikidele nii, et need vastaksid direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 3 lõike 3 nõuetele ja saavutaksid käesoleva määruse artikli 4 punkti a alapunktis 2 osutatud riiklikud panused ja trajektoorid;
- f) **kui see on asjakohane**, hinnanguline nõudlus taastuvatest energiaallikatest toodetud energia järele, mis rahuldatakse muu kui omamaise toodanguga kuni aastani 2030, sh imporditud biomassi lähteained;
- g) direktiivi (EL) 2018/...⁺ IX lisas loetletud lähteainetest valmistatud biokütuste **tehnoloogiline arendamine ja kasutuselevõtt**;
- h) **kui see on kättesaadav**, biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootmise või kasutamise hinnanguline mõju liikmesriigi elurikkusele, veeressurssidele, vee kättesaadavusele ja kvaliteedile, pinnasele ja õhu kvaliteedile;
- i) biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid hõlmava järelevalveahelaga seoses ilmsiks tulnud pettused;
- j) teave selle kohta, kuidas on prognoositud biolagunevate jäätmete osakaalu energia tootmiseks kasutatavates jäätmetes ning milliseid meetmeid on võetud selliste prognooside parandamiseks ja kontrollimiseks;

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

- k) taastuvatest energiaallikatest toodetud elekter ja soojus hoonetes, sealhulgas liigitatud andmed solaar-fotoelektriliste süsteemide, solaar-soojussüsteemide, biomassi, soojuspumpade, maasoojussüsteemide ja muude mittetsentraalsete taastuvenergiastüsteemide toodetud, tarbitud ja võrku edastatud energia kohta;
- l) kui see on asjakohane, ■ taastuvenergia osakaal kaugküttes ning taastuvenergia, mille on tootnud linnad ja taastuvenergiakogukonnad;
- m) tahke biomassi primaartarned (väljendatuna 1000 m³, v.a punkti 1 alapunkti b punkt iii osas, kus see on väljendatud tonnides);
- 1) energia tootmiseks kasutatav metsa biomass (omamaine toodang **ja** import ■);
- a) metsa primaarne biomass, mida kasutatakse vahetult energia tootmiseks;
- i) **võimaluse korral** oksad ja ladvad (aruandlus on vabatahtlik);
- ii) kännud, **kui see on asjakohane** (aruandlus on vabatahtlik);
- iii) ümarpuit (jagatuna tööstuslikuks ümarpuiduks ja küttepuiduks);

- b) ***kui see on asjakohane***, metsatööstuse ühendtooted, mida kasutatakse vahetult energiaks;
 - i) puukoor, ***kui see on asjakohane*** ■
 - ii) hakkpuit, saepuru ja muud puiduosakesed;
 - iii) must leelis ja toortallõli, ***kui see on asjakohane***;
 - c) ***kui andmed on kättesaadavad***, pärast tarbimist ringlusse võetud puit, mida kasutatakse vahetult energia tootmiseks;
 - d) puidupõhised töödeldud kütused, mis on toodetud lähteainetest, mida ei ole arvesse võetud punkti 1 alapunktide a, b või c all:
 - i) puusüsi, ***kui see on asjakohane***;
 - ii) puitpelletid ja puidubrikett;
- 2) energia tootmiseks kasutatav põllumajanduslik biomass (omamaine toodang, import ja eksport), ***kui andmed on olemas***;
- a) elektri või soojuse tootmiseks kasutatavad energiakultuurid (sh lühikese raieringiga madalmets);
 - b) elektri või soojuse tootmiseks kasutatavad põllumajanduskultuuride jäägid;

- 3) energia tootmiseks kasutatav orgaaniliste jäätmete biomass (omamaine toodang, import ja eksport), *kui andmed on olemas*;
 - a) tööstusjäätmete orgaaniline osa;
 - b) olmejäätmete orgaaniline osa;
 - c) sete;
- n) tahkest biomassist saadud lõppenergia tarbimine (tahke biomassi kogus, mida kasutatakse energia tootmiseks järgmistes sektorites):
 - 1) energiasektor;
 - a) elektri tootmine;
 - b) soojus- ja elektrienergia koostootmine;
 - c) soojuse tootmine;
 - 2) tööstussektor ise (tarbitud ja ise toodetud elekter, soojus- ja elektrienergia koostootmine ning soojus);
 - 3) vahetu lõpptarbimine eluasemesektoris;
 - 4) muu.

2. osa

Täiendavad aruandluskohustused energiatõhususe valdkonnas

Energiatõhususe valdkonnas esitatakse artikli 21 punkti c kohaselt järgmine lisateave:

- a) olulised seadusandlikud ja mitteseadusandlikud poliitikasuunad, meetmed, rahastamismeetmed ja programmid, mida rakendati aastal X-2 ja X-1 (X on aruande esitamise aasta), et viia ellu artikli 4 punktis b osutatud eesmärgid, millega edendatakse energiateenuste turgu ja suurendatakse hoonete energiatõhusust, meetmed, millega kasutatakse ära gaasi- ja elektritaristu ning kütmise ja jahutamise energiasäästu potentsiaali ja parandatakse teavet ja kvalifikatsioone, ning muud energiatõhususe parandamise meetmed;
- b) direktiivi 2012/27/EL artikli 7 kohaldamisega saavutatud **kumulatiivse** energiasäästu **maht** aastatel X-3 ja X-2;
- c) **vastavalt direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõikele 11 võetud, energia eest tasumise raskuste leevendamiseks mõeldud poliitikameetmetega saavutatud energiasääst;**
- d) **direktiivi 2012/27/EL artikli 7 lõike 4 punkti c kohaselt saavutatud sääst, kui see on asjakohane;**
- e) igas sektoris tehtud edusammud ja põhjused, miks energiatarbimine jäi stabiilseks või kasvas aastal X-3 ja X-2 energia lõpptarbimise sektorites;

- f) liikmesriigi keskvalitsuse omanduses ja kasutuses olevate selliste hoonete üldpõrandapind, mille kasulik üldpõrandapind on üle 250 m² ning mis X-2 ja X-1 aasta 1. jaanuaril ei vastanud direktiivi 2012/27/EL artikli 5 lõikes 1 osutatud energiatõhususnõuetele;
- g) liikmesriigi keskvalitsuse omanduses ja kasutuses olevate köetavate ja/või jahutatavate selliste hoonete üldpõrandapind, mida renoveeriti X-3 ja X-2 aastal, nagu on osutatud direktiivi 2012/27/EL artikli 5 lõikes 1, või liikmesriigi keskvalitsuse omanduses ja kasutuses olevate asjakohaste hoonete energiatarbimise sääst, nagu on osutatud direktiivi 2012/27/EL artikli 5 lõikes 6;
- h) aastal X-3 ja X-2 tehtud energiaauditite arv. Lisaks liikmesriigi territooriumil asuvate selliste suurettevõtete *hinnanguline* koguarv, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 2012/27/EL artikli 8 lõiget 4, ning nendes ettevõtetes aastal X-3 ja X-2 tehtud energiaauditite arv;
- i) kohaldatud riiklik primaarenergiategur elektri puhul *ja põhjendus juhul, kui see erineb direktiivi 2012/27/EL IV lisa joonealuses märkuses 3 osutatud standardkoefitsiendist*;
- j) uute ja renoveeritud liginullenergiahoonete arv ja põrandapind aastatel X-2 ja X-1, nagu on sätestatud direktiivi 2010/31/EL artiklis 9 *ja vajaduse korral statistilise valimi põhjal*;
- k) link veebisaidile, kus on esitatud direktiivi 2012/27/EL artikli 18 lõike 1 punktis c osutatud loetelu olemasolevatest energiateenuseosutajatest või vastav liides.

LIIDU BIOENERGIA SÄÄSTLIKKUSE ARUANNE

Biomassist toodetud energiat käsitlev ELi bioenergia säästlikkuse aruanne, mille komisjon võtab iga kahe aasta tagant vastu koos energialiidu olukorda käsitleva aruandega vastavalt artikli 35 lõike 2 punktile d, sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) erinevate biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhteline keskkonnakasu ja -kulu, liidu impordipoliitika mõju neile, mõju varustuskindlusele ning kodumaise toodangu ja impordi vahel tasakaalustatud lähenemisviisi saavutamise võimalused;
- b) biomassi tootmise ja kasutamise mõju liidu ja kolmandate riikide säästlikkusele, sh mõju elurikkusele;
- c) andmed ja analüüsid, milles käsitletakse praegust ja prognoositavat säästliku biomassi pakkumist ja nõudlust selle järele, sh mõju, mida suurenev nõudlus biomassi järele avaldab biomassi kasutavatele sektoritele;
- d) direktiivi (EL) 2018/...⁺ IX lisas loetletud lähteainetest valmistatud biokütuste tehnoloogiline arendamine *ja kasutuselevõtt* ning hinnang *lähteainete kättesaadavusele ja konkurentsile ressursside hankimisel*, võttes arvesse *ringmajanduse põhimõtteid ja* direktiiviga 2008/98/EÜ kehtestatud jäätmehierarhia põhimõtteid ■ ;

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

- e) teave kõigi tootmisviisidega seotud maakasutuse kaudset muutust käsitlevate olemasolevate teadusuuringute tulemuste kohta ja nende analüüs, sealhulgas hinnang selle kohta, kas on võimalik vähendada maakasutuse kaudsest muutusest tulenevate heitkoguste hinnanguliste väärtuste määramise aluseks oleva analüüsi juures täheldatud ebakindlust, ja kas on võimalik arvesse võtta liidu poliitika, näiteks keskkonna-, kliima- ja põllumajanduspoliitika võimalikku mõju;
- f) seoses nii kolmandate riikide kui ka liikmesriikidega, kes on liidus tarbitavate biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste oluliseks allikaks, riiklikud meetmed, mida on võetud direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 29 lõigetes 2 kuni 7 ning lõikes 10 sätestatud säästuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide täitmiseks, et kaitsta pinnast, vett ja õhku, ning
- g) ***direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 28 lõikes 2 osutatud andmebaasist pärit koondteave.***

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

Biomassi kasutamisega saavutatavat kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist käsitlevas aruandes kasutab komisjon liikmesriikide poolt kooskõlas käesoleva määruse IX lisa 1. osa punktiga b teatatud koguseid, sealhulgas maakasutuse kaudsest muutusest tulenevate hinnanguliste heitkoguste esialgseid keskmiseid väärtusi ja nende ulatust, võttes aluseks direktiivi 2018/...⁺ VIII lisas sätestatud tundlikkusanalüüsi. Komisjon teeb maakasutuse kaudsest muutusest tulenevate hinnanguliste heitkoguste esialgse keskmise väärtuse ja tundlikkusanalüüsi alusel leitud ulatuse üldsusele kättesaadavaks. Lisaks hindab komisjon, kas ja kuidas muutuks otsese heitkoguste vähenemise prognoos, kui ühendtooteid võetaks arvesse asendusmeetodi abil.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuenergia) number.

**VABATAHTLIKUD KAVAD, MILLE KOHTA KOMISJON ON VASTU VÕTNUD
OTSUSE VASTAVALT DIREKTIIVI (EL) 2018/...⁺ ARTIKLI 30 LÕIKELE 4**

Selliseid vabatahtlikke kavasad, mille kohta komisjon on vastu võtnud otsuse vastavalt direktiivi (EL) 2018/...⁺ artikli 30 lõikele 4, käsitlev aruanne, mille komisjon võtab iga kahe aasta tagant vastu koos energialiidu olukorda käsitleva aruandega vastavalt käesoleva määruse artikli 35 lõike 2 punktile e, sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) auditite sõltumatus, meetod ja sagedus, seoses sellega, mis on esitatud asjaomase kavaga seotud dokumentides kava komisjoni poolt heakskiitmise ajal, ning seoses valdkonna parimate tavadega;
- b) nõuetele mittevastavuste tuvastamise ja nende menetlemise meetodite olemasolu ning nende kohaldamise kogemused ja läbipaistvus, pöörates erilist tähelepanu kava osaliste poolt toime pandud või väidetavalt toime pandud tõsiste rikkumiste menetlemisele;
- c) läbipaistvus, eelkõige kava kättesaadavus, toorainete päritoluriikide või -piirkondade asjakohastes keeltesse tõlgitud tekstide olemasolu ning sertifitseeritud ettevõtjate loetelu ja asjaomaste sertifikaatide ja auditaruannete kättesaadavus;

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

⁺ ELT: palun sisestada 2016/0382(COD) (taastuvenergia) number.

- d) sidusrühmade kaasamine, eelkõige konsulteerimine põlis- ja kohalike kogukondadega enne otsuse tegemist kava koostamise ja läbivaatamise ning auditite läbiviimise ajal, ning vastus nende panustele;
- e) kava üldine töökindlus, eelkõige seoses eeskirjadega, mida kohaldatakse audiitorite ja asjaomase kavaga seotud asutuste akrediteerimise, kvalifitseerimise ja sõltumatuse suhtes;
- f) **kui see on kättesaadav**, kava ajakohastamine seoses turuga, sertifitseeritud lähteainete ja biokütuste kogus päritoluriikide ja liikide kaupa, osalejate arv;
- g) sellise süsteemi rakendamise lihtsus ja tõhusus, mille abil teostatakse järelevalvet kavas osalejatele säästlikkuse kriteeriumidele vastavuse kohta antavate tõendite üle ja mis on mõeldud pettuse vältimiseks, eelkõige võimalike pettusjuhtumite ja muu eeskirjade eiramise avastamiseks, menetlemiseks ja edasiseks uurimiseks, ning asjakohasel juhul avastatud pettuse või eeskirjade eiramise juhtumite arv;
- h) üksuste võimalused saada luba sertifitseerimisasutuste tunnustamiseks ja nende üle järelevalve tegemiseks;
- i) sertifitseerimisasutuste tunnustamise või akrediteerimise kriteeriumid;
- j) sertifitseerimisasutuste üle järelevalve tegemise eeskirjad;
- k) parimate tavade edendamise hõlbustamise või parandamise võimalused.

RIIKLIKUD INVENTUURISÜSTEEMID

Artiklis 37 osutatud teave hõlmab järgmist:

- a) andmed ja meetodid, mis on esitatud direktiivis 2003/87/EÜ sätestatud tegevusalade ja käitiste kohta ning mida kasutatakse kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride koostamisel, et tagada kooskõla kasvuhoonegaaside heite kohta ELi heitkogustega kauplemise süsteemis ja kasvuhoonegaaside riiklikes inventuurides esitatud andmete vahel;
- b) vastavalt määruse (EL) nr 517/2014 artiklile 20 *asjaomaste* sektorite jaoks *kindlaks määratud* aruandlussüsteemide kaudu fluoriitud gaaside kohta kogutud andmed kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride koostamiseks;
- c) heitkogused, lähteandmed ja metoodika, mille on käitised vastavalt määrusele (EÜ) nr 166/2006 esitanud kasvuhoonegaaside riiklike inventuuride koostamiseks;
- d) vastavalt määrusele (EÜ) nr 1099/2008 esitatud andmed;
- e) andmed, mis on kogutud maatükkide geograafilise jälgimise teel olemasolevate liidu ja liikmesriikide programmide ja uuringute, sh maakasutuse raamuuringu LUCAS (*Land Use Cover Area frame Survey*) ning Copernicuse programmi kontekstis.

XIII LISA

VASTAVUSTABEL

Määrus (EL) nr 525/2013	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikli 1 lõige 1
Artikkel 2	—
Artikkel 3	—
Artikkel 4	Artikkel 15
Artikkel 5	Artikli 37 lõige 1; artikli 37 lõige 2; artikli 37 lõige 6; XII lisa
Artikkel 6	Artikli 37 lõige 3; artikli 37 lõige 7
Artikkel 7	Artikli 26 lõige 3; artikli 26 lõige 4; artikli 26 lõige 6; artikli 26 lõige 7; V lisa
Artikkel 8	Artikli 26 lõige 2; artikli 26 lõige 7
Artikkel 9	Artikli 37 lõige 4; artikli 37 lõige 5
Artikkel 10	Artikkel 40
Artikkel 11	—
Artikkel 12	Artikkel 39
Artikkel 13	Artikli 18 lõike 1 punkt a; artikli 18 lõige 3; artikli 18 lõige 4; VI lisa
Artikkel 14	Artikli 18 lõike 1 punkt b; artikli 18 lõige 2; artikli 18 lõige 3; artikli 18 lõige 4; VII lisa
Artikkel 15	Artikli 19 lõige 1; VII lisa 1. osa
Artikkel 16	Artikli 19 lõike 3 punkt a; VIII lisa 2. osa
Artikkel 17	Artikli 19 lõige 2; artikli 19 lõige 4; artikli 19 lõige 5; VIII lisa 3. osa
Artikkel 18	Artikli 17 lõike 2 punkt e; artikli 17 lõike 2 teine lõik
Artikkel 19	—

Artikkel 20	—
Artikkel 21	Artikli 29 lõike 1 punkt c; artikli 29 lõige 5; artikli 29 lõige 7
Artikkel 22	—
Artikkel 23	Artikli 41 lõike 1 punkt d; artikli 41 lõike 1 punkt e; artikli 41 lõike 1 punkt f; artikli 41 lõike 1 punkt g; artikli 41 lõike 1 punkt h
Artikkel 24	Artikkel 42
Artikkel 25	—
Artikkel 26	Artikli 44 lõike 1 punkt a; artikli 44 lõige 2; artikli 44 lõige 3; artikli 44 lõige 6
Artikkel 27	—
Artikkel 28	Artikkel 57
Artikkel 29	—
